

Cijferanalyse van individuele meldingen & dossiers

Inhoudstafel

MELDINGEN & DOSSIERS	1
1 Inleiding.....	4
1.1 Inhoud van het cijfersverslag	4
1.2 Hoe dit verslag te gebruiken?	4
1.3 Methodologische opmerkingen	5
Algemene methodologische opmerkingen over de samenstelling van de grafieken	6
2 Overzicht meldingen en dossiers	11
3 Analyse van de meldingen	15
3.1 Maatschappelijke domeinen.....	15
3.2 Beschermde criteria	18
3.3 Plaats van de gemelde feiten	21
3.3.1 Meldingen per gewest.....	21
3.3.2 Meldingen per provincie	27
31	
3.4 Bevoegdheid van Unia.....	32
3.5 Aard van de melding	35
3.6 Meldingskanaal	37
3.7 Details van de melder	39
4 Analyse van de dossiers.....	43
4.1 Maatschappelijke domeinen.....	44
4.1.1 Overzicht van de voornaamste tendensen	44
4.1.2 Werk	48
4.1.3 Goederen en diensten.....	53
4.1.4 Samenleving	57
4.1.5 Onderwijs	60
4.1.6 Politie en justitie.....	64
4.1.7 Media/internet.....	67
4.1.8 Diverse activiteiten.....	70

4.1.9 Sociale bescherming.....	73
4.2 Beschermde criteria	76
4.2.1 Overzicht van de voornaamste tendensen	76
4.2.2 ‘Raciale’ criteria.....	80
4.2.3 Handicap.....	88
4.2.4 Geloof of levensbeschouwing	90
4.2.5 Gezondheidstoestand	93
4.2.6 Seksuele oriëntatie.....	94
4.2.7 Leeftijd.....	96
4.2.8 Vermogen	98
4.2.9 Overige beschermde criteria.....	100
4.3 Plaats van de gemelde feiten.....	101
4.3.1 Dossiers per gewest	101
4.3.2 Dossiers per provincie.....	108
4.4 Aard van de verboden gedragingen	111
4.4.1 Overzicht van de verschillende verboden gedragingen in de dossiers	112
4.4.2 Dossiers discriminatie.....	114
4.4.3 Dossiers haatspraak	115
4.4.4 Dossiers haatmisdrijven	116
4.5 Gegrondheid en resultaten.....	117

Disclaimer

Om de leesbaarheid voor lezers die gebruik maken van spraaksynthese te vergemakkelijken en omwille van de tekstzichtbaarheid zijn de mannelijke vormen bepaalde zelfstandige naamwoorden gebruikt om beide geslachten, mannen en vrouwen, evenals verschillende vormen van genderidentiteit of -expressie aan te duiden.

1 Inleiding

1.1 Inhoud van het cijferverslag

Eén van de wettelijke opdrachten van Unia is het behandelen van 'individuele meldingen'. Iedereen kan contact opnemen met Unia voor een melding, een vraag naar bijstand of een informatievraag over de antiracisme-, antidiscriminatie- en negationismewetgeving, en over de grondrechten van personen met een handicap, zoals vastgelegd in het VN-verdrag over de rechten van personen met een handicap (VRPH). Is Unia bevoegd om een melding te behandelen en vraagt de melder een tussenkomst of individueel advies? Dan openen we een 'dossier' (meer info over het onderscheid tussen meldingen en dossiers vind je onder de paragraaf overzicht meldingen en dossiers, meer info over de bevoegdheid van Unia vind je onder paragraaf bevoegdheid van Unia).

Dit cijferverslag verzamelt gedetailleerde statistieken over de meldingen en dossiers die Unia in 2023 behandeld heeft.

Het cijferverslag is aanvullend op het jaarverslag van Unia. Dat jaarverslag biedt een overzicht van de aanbevelingen, onze strategie en onze lokale, regionale, nationale en internationale activiteiten in 2023. Het jaarverslag bevat ook meer informatie over onze communicatie, informatie- en bewustmakingscampagnes en onze opleidingen.

1.2 Hoe dit verslag te gebruiken?

De statistieken over onze meldingen en dossiers kunnen vanuit verschillende invalshoeken benaderd worden. Dit cijferverslag is volgens deze verschillende invalshoeken gestructureerd.

Zowel voor meldingen als voor dossiers kunnen we kijken naar:

- de maatschappelijke domeinen waarop ze betrekking hebben
- de beschermde criteria waarop ze betrekking hebben
- de plaats (lokalisering) van de gemelde feiten

Voor de dossiers kunnen we aanvullend verder kijken naar:

- de verboden gedragingen die erin voorkomen
- de grondigheid en de resultaten van de dossiers

Daarnaast zijn er ook enkele statistieken over de bevoegdheid van Unia, het type melding (eenvoudige melding, informatievragen, vragen naar bijstand,...), de meldingskanalen en enkele details van de melders zoals taal en gender.

In dit rapport ligt de grootste focus op de dossiers. De statistieken op het niveau van de meldingen kunnen immers een vertekend beeld opleveren, want ze bevatten onder andere ‘meervoudige meldingen’¹, meldingen waarvoor we niet bevoegd zijn, meldingen waar de melder geen concreet advies of een tussenkomst van ons verwacht (eenvoudige melding) enzovoort. Op dossierniveau wordt er ook veel bijkomende informatie geregistreerd, zoals het type discriminatie, specifieke misdrijven, specifieke problematieken etc.

Voor een goede interpretatie van de statistieken vind je doorheen het verslag informatiekaders terug die meer uitleg verschaffen over de gebruikte terminologie of methodologie om de statistiek samen te stellen.

Bij de meeste grafieken vind je telkens ook een samenvatting van de opvallendste inzichten.

Als je op zoek bent naar specifieke grafieken vind je ze snel terug in het [overzicht van de grafieken](#).

Als aanvulling op dit cijfersverslag heeft Unia een [onlinetool](#) waar je alle cijfers van 2017 tot 2023 interactief kan raadplegen.

1.3 Methodologische opmerkingen

Unia rapporteert jaarlijks over het aantal meldingen en dossiers. Deze cijfers en statistieken hebben enkel betrekking op de door Unia ontvangen meldingen en geopende/afgesloten dossiers. De data zijn dus een weergave van feiten die worden gemeld bij Unia of die uitzonderlijk via andere kanalen (bijv. media) tot bij Unia komen².

De cijfers leveren ons waardevolle informatie op om discriminatie verder in kaart te brengen en om meer inzicht te krijgen in bepaalde problematieken en fenomenen, maar ze zijn geen zuivere beschrijving van de realiteit. Er zijn immers verschillende factoren die de cijfers kunnen beïnvloeden zoals de meldingsbereidheid bij bepaalde doelgroepen, de bekendheid van Unia, belangrijke gebeurtenissen in de maatschappij, berichtgeving in de media, wijzigingen in de manier van registratie van meldingen bij Unia of onze eigen communicatie- en sensibiliseringscampagnes.

De data zeggen in principe dus niets over de ‘hoeveelheid discriminatie’ of discriminatiegraad in de samenleving. Hiervoor doet Unia een beroep op wetenschappelijk onderzoek via de [‘diversiteitsbarometers’](#).

We beperken ons daarom ook tot beschrijvende statistiek van de opvallendste tendensen in onze cijfers, en zijn voorzichtig met de interpretatie daarvan.

¹ Meervoudige meldingen zijn individuele meldingen die gaan over dezelfde feiten. Als we tien of meer individuele meldingen voor een enkel feit hebben genoteerd, dan beschouwen we dit als meervoudige melding. Alle meervoudige meldingen worden dan gebundeld onder één hoofddossier.

² In uitzonderlijke gevallen opent Unia op eigen initiatief een melding (een zogenaamde ‘autosaisine’), bijvoorbeeld wanneer er we via de media kennisnemen van bijzonder ernstige feiten met grote maatschappelijke impact.

Algemene methodologische opmerkingen over de samenstelling van de grafieken

- De n-waarde in de tabellen en grafieken

Eénzelfde melding of dossier kan over meerdere beschermde discriminatiecriteria tegelijkertijd gaan. Hierdoor ligt de n-waarde in de statistieken en grafieken over het aantal meldingen/dossiers per beschermd criterium hoger dan het effectieve totaal aantal dossiers of meldingen.

- Geopende dossiers en afgesloten dossiers

Bij de analyse van de dossiers per domein en criterium nemen we het totale aantal dossiers dat we in 2023 hebben geopend in aanmerking. Bij de analyse van de verboden gedragingen, de gegrondheid en de resultaten nemen we net de dossiers op die in 2023 werden afgesloten, omdat het noodzakelijk is dat de behandeling en de analyse van het dossier is beëindigd om correct het type van discriminatie, haatboodschap of haatmisdrijf, de gegrondheid en de resultaten ervan te kunnen bepalen. Het totaal aantal geopende en afgesloten dossiers verschilt van elkaar omdat een dossier dat we in 2023 openen bijvoorbeeld pas het volgende jaar kan worden afgesloten.

- Locatie en domein media

Dit cijfersverslag omvat ook statistieken en grafieken die meldingen en dossiers per locatie indelen (provincie, gewest...). Deze bevatten dus enkel de meldingen en de dossiers waarvan de plaats van de feiten bekend is.

In sommige meldingen of dossiers is de informatie over de locatie niet beschikbaar en/of relevant (bijvoorbeeld bij de dossiers rond media of internet). Daarom nemen we in statistieken over de lokalisering van de feiten het domein 'media' niet in aanmerking. Als we de meldingen en de dossiers waarvoor de plaats van de feiten niet is bekend mee opnemen, dan noteren we ze als 'onbekend' of 'niet lokaliseerbaar'.

Indien mogelijk noteren we voor elke melding de volgende plaatsgegevens: gemeente, provincie en gewest. In sommige gevallen kunnen we de gemeente niet exact identificeren, maar wel de provincie of, ruimer genomen, het gewest waarin de feiten hebben plaatsgevonden. Zo is het dus bijvoorbeeld mogelijk dat we een melding of dossier in aanmerking nemen bij de berekening van de gewestcijfers, maar dat we ze niet kunnen opnemen in de cijfers per provincie of per gemeente.

- Dynamische data

Het is tot slot belangrijk om op te merken dat Unia voortdurend haar wijze van het registreren van meldingen in onze databank alsook de wijze van rapportering daarover probeert te verbeteren. Dit kan een impact hebben op de rapportage doorheen de jaren. Cijfers over het aantal meldingen en dossiers van vorige jaren in dit rapport kunnen daarom soms kleine afwijkingen vertonen met al gepubliceerde cijfers in cijfer rapporten van vroeger.

Overzicht van de grafieken

Grafiek 1: Overzicht ontvangen meldingen en geopende dossiers – lange termijn evolutie	13
Grafiek 2: Overzicht ontvangen meldingen en geopende dossiers en de ‘omzettingsgraad’ – afgelopen 5 jaar	13
Grafiek 3: Overzicht ontvangen meldingen gecorrigeerd voor covidgerelateerde meldingen	14
Grafiek 4: Overzicht ontvangen meldingen gecorrigeerd voor meervoudige meldingen	14
Grafiek 5: ontvangen meldingen 2023 – per domein (n= 6706)	15
Grafiek 6: evolutie ontvangen meldingen per domein – afgelopen 5 jaar	16
Grafiek 7: ontvangen meldingen 2023 – per beschermd criterium (n= 7615)	19
Grafiek 8: evolutie ontvangen meldingen per beschermd criterium – afgelopen 5 jaar	20
Grafiek 9: evolutie ontvangen meldingen per gewest – afgelopen 5 jaar	21
Grafiek 10: ontvangen meldingen 2023 per gewest en per maatschappelijk domein	23
Grafiek 11: ontvangen meldingen 2023 per gewest en per beschermd criterium	23
Grafiek 12: evolutie ontvangen meldingen per domein in het Vlaamse gewest – afgelopen 5 jaar	24
Grafiek 13: evolutie ontvangen meldingen per domein voor het Waalse gewest – afgelopen 5 jaar .	25
Grafiek 14: evolutie ontvangen meldingen per domein voor het Brusselse gewest – afgelopen 5 jaar	26
Grafiek 15: Ontvangen meldingen 2023 per provincie in Vlaanderen en per domein	27
Grafiek 16: Ontvangen meldingen 2023 per provincie in Wallonië en per domein	28
Grafiek 17: Ontvangen meldingen 2023 voor het Brussels hoofdstedelijk gewest per domein	29
Grafiek 18: Ontvangen meldingen 2023 op het grondgebied van de Duitstalige gemeenschap – per domein (n= 19)	30
Grafiek 19: Ontvangen meldingen 2023 op het grondgebied van de Duitstalige gemeenschap – per beschermd criterium	30
Grafiek 20: ontvangen meldingen 2023 – volgens bevoegdheid voor het beschermd criterium (n= 7615)	32
Grafiek 21: detail van de meldingen waarvoor Unia niet bevoegd is op basis van het beschermd criterium (n= 2700).....	32
Grafiek 22: ontvangen meldingen volgens bevoegdheid voor het beschermd criterium – langetermijnevolutie	33
Grafiek 23: Ontvangen meldingen 2023 – aantal meldingen over Vlaamse bevoegdheden (n=6706)	34
Grafiek 24: ontvangen meldingen 2023 – volgens aard van de melding (n=6706)	36
Grafiek 25: ontvangen meldingen volgens aard van de melding – evolutie laatste 5 jaar	36
Grafiek 26: ontvangen meldingen 2023 – volgens meldingskanaal (n=6706)	38
Grafiek 27: evolutie ontvangen meldingen volgens meldingskanaal – laatste 5 jaar	38
Grafiek 28: evolutie ontvangen meldingen volgens gender van de melder – laatste 5 jaar	39
Grafiek 29: Ontvangen meldingen 2023 per domein en per gender van de melder	40
Grafiek 30: Ontvangen meldingen 2023 per criterium en per gender van de melder	40
Grafiek 31: evolutie ontvangen meldingen volgens taal van de melder.....	42
Grafiek 32: geopende dossiers 2023 – per domein (n= 1704)	44
Grafiek 33: evolutie geopende dossiers per domein – afgelopen 5 jaar	44
Grafiek 34: geopende dossiers 2023 per domein en per beschermd criterium	46
Grafiek 35: evolutie van het aantal geopende dossiers in het domein werk	48
Grafiek 36: geopende dossiers in het domein werk 2023 – per beschermd criterium (n= 689)	49
Grafiek 37: geopende dossiers in het domein werk per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar	49
Grafiek 38: dossiers werk 2023 - top 10 geregistreerde sectoren (indeling volgens NACE-benaming)	50

Grafiek 39: geopende dossiers werk 2023 – per problematiek	51
Grafiek 40: Overzichtstabel van de problematieken in de dossiers arbeid 2023 – aantal dossiers per problematiek voor de voornaamste criteria	52
Grafiek 41: evolutie aantal geopende dossiers in het domein huisvesting	53
Grafiek 42: geopende dossiers goederen en diensten 2023 – per criterium (n=408)	54
Grafiek 43: geopende dossiers goederen en diensten per beschermd criterium – evolutie laatste 5 jaar	54
Grafiek 44: geopende dossiers goederen en diensten 2023 – per subdomein (n=358).....	55
Grafiek 45: geopende dossiers goederen en diensten per subdomein – evolutie laatste 5 jaar	55
Grafiek 46: geopende dossiers huisvesting per beschermd criterium – evolutie laatste 5 jaar.....	56
Grafiek 47: evolutie van het aantal geopende dossiers in het domein samenleving	57
Grafiek 48: geopende dossiers samenleving 2023 – per criterium (n=284))	58
Grafiek 49: geopende dossiers samenleving per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar	59
Grafiek 50: geopende dossiers samenleving per subdomein – evolutie laatste 5 jaar.....	59
Grafiek 51: evolutie aantal geopende dossiers in het domein onderwijs.....	60
Grafiek 52: geopende dossiers onderwijs 2023 – per beschermd criterium (n= 247).....	61
Grafiek 53: geopende dossiers onderwijs per beschermd criterium – evolutie laatste 5 jaar	61
Grafiek 54: geopende dossiers onderwijs 2023 – per type onderwijs.....	62
Grafiek 55: Overzichtstabel van de problematieken in de dossiers onderwijs – aantal dossiers per problematiek voor de voornaamste criteria	63
Grafiek 56: evolutie aantal geopende dossiers in het domein politie en justitie	64
Grafiek 57: geopende dossiers politie en justitie 2023 – per beschermd criterium (n= 111)	65
Grafiek 58: geopende dossiers politie en justitie per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar	65
Grafiek 59: geopende dossiers politie en justitie per subdomein – evolutie laatste 5 jaar.....	66
Grafiek 60: Overzichtstabel van specifieke problematieken in het domein politie en justitie	66
Grafiek 61: evolutie aantal geopende dossiers in het domein media/internet.....	67
Grafiek 62: geopende dossiers media 2023 – per beschermd criterium (n= 96).....	68
Grafiek 63: geopende dossiers media per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar	68
Grafiek 64: geopende dossiers media per medium – evolutie laatste 5 jaar	69
Grafiek 65: geopende dossiers medium internet 2023 – detail.....	70
Grafiek 66: evolutie aantal geopende dossiers in het domein diverse activiteiten.....	70
Grafiek 67: geopende dossiers diverse activiteiten 2023 – per beschermd criterium (n= 62).....	71
Grafiek 68: geopende dossiers diverse activiteiten per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar	72
Grafiek 69: geopende dossiers diverse activiteiten per subdomein – evolutie laatste 5 jaar	72
Grafiek 70: evolutie aantal geopende dossiers in het domein sociale bescherming.....	73
Grafiek 71: geopende dossiers sociale bescherming 2023 – per beschermd criterium	74
Grafiek 72: geopende dossiers sociale bescherming per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar	74
Grafiek 73: geopende dossiers sociale bescherming 2023 – per subdomein.....	75
Grafiek 74: geopende dossiers 2023 – per beschermd criterium (n= 1930).....	76
Grafiek 75: evolutie geopende dossiers per beschermd criterium – afgelopen 5 jaar.....	76
Grafiek 76: geopende dossiers 2023 per criterium en per domein	78
Grafiek 77: evolutie aantal geopende dossiers ‘raciale’ criteria	80
Grafiek 78: geopende dossiers ‘raciale’ criteria per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste	

5 jaar	81
Grafiek 79: ontvangen meldingen en geopende dossiers antisemitisme en negationisme- evolutie laatste 5 jaar	83
Grafiek 80: geopende dossiers antisemitisme en negationisme per domein – evolutie laatste 5 jaar	84
Grafiek 81: afgesloten dossiers antisemitisme en negationisme 2023 – per verboden gedraging	84
Grafiek 82: afgesloten dossiers antisemitisme en negationisme per verboden gedraging (proporties) – evolutie laatste 5 jaar	85
Grafiek 83: ontvangen meldingen inzake Roma en woonwagenbewoners – evolutie laatste 5 jaar ...	86
Grafiek 84: ontvangen meldingen inzake Roma en woonwagenbewoners per domein (belangrijkste domeinen)– evolutie laatste 5 jaar	87
Grafiek 85: evolutie aantal geopende dossiers handicap	88
Grafiek 86: geopende dossiers handicap per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar	88
Grafiek 87: Overzichtstabel aantal dossiers per type handicap voor de belangrijkste domeinen	89
Grafiek 88: evolutie aantal geopende dossiers geloof of levensbeschouwing	90
Grafiek 89: geopende dossiers geloof of levensbeschouwing per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar	91
Grafiek 90: geopende dossiers 2023 geloof of levensbeschouwing – detail (n = 202).....	92
Grafiek 91: evolutie geopende dossiers criterium gezondheidstoestand	93
Grafiek 92: geopende dossiers gezondheidstoestand per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar	94
Grafiek 93: evolutie geopende dossiers seksuele oriëntatie	94
Grafiek 94: geopende dossiers seksuele oriëntatie per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar	95
Grafiek 95: evolutie aantal geopende dossiers criterium leeftijd	96
Grafiek 96: geopende dossiers leeftijd per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar	97
Grafiek 97: geopende dossiers leeftijd 2023 – per leeftijdscategorie	97
Grafiek 98: evolutie aantal geopende dossiers vermogen.....	98
Grafiek 99: geopende dossiers vermogen per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar	99
Grafiek 100: Overzichtstabel – aantal dossiers voor de overige criteria in 2023 per domein.....	100
Grafiek 101: evolutie van de geopende dossiers per gewest – laatste 5 jaar.....	101
Grafiek 102: geopende dossiers 2023 per gewest en per maatschappelijk domein	102
Grafiek 103: geopende dossiers 2023 per gewest en per beschermd criterium	102
Grafiek 104: evolutie geopende dossiers per domein voor het Vlaamse gewest – afgelopen 5 jaar.	104
Grafiek 105: evolutie geopende dossiers per domein voor het Brusselse gewest – afgelopen 5 jaar	105
Grafiek 106: evolutie geopende dossiers per domein voor het Waalse gewest – afgelopen 5 jaar ..	106
Grafiek 107: evolutie geopende dossiers huisvesting in de verschillende gewesten – afgelopen 5 jaar.	107
Grafiek 108: geopende dossiers 2023 per provincie in Vlaanderen en per domein.....	108
Grafiek 109: geopende dossiers 2023 per provincie in Wallonië en per domein	108
Grafiek 110: geopende dossiers 2023 in het Brussels hoofdstedelijk gewest per domein	109
Grafiek 111: geopende dossiers 2023 op het grondgebied van de Duitstalige gemeenschap – per domein	110
Grafiek 112: geopende dossiers 2023 op het grondgebied van de Duitstalige gemeenschap – per beschermd criterium	110
Grafiek 113: aantal afgesloten dossiers 2023 per type verboden gedraging	112

Grafiek 114: afgesloten dossiers 2023 per beschermd criterium (belangrijkste criteria) en per type verboden gedraging	112
Grafiek 115: afgesloten dossiers 2023 per domein en per type verboden gedraging.....	113
Grafiek 116: afgesloten dossiers discriminatie 2023 – detail van het type discriminatie.....	114
Grafiek 117: afgesloten dossiers discriminatie 2023 per beschermd criterium en per detail van het type discriminatie	114
Grafiek 118: afgesloten dossiers haatspraak 2023 – detail van het misdrijf	115
Grafiek 119: afgesloten dossiers haatspraak 2023 per criterium en per detail van het misdrijf.....	115
Grafiek 120: afgesloten dossiers haatmisdrijven 2023 – detail van het misdrijf.....	116
Grafiek 121: afgesloten dossiers haatmisdrijven 2023 per criterium en per detail van het misdrijf .	116
Grafiek 122: afgesloten dossiers 2023 – evaluatie van de verboden gedraging in de dossiers (n=2029)	118
Grafiek 123: afgesloten dossiers 2023 gegrond of vermoeden (n=1267) - afsluitresultaten	118

2 Overzicht meldingen en dossiers

Meldingen

Meldingen zijn alle contacten die Unia heeft in het kader van haar bevoegdheden vastgelegd in artikel 6 van het samenwerkingsakkoord (B.S. van 5/03/2014).

Het gaat om meldingen van vermoedelijke slachtoffers van discriminatie, haatmisdrijven of -boodschappen, en ook om getuigenissen, vragen of bekommernissen van derden of vragen van personen of organisaties die in een concrete situatie discriminatie willen vermijden of een concrete situatie aan de wetgeving willen toetsen.

In sommige maatschappelijke domeinen, zoals media/internet, zijn de melders personen of organisaties die aangeven geschokt te zijn door commentaren, interviews of sociale mediaberichten, zonder dat ze zelf betrokken zijn bij de feiten.

Meldingen kunnen ook gaan over de rechten van personen met een handicap onder het VN-verdrag van 13 december 2006.

Al enkele jaren zien we de tendens om met meerdere, soms tientallen tot honderden personen, eenzelfde feit te melden bij Unia. Dit gebeurt vooral via oproepen op sociale media, denk bijvoorbeeld aan reacties op een video die werd gepost op sociale media en waarvan de inhoud vragen oproept. We noemen dit 'meervoudige meldingen'. In dergelijke situaties registreren we alle meldingen en nemen we ze op in een 'overkoepelend dossier'. Als we tien of meer meldingen voor een enkel feit hebben genoteerd, dan beschouwen we dit als een 'meervoudige melding'.

In uitzonderlijke gevallen opent Unia op eigen initiatief een melding (een zogenaamde 'autosaisine'), bijvoorbeeld wanneer er we via de media kennisnemen van bijzonder ernstige feiten met grote maatschappelijke impact.

Dossiers

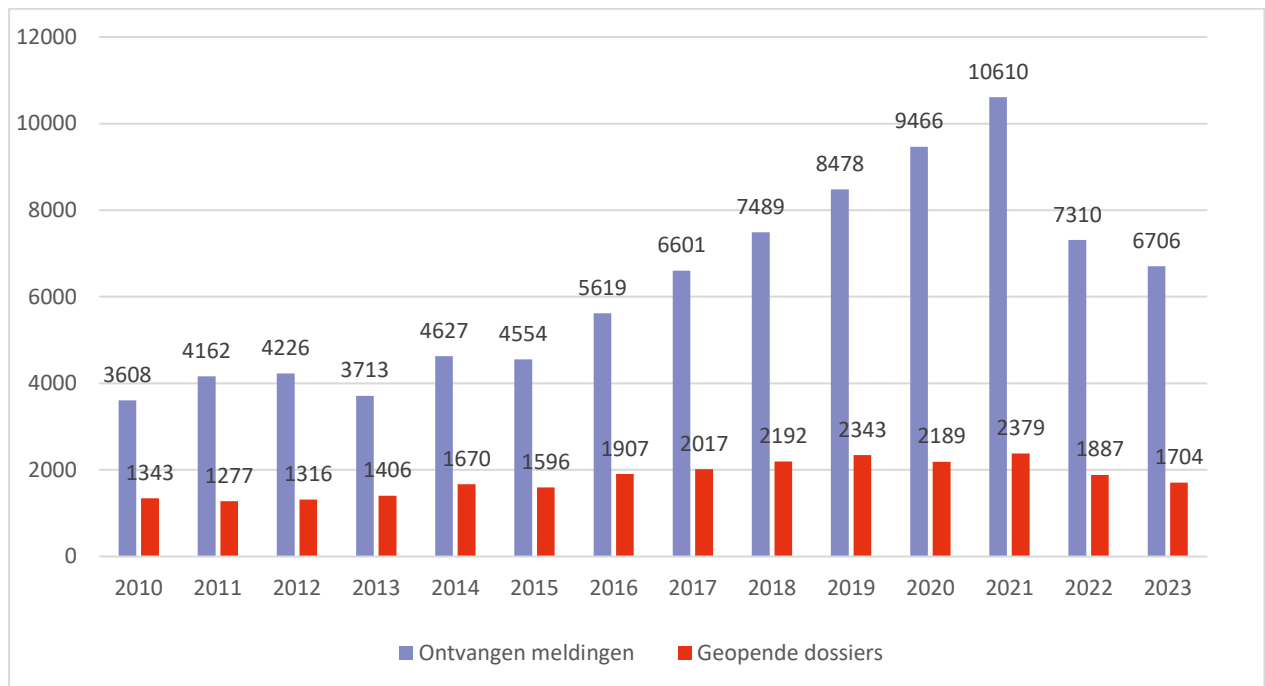
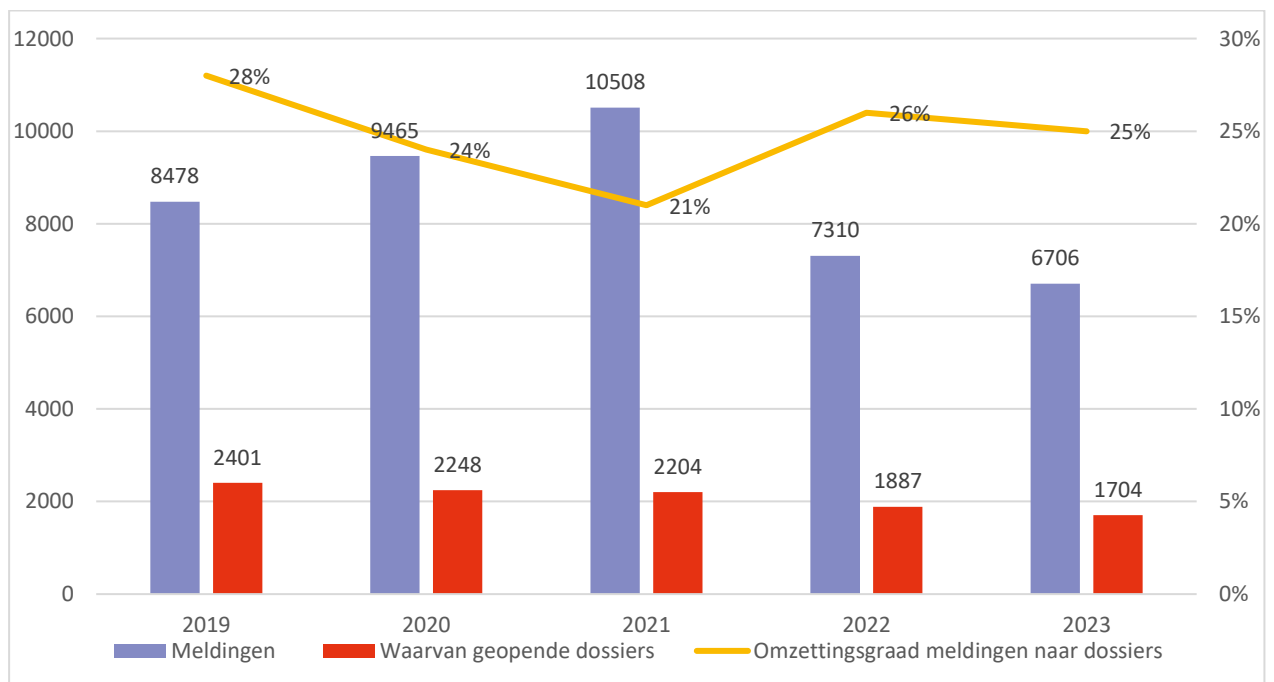
Unia opent een dossier wanneer (1) de melding verwijst naar een discriminatiecriterium waarvoor Unia bevoegd is of dat betrekking heeft op de rechten van personen met een handicap en wanneer (2) de melder een 'vraag naar bijstand' heeft onder de vorm van een concreet individueel advies of een andere tussenkomst van Unia. Het begrip 'dossier' houdt dus niet noodzakelijk verband met de ernst en de al dan niet bewezen aard of gegrondheid van de feiten. Verschillende meldingen over dezelfde feiten worden in principe in eenzelfde dossier gebundeld.

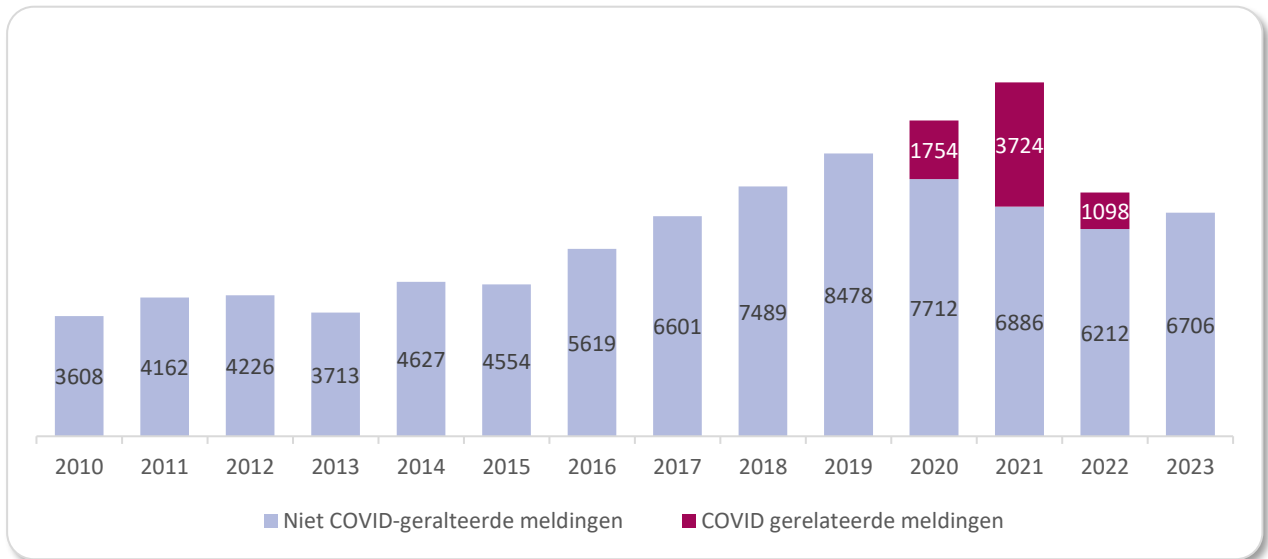
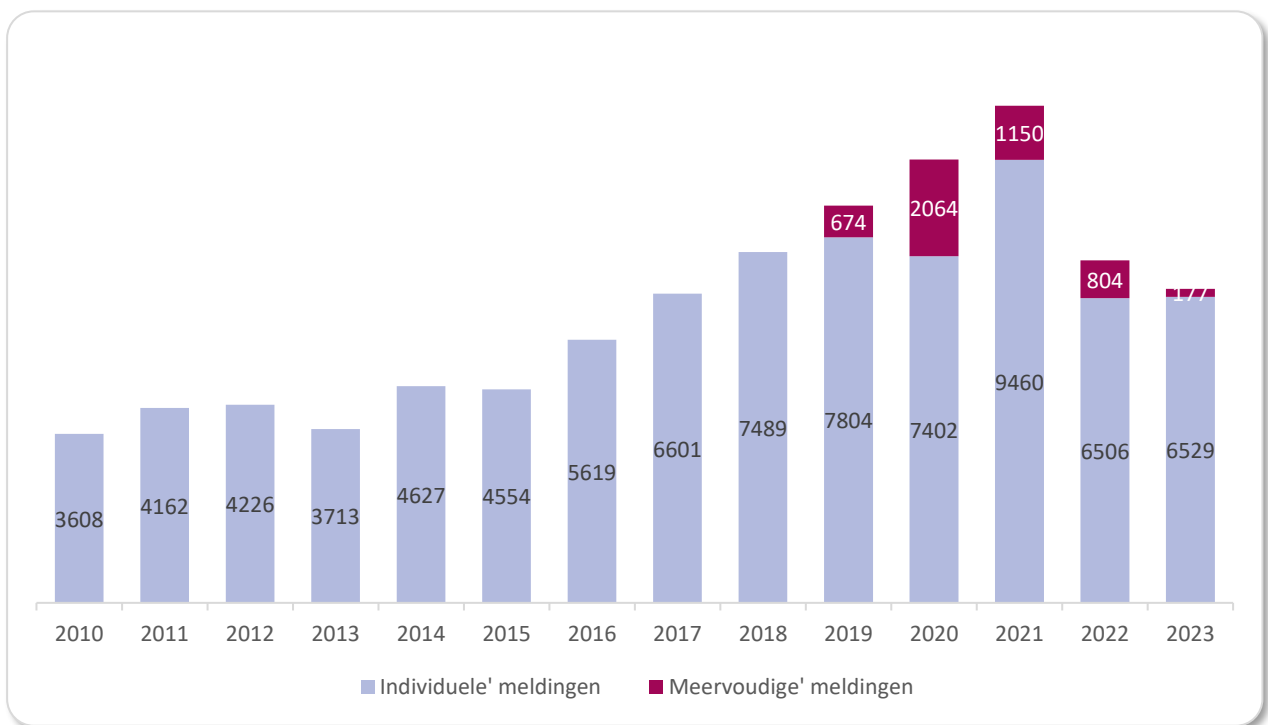

Een algemeen beeld van de meldingen en dossiers in 2023

We sommen hieronder de opvallendste inzichten over het globale beeld van de ontvangen meldingen en geopende dossiers in 2023 op. In de verdere paragrafen zoomen we telkens verder in op de details van onze meldingen en dossiers (zoals de maatschappelijke domeinen, de criteria, de lokalisering, etc.)

- In 2023 heeft Unia **6706 meldingen** ontvangen. Op basis daarvan werden **1704 dossiers** geopend. Dat betekent een omzettingsgraad van 25%, wat in lijn is met de voorgaande jaren (gemiddeld zitten we jaarlijks aan ongeveer 25% omzetting van meldingen naar dossiers). Het gemiddeld aantal ontvangen meldingen en geopende dossiers sinds 2010 ligt op 6226 meldingen en 1801 dossiers per jaar.
- Het aantal ontvangen meldingen ligt na een absolute piek in 2021 terug op een lager niveau. We moeten de dalende tendens in de ontvangen meldingen (grafiek 1) echter nuanceren. In de periode 2019-2022 werd het totaal aantal meldingen immers sterk beïnvloed door het fenomeen van meervoudige meldingen en door meldingen gerelateerd aan COVID (zie grafiek 3 en 4, waarin de cijfers gecorrigeerd werden voor deze fenomenen). In 2023 is de impact van COVID op onze meldingen volledig verdwenen, daarnaast ontvingen we dit jaar weinig meldingen over eenzelfde incident (177 zogenaamde meervoudige meldingen), en zagen we een opvallende daling van meldingen in het domein media/internet (zie **Grafiek 6: evolutie ontvangen meldingen per domein – afgelopen 5 jaar**). Als we kijken naar het soort meldingen dat Unia ontvangt zien we ook een sterke daling in de ‘eenvoudige meldingen’ (zie paragraaf **aard van de melding**).
- Omdat dossiers geopend worden op basis van de ontvangen meldingen varieert het aantal geopende dossiers uiteraard mee met de tendens in de meldingen. Niettemin is het opvallend dat ondanks de schommelingen en pieken in de meldingen het aantal geopende dossiers relatief constant blijft.

Grafiek 1: Overzicht ontvangen meldingen en geopende dossiers – lange termijn evolutie**Grafiek 2: Overzicht ontvangen meldingen en geopende dossiers en de 'omzettingsgraad' – afgelopen 5 jaar**

Grafiek 3: Overzicht ontvangen meldingen gecorrigeerd voor covidgerelateerde meldingen**Grafiek 4: Overzicht ontvangen meldingen gecorrigeerd voor meervoudige meldingen**

3 Analyse van de meldingen

3.1 Maatschappelijke domeinen

Wat verstaan we onder de maatschappelijke domeinen?

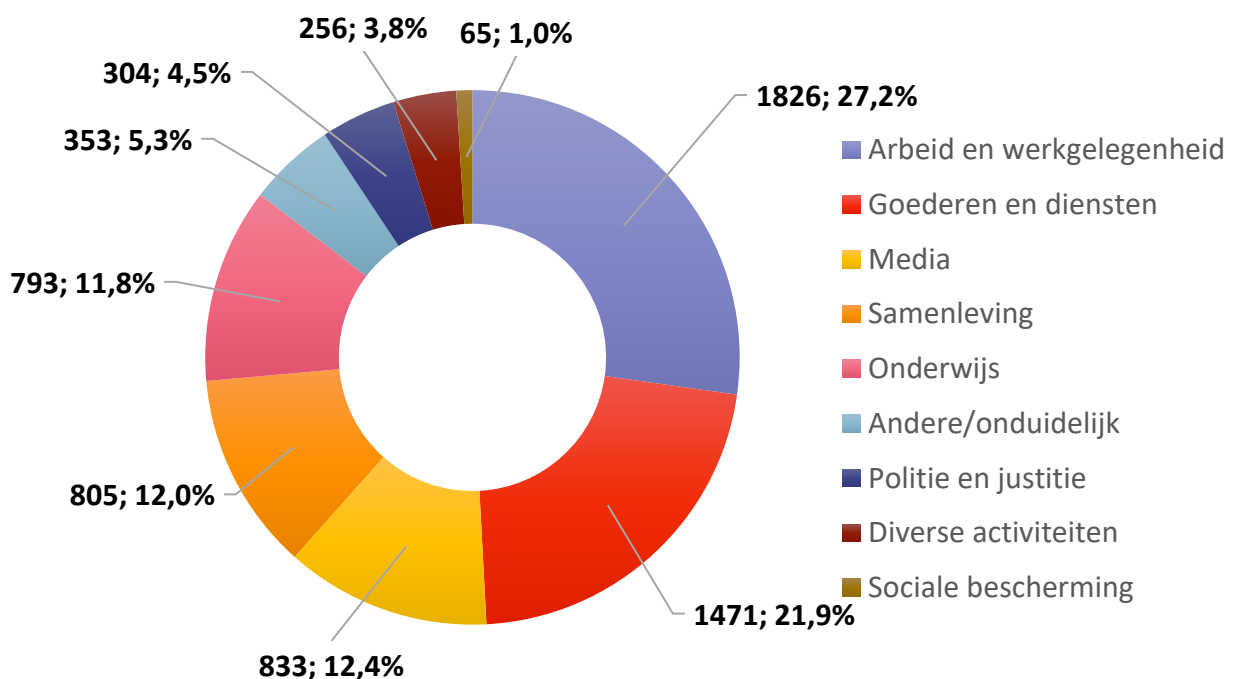
We kunnen onze meldingen onderbrengen in een aantal grote maatschappelijke domeinen. De meeste domeinen zoals arbeid en onderwijs spreken voor zich. Onder de algemene term goederen en diensten vinden we o.a. huisvesting, gezondheidszorg, transport, banken, verzekeringen en horeca terug.

Het domein diverse activiteiten gaat o.a. over socio-culturele en sportactiviteiten. Het domein samenleving heeft betrekking o.a. op alles wat gebeurt in de publieke ruimte, burenruzies etc.

Meer informatie over de verschillende domeinen is terug te vinden op onze website via <https://www.unia.be/nl/actiedomeinen>

In de **analyse van de dossiers** gaan we per maatschappelijke domein verder in op de details en onderliggende subdomeinen.

Grafiek 5: ontvangen meldingen 2023 – per domein (n= 6706)

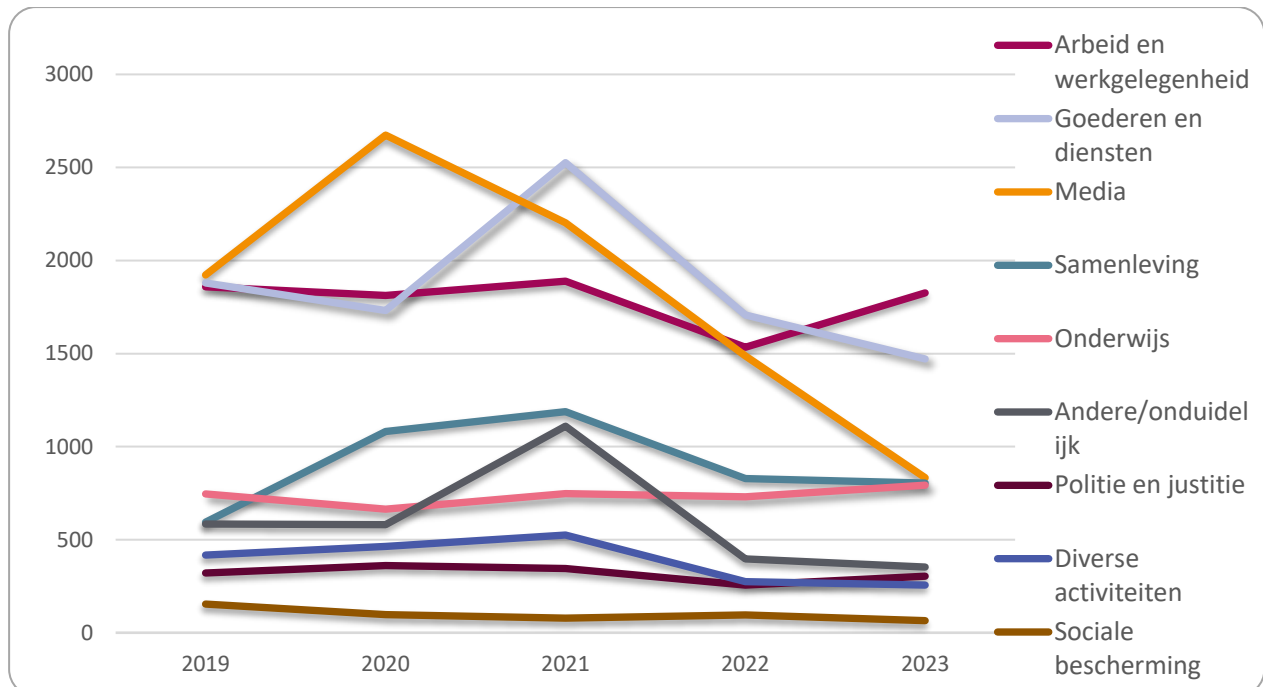

Opvallendste inzichten – meldingen in de verschillende domeinen

- De klassieke top drie van discriminatiedomeinen blijft de afgelopen 5 jaren bestaan uit de domeinen werk, goederen en diensten en media.
- Het domein werk vormt in 2023 het grootste aandeel, goed voor 1826 meldingen (27,2%), het domein goederen en diensten volgt met 1471 meldingen (21,9%) en het domein media sluit de top drie af met 833 meldingen (12,4%). Het domein samenleving staat op de vierde plaats met 805 meldingen (12%).

Grafiek 6: evolutie ontvangen meldingen per domein – afgelopen 5 jaar

	2019	2020	2021	2022	2023
Arbeid en werkgelegenheid	1858	1812	1889	1534	1826
Goederen en diensten	1880	1731	2526	1707	1471
Media	1922	2674	2202	1488	833
Samenleving	594	1082	1188	828	805
Onderwijs	746	664	747	731	793
Andere/onguidelijk	584	580	1110	396	353
Politie en justitie	321	361	345	256	304
Diverse activiteiten	418	464	525	275	256
Sociale bescherming	154	98	78	95	65

Opvallendste inzichten – evoluties in de maatschappelijke domeinen

- In de evolutie van de meldingen per domein zien we voor de domeinen goederen en diensten, media, samenleving en ‘andere/onduidelijk’ de meldingen pieken in 2020-2021 als gevolg van de covidperiode. Voor de meeste domeinen komen de ontvangen meldingen in 2023 terug op een vergelijkbaar niveau van voor de covidperiode.
- Het aantal meldingen in het domein werk komt na een dip in 2022 terug uit op een vergelijkbaar niveau als voorgaande jaren. Het is voor het eerst sinds de covidperiode terug het grootste domein.
- Het aantal meldingen in het domein goederen en diensten zakt na een absolute covidpiek verder omlaag naar het laagste cijfer op 5 jaar tijd.
- Het aantal meldingen in het domein media neemt een duidelijke duik sinds 2020. Omdat we zeer veel meldingen over uitlatingen op sociale media ontvingen hanteert Unia sinds 2021 een strikter beleid voor de individuele opvolging van al deze meldingen (meer informatie daarover in de paragraaf **Media/internet**).
- In principe zouden we het effect daarvan vooral weerspiegeld moeten zien in het aantal geopende dossiers. Het is gissen naar een verklaring voor de sterk dalende tendens in de meldingen in het domein media.
- Het aantal meldingen in de overige domeinen vertoont wat schommeling doorheen de jaren, maar de tendensen zijn minder afgetekend.
- Het is tot slot belangrijk om te vermelden dat Unia sinds de oprichting van het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI) op 15 maart 2023 niet langer bevoegd is voor Vlaamse bevoegdheden zoals het Nederlandstalig onderwijs (domein onderwijs), de Vlaamse huurmarkt of de publieke dienstverlening van De Lijn (domein goederen en diensten). De impact van dit bevoegdheidsverlies op onze meldingen en dossiers komt doorheen het cijfersverslag verder aan bod.

3.2 Beschermd criteria

Wat zijn de beschermd criteria?

Dit zijn de door de antidiscriminatie wetgeving (federale wetten, decreten en ordonnanties...) beschermd criteria.

Overeenkomstig artikel 3 van het samenwerkingsakkoord hebben de wettelijke opdrachten van Unia betrekking op al die beschermd criteria (evenals op de rechten van personen met een handicap zoals bepaald in het VN-verdrag van 13 december 2006).

Uitzonderingen zijn gender en aanverwante criteria (waarvoor het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen en voor Vlaamse materies het Vlaams Mensenrechteninstituut bevoegd zijn) en taal (waarvoor nog geen bevoegde overheidsinstantie werd aangewezen).

Die zogenaamde 'beschermd' criteria zijn nationaliteit, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, zogenaamd ras, handicap, seksuele oriëntatie, leeftijd, vermogen, gezondheidstoestand, geloof of levensbeschouwing, geboorte, fysiek of genetisch kenmerk, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, burgerlijke staat, Nationale of etnische afstamming, sociale afkomst/toestand en gezinssamenstelling.

De discriminatiegronden huidskleur, afkomst, nationaliteit en nationale of etnische afstamming en zogenaamd ras zijn in dit verslag opgenomen onder de algemene term 'raciale' criteria.

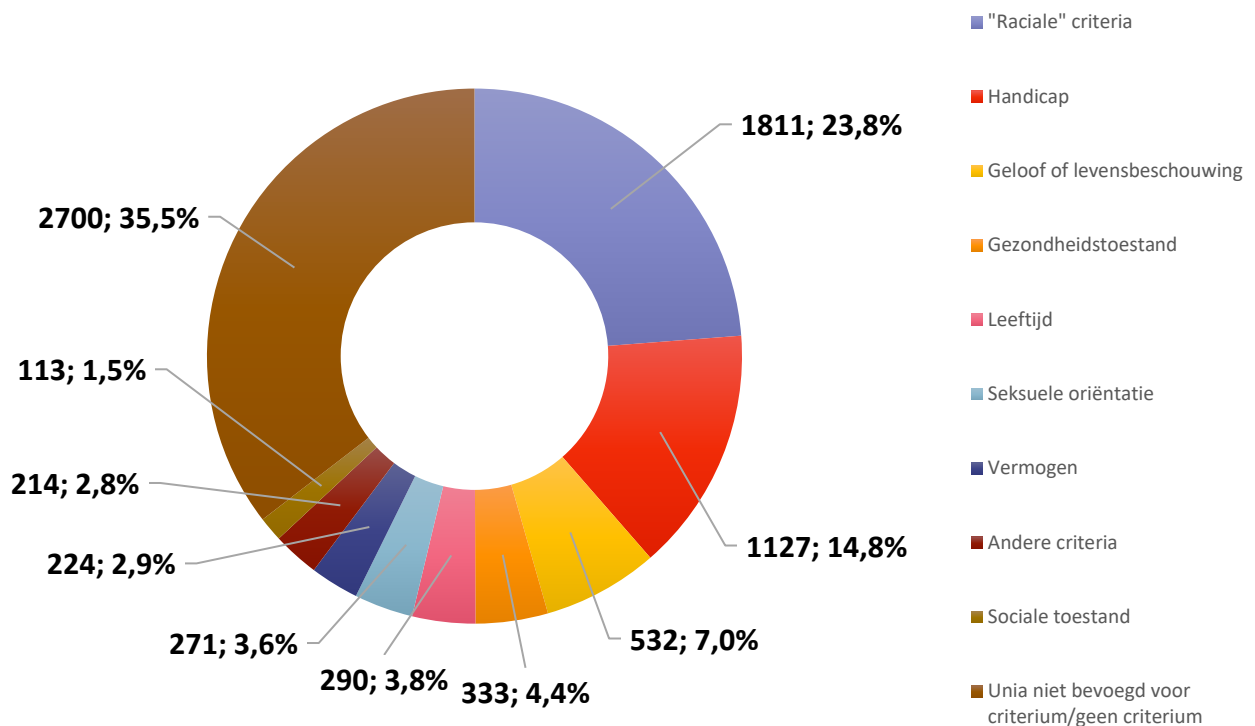
Andere criteria?

Onder de categorie 'andere criteria' in onze grafieken groeperen we de beschermd criteria waarvoor Unia bevoegd is, maar die minder vaak voorkomen. Het gaat over:

- burgerlijke staat
- fysieke eigenschap
- geboorte
- genetische eigenschap
- politieke overtuiging
- syndicale overtuiging

We hanteren in dit cijfersverslag de benamingen van de criteria zoals opgenomen in de recentste federale antidiscriminatie wetgeving. Meer informatie en de exacte omschrijvingen van de verschillende discriminatiecriteria zijn terug te vinden op de website van Unia via <https://www.unia.be/nl/discriminatiegronden>

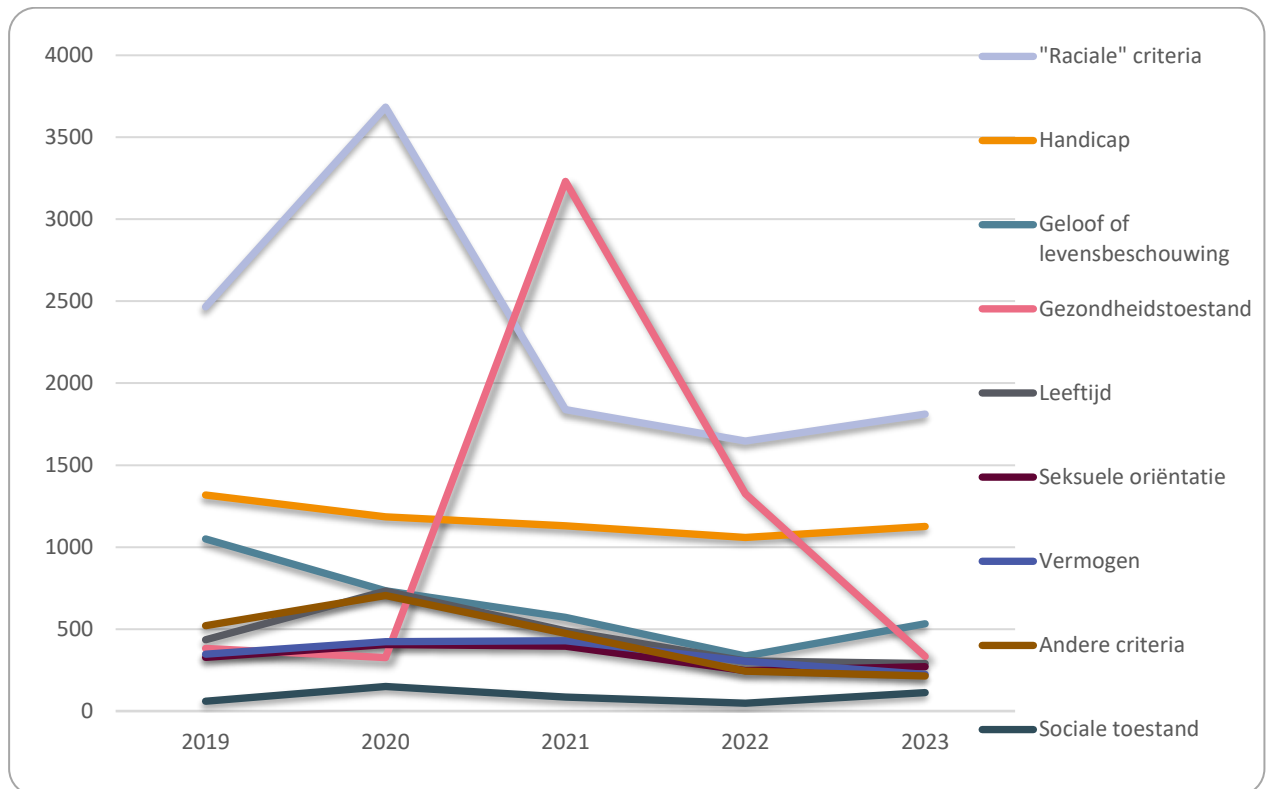
Grafiek 7: ontvangen meldingen 2023 – per beschermd criterium (n= 7615)

Opvallendste inzichten – meldingen over de verschillende criteria

- In 2023 hadden de meeste meldingen betrekking op de 'raciale criteria', handicap of geloof en levensbeschouwing.
- Unia werd ook in 2023 in een groot deel van de meldingen (35,5%) gecontacteerd voor situaties waarin geen beschermd criterium van toepassing is, of een criterium waarvoor we niet bevoegd zijn. Meer details hierover lees je in paragraaf 3.4 **Bevoegdheid van Unia**.
- Als we kijken naar de evolutie van het aantal meldingen per criterium valt naast de piek voor criterium 'gezondheidstoestand' in de covidperiode, vooral een daling op in het aantal ontvangen meldingen voor 'raciale' criteria.
- Het aantal meldingen voor de overige criteria varieert van jaar tot jaar, maar blijft relatief stabiel.

Grafiek 8: evolutie ontvangen meldingen per beschermd criterium – afgelopen 5 jaar

	2019	2020	2021	2022	2023
"Raciale" criteria	2465	3684	1839	1647	1811
Handicap	1318	1185	1131	1059	1127
Geloof of levensbeschouwing	1050	733	571	336	532
Gezondheidstoestand	383	326	3231	1326	333
Leeftijd	434	732	489	306	290
Seksuele oriëntatie	328	406	395	247	271
Vermogen	347	424	429	304	224
Andere criteria	521	705	474	243	214
Sociale toestand	59	150	86	48	113

3.3 Plaats van de gemelde feiten

Methodologische opmerking: statistieken inzake lokalisering

Deze statistieken bevatten enkel de meldingen waarvan een lokalisering gekend is. Het domein media werd buiten beschouwing gelaten (zie ook **Methodologische opmerkingen**)

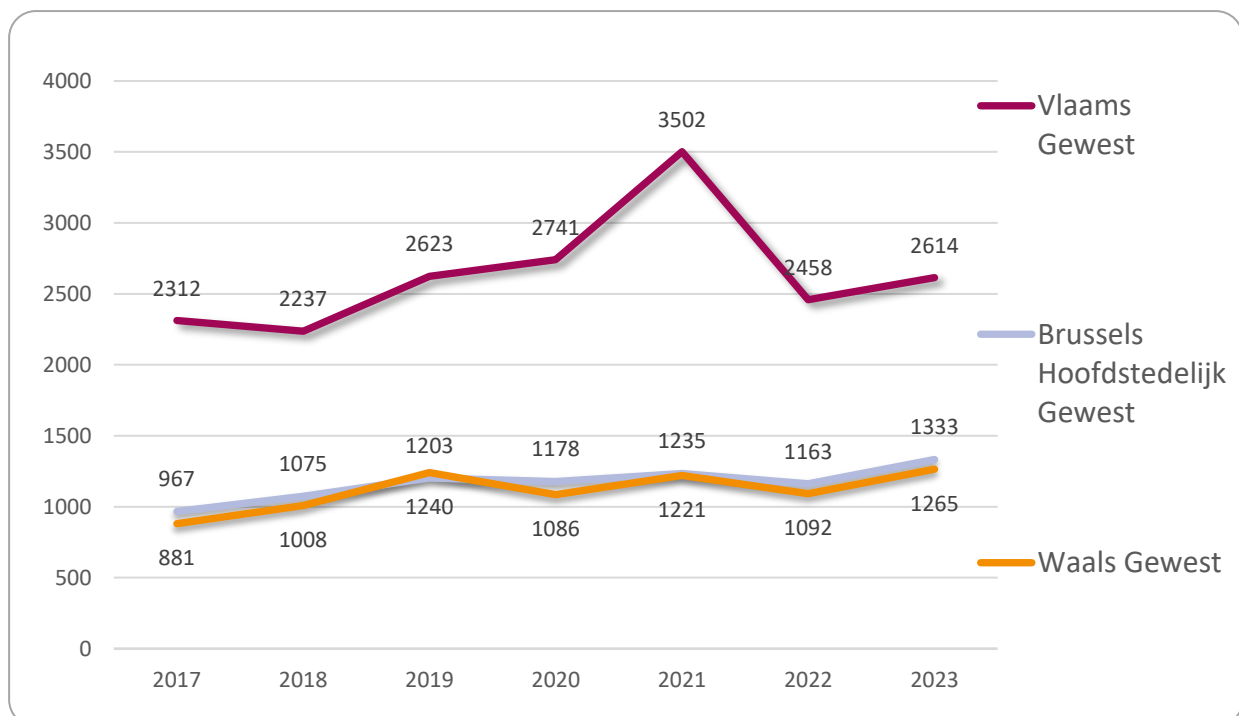
Het gaat steeds over de lokalisering van de plaats van de vermeende feiten (en dus niet over de lokalisering van de melder, het slachtoffer of de vermeende aansprakelijke).

We beperken ons tot cijfers per gewest en per provincie en rapporteren specifiek cijfers inzake de Duitstalige gemeenschap.

Cijfers op niveau van de gemeentes zijn op aanvraag beschikbaar.

3.3.1 Meldingen per gewest

Grafiek 9: evolutie ontvangen meldingen per gewest – afgelopen 5 jaar

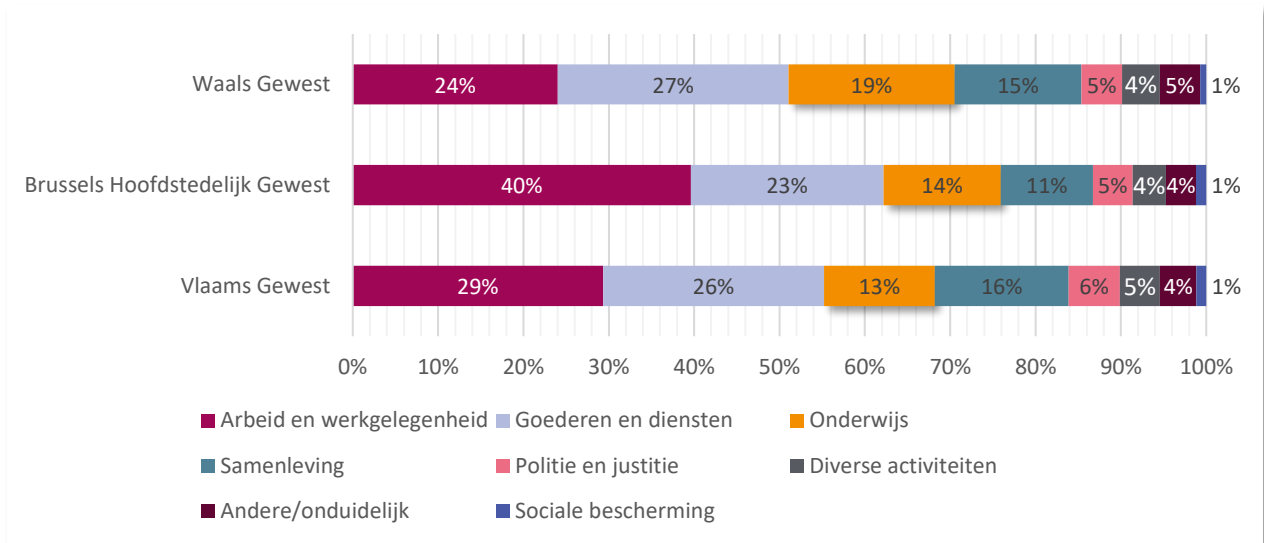

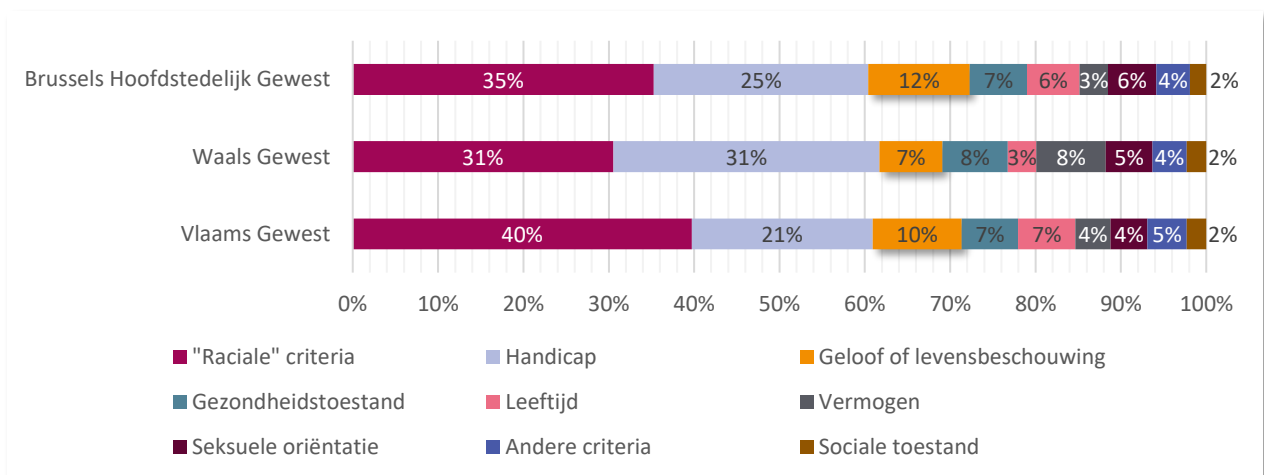
Opvallendste inzichten – de lokalisering van onze meldingen

- Ondanks de oprichting van het nieuwe Vlaams mensenrechteninstituut in maart 2023, blijven de meeste meldingen uit Vlaanderen komen (2614 meldingen). Voor 600 (22%) van deze meldingen bleek Unia echter niet bevoegd door het verlies van Vlaamse bevoegdheden en moesten we doorverwijzen (**zie 3.4 bevoegdheid van Unia**). 2023 lijkt een overgangsjaar te zijn, waar het voor de burger nog niet steeds duidelijk is waarvoor die al dan niet terecht kan bij Unia.
- Als we de meldingen uit Vlaanderen corrigeren voor meldingen die eigenlijk onder de bevoegdheid van het nieuwe Vlaams mensenrechteninstituut vallen, stellen we een daling vast (2014 meldingen in plaats van 2614 meldingen, het laagste cijfer sinds 2019). We kunnen echter concluderen dat - ondanks het verlies van Vlaamse bevoegdheden - het grootste deel van onze meldingen uit Vlaanderen blijft komen en dat het merendeel van de meldingen uit Vlaanderen betrekking heeft op bevoegdheden die niet behoren tot het Vlaamse niveau (zoals bijvoorbeeld arbeid).
- Het valt op dat de piek in ontvangen meldingen tijdens de covidperiode vooral meldingen uit het Vlaamse gewest betrof.
- Kijken we naar de evolutie van het aantal meldingen vanuit het Waalse en Brusselse gewest, dan steeg het aantal in 2023 licht in vergelijking met vorige jaren, maar er zijn verder geen opvallende uitschieters doorheen de jaren.
- Voor het Waalse gewest konden 19 meldingen in 2023 gelokaliseerd worden in de gemeenten van de Duitstalige Gemeenschap

Grafiek 10: ontvangen meldingen 2023 per gewest en per maatschappelijk domein

Grafiek 11: ontvangen meldingen 2023 per gewest en per beschermd criterium

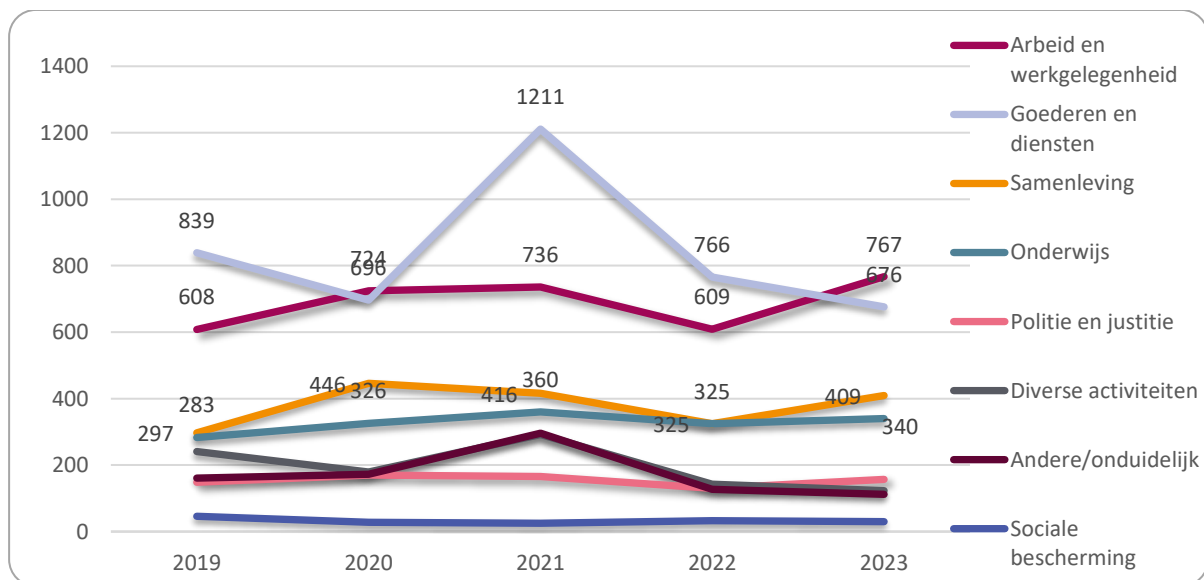

Opvallendste inzichten: domeinen en criteria in de verschillende gewesten

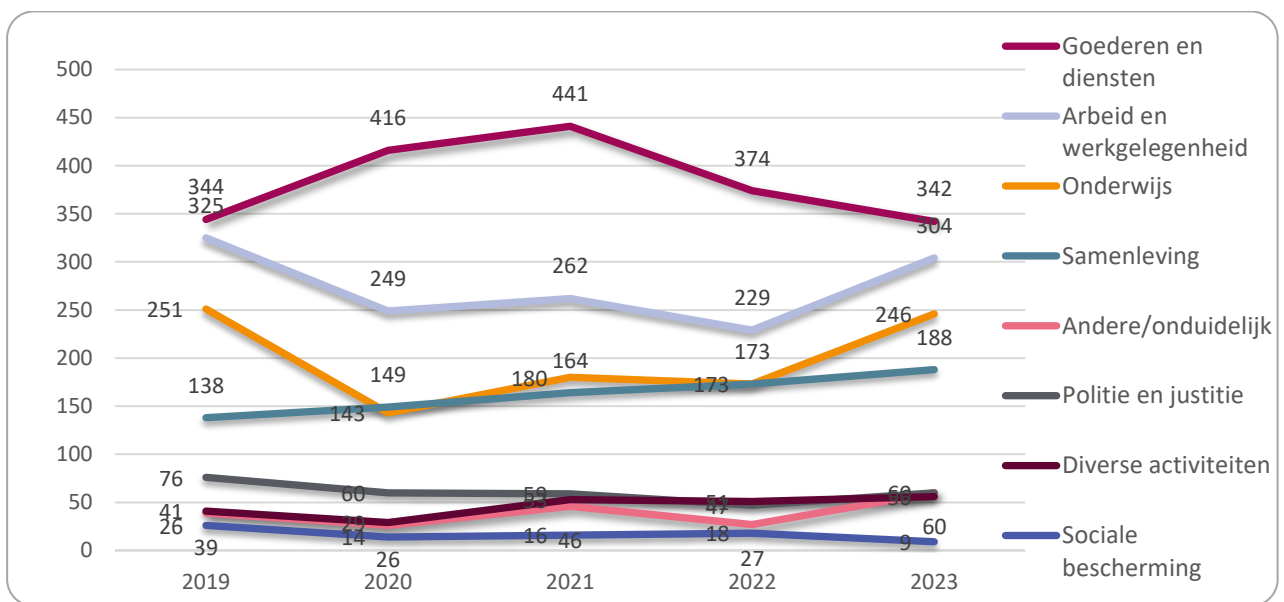
- De domeinen werk en goederen en diensten bevatten in alle gewesten de grootste proportie meldingen.
- Als we de proporties van het aantal meldingen per domein per gewest voor 2023 vergelijken, valt voornamelijk het grote aandeel van meldingen in het Brussels hoofdstedelijk gewest voor het domein werk op (bijna 40%).
- Voor Wallonië zien we een relatief grote proportie meldingen in het domein onderwijs in vergelijking met de andere gewesten. Het domein goederen en diensten is daar ook de grootste proportie, terwijl dit in de andere gewesten het domein arbeid is. Voor de overige domeinen zijn de verschillen minder uitgesproken.
- De 'raciale' criteria en handicap vormen in alle gewesten de grootste proportie meldingen. Vooral in Vlaanderen valt het grote aandeel meldingen over 'raciale criteria' op (40%).
- In Wallonië heeft het criterium handicap een relatief groot aandeel in de meldingen in vergelijking met de andere gewesten.
- In het Brussels hoofdstedelijk gewest zien we de grootste proportie rond het criterium geloof en levensbeschouwing terug in vergelijking met de andere gewesten.

Grafiek 12: evolutie ontvangen meldingen per domein in het Vlaamse gewest – afgelopen 5 jaar

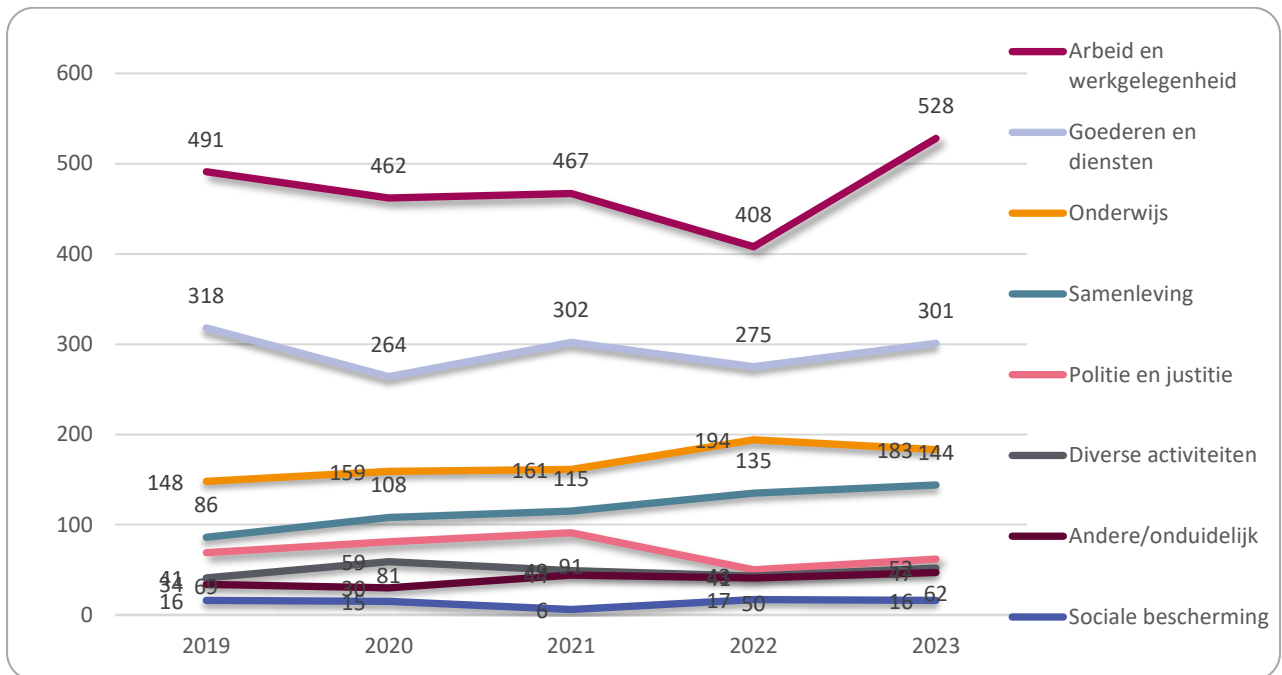
	2019	2020	2021	2022	2023
Arbeid en werkgelegenheid	608	724	736	609	767
Goederen en diensten	839	696	1211	766	676
Samenleving	297	446	416	325	409
Onderwijs	283	326	360	325	340
Politie en justitie	148	170	166	130	157
Diverse activiteiten	241	179	292	143	123
Andere/onduidelijk	161	172	296	127	112
Sociale bescherming	46	28	25	33	30

Grafiek 13: evolutie ontvangen meldingen per domein voor het Waalse gewest – afgelopen 5 jaar

	2019	2020	2021	2022	2023
Goederen en diensten	344	416	441	374	342
Arbeid en werkgelegenheid	325	249	262	229	304
Onderwijs	251	143	180	173	246
Samenleving	138	149	164	173	188
Andere/onduidelijk	39	26	46	27	60
Politie en justitie	76	60	59	47	60
Diverse activiteiten	41	29	53	51	56
Sociale bescherming	26	14	16	18	9

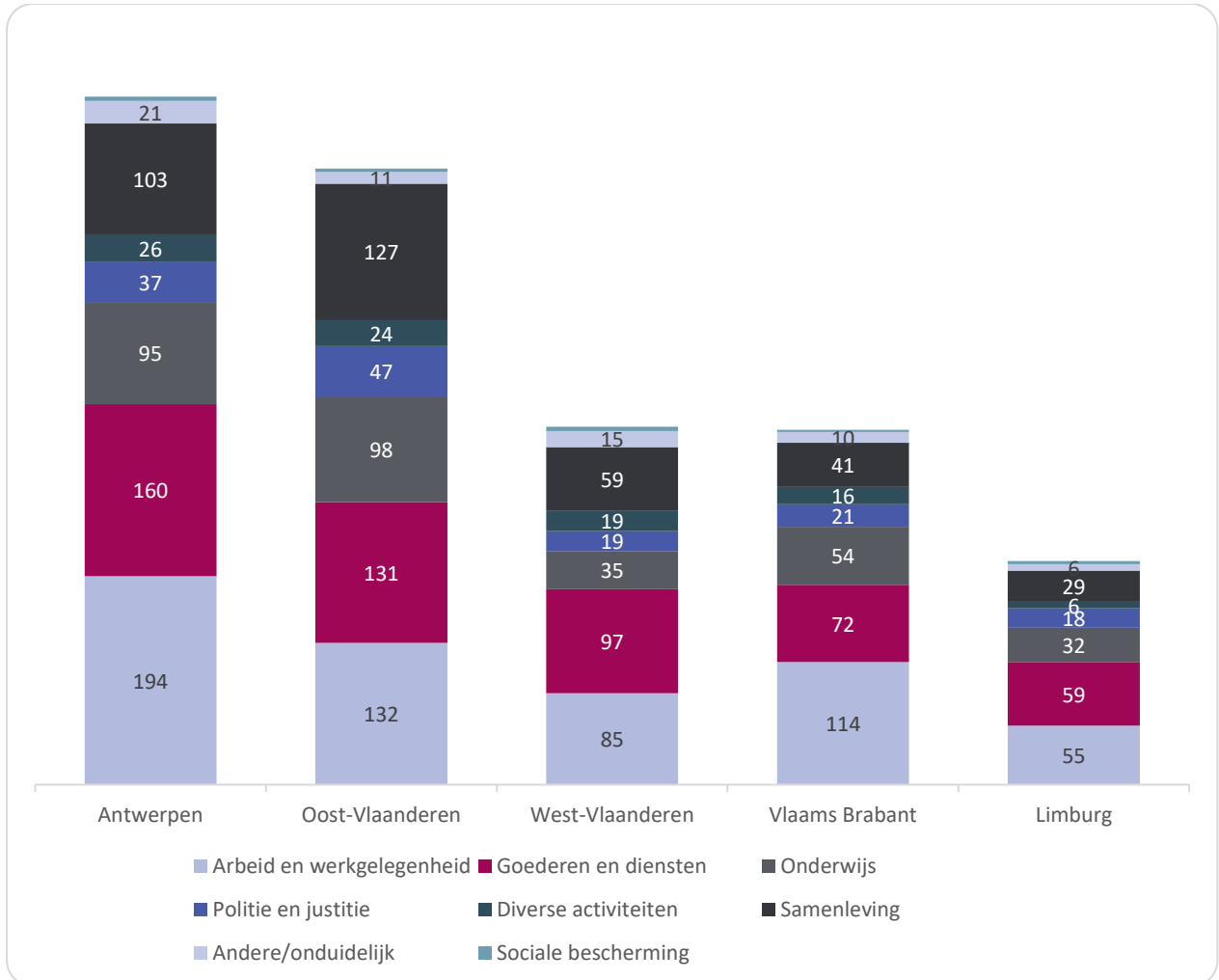
Grafiek 14: evolutie ontvangen meldingen per domein voor het Brusselse gewest – afgelopen 5 jaar

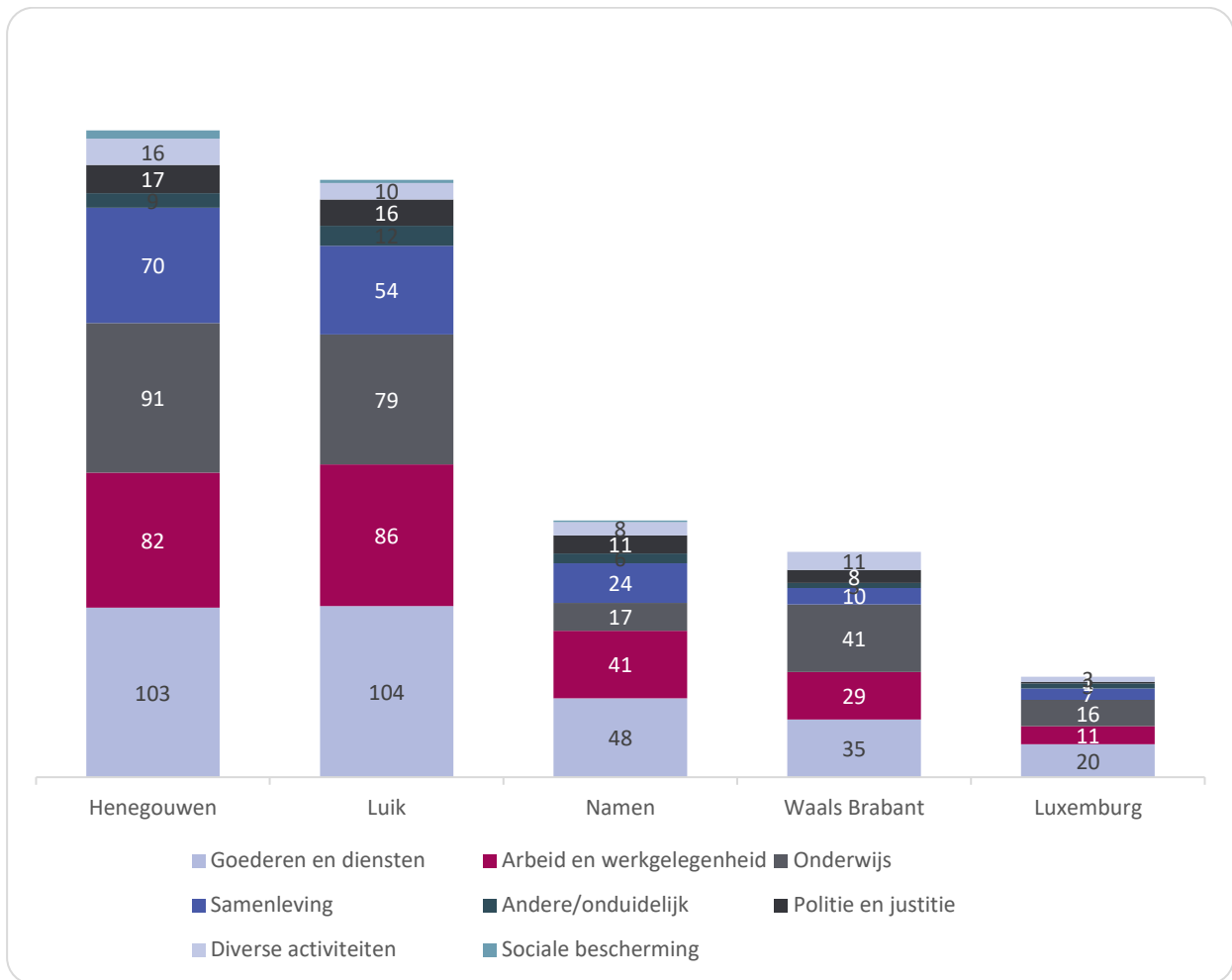
	2019	2020	2021	2022	2023
Arbeid en werkgelegenheid	491	462	467	408	528
Goederen en diensten	318	264	302	275	301
Onderwijs	148	159	161	194	183
Samenleving	86	108	115	135	144
Politie en justitie	69	81	91	50	62
Diverse activiteiten	41	59	49	43	52
Andere/onduidelijk	34	30	44	41	47
Sociale bescherming	16	15	6	17	16

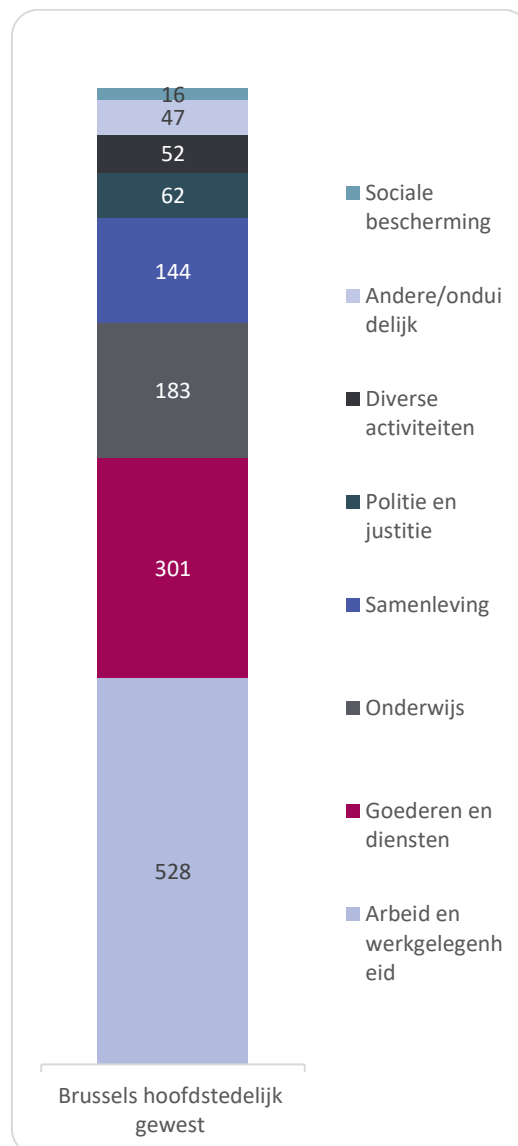
3.3.2 Meldingen per provincie

Grafiek 15: Ontvangen meldingen 2023 per provincie in Vlaanderen en per domein

Grafiek 16: Ontvangen meldingen 2023 per provincie in Wallonië en per domein

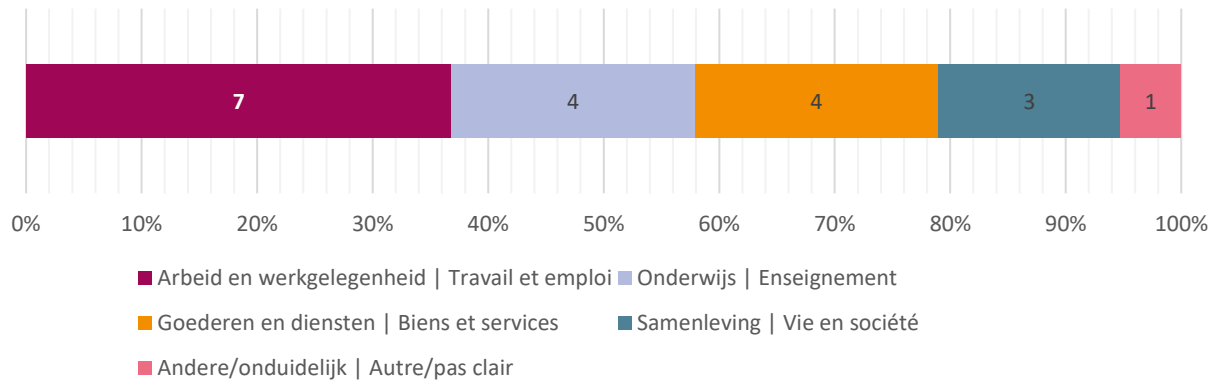

Grafiek 17: Ontvangen meldingen 2023 voor het Brussels hoofdstedelijk gewest per domein

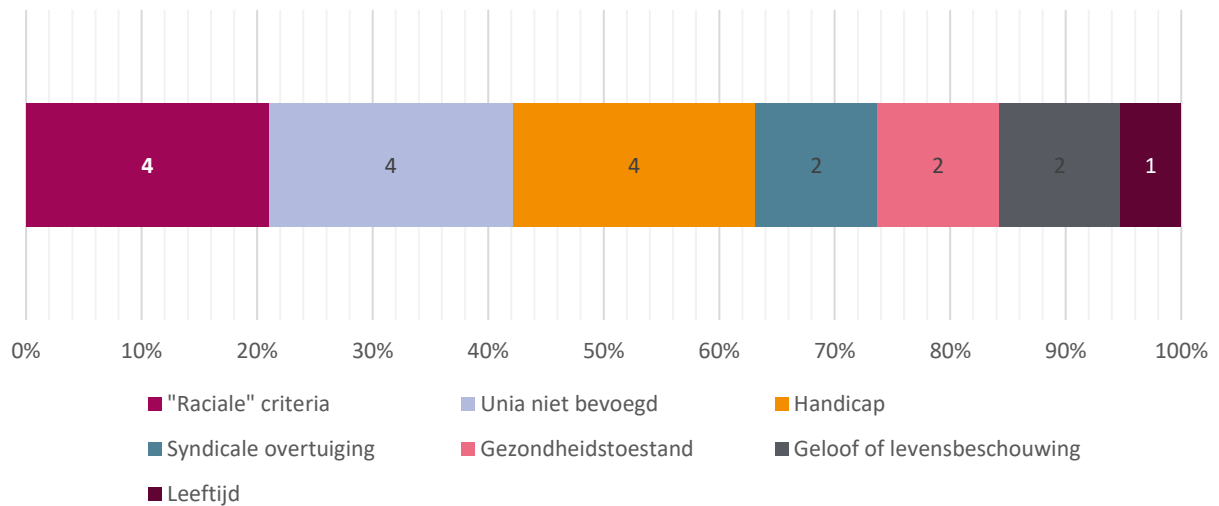
Focus op De Duitstalige gemeenschap

Unia ontving in 2023 in totaal 19 meldingen die gelokaliseerd konden worden in de gemeenten van de Duitstalige gemeenschap. Hieronder weergegeven per maatschappelijk domein en per criterium.

Grafiek 18: Ontvangen meldingen 2023 op het grondgebied van de Duitstalige gemeenschap – per domein (n=19)

Grafiek 19: Ontvangen meldingen 2023 op het grondgebied van de Duitstalige gemeenschap – per beschermd criterium

Wanneer is Unia bevoegd?

Iedereen kan contact opnemen met Unia voor een melding, een vraag naar bijstand of een informatievraag.

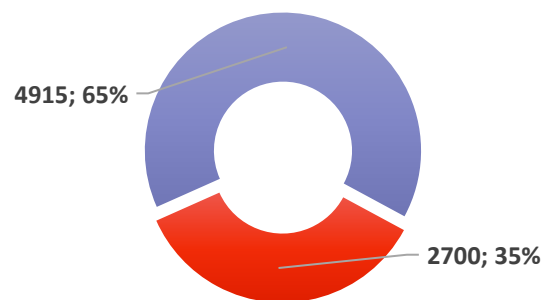
Unia is als publieke instelling bevoegd om deze meldingen op te volgen wanneer:

- De feiten hebben betrekking op (vermeende) discriminatie, haatboodschappen (inclusief negationisme) en haatmisdrijven en gelinkt zijn aan een beschermd criterium dat opgenomen is in de antidiscriminatiewetgeving, met uitzondering van de criteria geslacht en taal. Het gaat dus concreet over de criteria: nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, geloof of levensbeschouwing, handicap, leeftijd, seksuele oriëntatie, gezondheidstoestand, vermogen, fysieke kenmerken, burgerlijke staat, gezinssamenstelling, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, geboorte en sociale afkomst of toestand.
- De feiten betrekking hebben op de grondrechten van personen met een handicap, zoals vastgelegd in het VN-verdrag over de rechten van personen met een handicap (VRPH).
- Unia interfederaal bevoegd is. Dit wil zeggen dat we zowel op federaal niveau als op het niveau van de gewesten en de gemeenschappen bevoegd zijn). Sinds 15 maart 2023 worden Vlaamse bevoegdheden zoals de Vlaamse huurmarkt, het Nederlandstalig onderwijs of de publieke dienstverlening van De Lijn echter verder opgevolgd door het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI). Unia blijft weliswaar in Vlaanderen bevoegd voor alle federale bevoegdheden. Denk bijvoorbeeld aan haatspraak en haatmisdrijven, discriminatie op de werkvloer, horeca, commerciële activiteiten, banken en verzekeringen, consumentenrechten, rechten van patiënten, volksgezondheid, openbaar vervoer (NMBS), defensie, politie en justitie...
- De 'bevoegdheid' van Unia om een melding al dan niet op te volgen is dus afhankelijk van de beschermde criteria waarvoor we als instelling bevoegd zijn (grafiek 20 en grafiek 21), en is sinds 2023 bijkomend afhankelijk van de bevoegdheid die we ontleen aan situaties die gelinkt zijn aan de bevoegdheden van de verschillende bestuursniveaus in België, met uitzondering van het Vlaamse niveau (grafiek 22). We benoemen dit als 'bevoegdheid voor de materie'

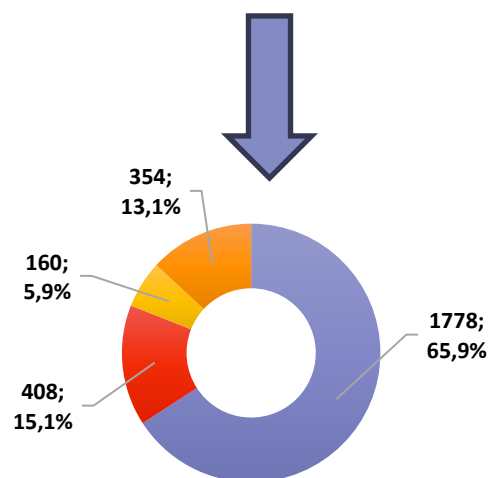
3.4 Bevoegdheid van Unia

Grafiek 20: ontvangen meldingen 2023 – volgens bevoegdheid voor het beschermd criterium (n= 7615)

Grafiek 21: detail van de meldingen waarvoor Unia niet bevoegd is op basis van het beschermd criterium (n= 2700)

- Unia bevoegd voor het beschermd criterium
- Unia niet bevoegd voor beschermd criterium/geen beschermd criterium van toepassing

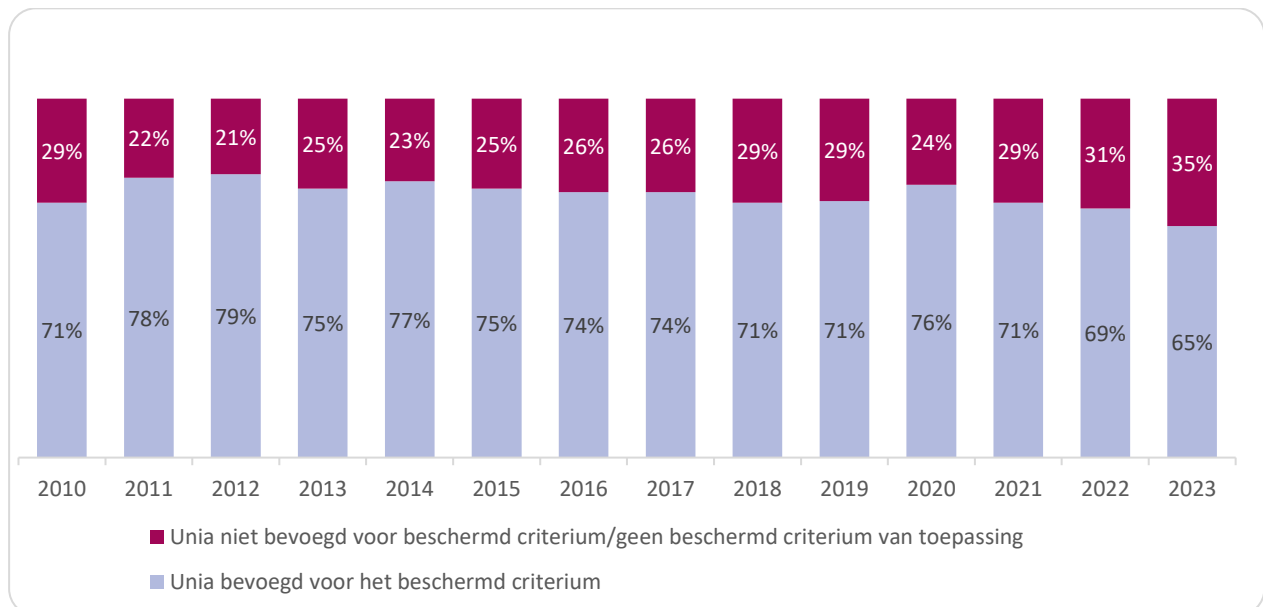
- Geen criterium van toepassing
- Geslacht
- Taal
- Andere criteria (zoals verblijfsstatuut, woonplaats, gerechtelijk verleden, werknemersstatuut, ...)

Opvallendste inzichten m.b.t. de bevoegdheid van Unia – bevoegdheid op basis van de beschermde criteria

- Voor heel wat van de meldingen in 2023 was Unia niet bevoegd omdat er geen beschermd criterium van toepassing was in de gemelde situatie. Het gaat in de praktijk vaak over situaties waarin sprake is van een ongelijke behandeling, maar zonder duidelijke link met de in de anti-discriminatiewetgeving opgenomen criteria.
- In de overige gevallen was Unia niet bevoegd voor het beschermd criterium, het ging dan vooral over de criteria geslacht en taal. We verwijzen steeds gepast door als er een instelling bestaat om de melding alsnog op te volgen (zoals het Instituut voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen voor het criterium geslacht of het federaal migratiecentrum Myria voor meldingen over verblijfsstatuut).
- Het aandeel van meldingen waarvoor Unia niet bevoegd is op basis van de beschermde criteria fluctueert doorheen de jaren. In 2023 was het aandeel met 35% wel het hoogst sinds 2010.

Grafiek 22: ontvangen meldingen volgens bevoegdheid voor het beschermd criterium – langetermijnevolutie

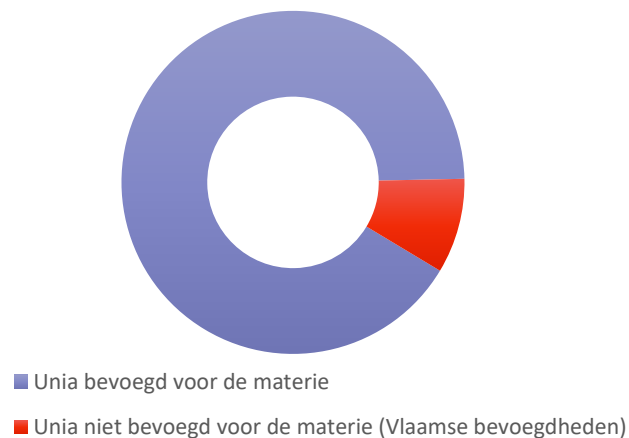

Impact van het verlies van Vlaamse bevoegdheden

- Sinds het verlies van de Vlaamse bevoegdheden in maart 2023 registreren we ook de meldingen waarvoor we niet langer bevoegd zijn door de oprichting van het Vlaamse mensenrechteninstituut.
- 600 meldingen werden na analyse doorverwezen naar het nieuwe Vlaams Mensenrechteninstituut. In de meeste gevallen hadden deze meldingen betrekking op Nederlandstalig onderwijs en huisvesting in het Vlaams gewest.
- Uiteraard heeft het verlies van de Vlaamse bevoegdheden een impact gehad op de geopende dossiers in Vlaanderen met name in het domein huisvesting (zie paragraaf 4.3.1 **Dossiers per gewest**)

Grafiek 23: Ontvangen meldingen 2023 – aantal meldingen over Vlaamse bevoegdheden (n=6706)

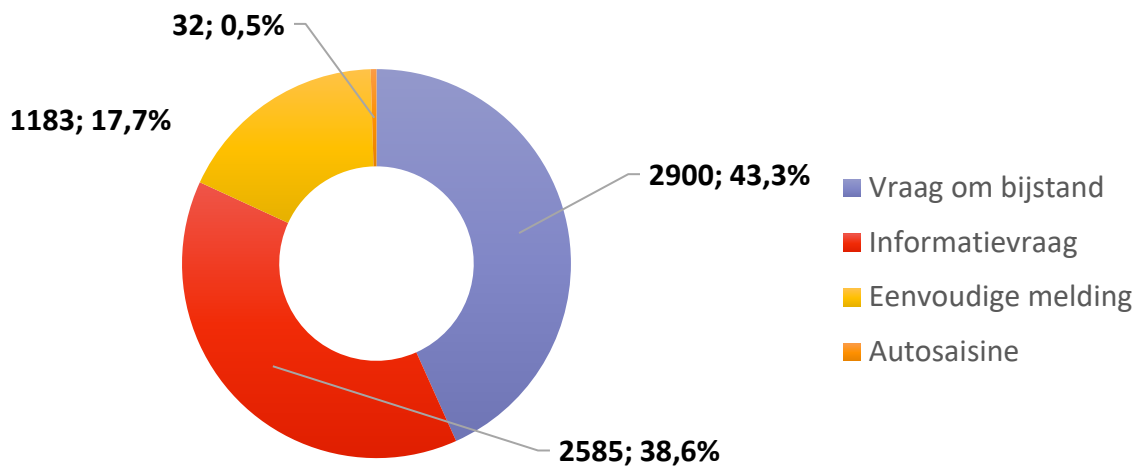
3.5 Aard van de melding

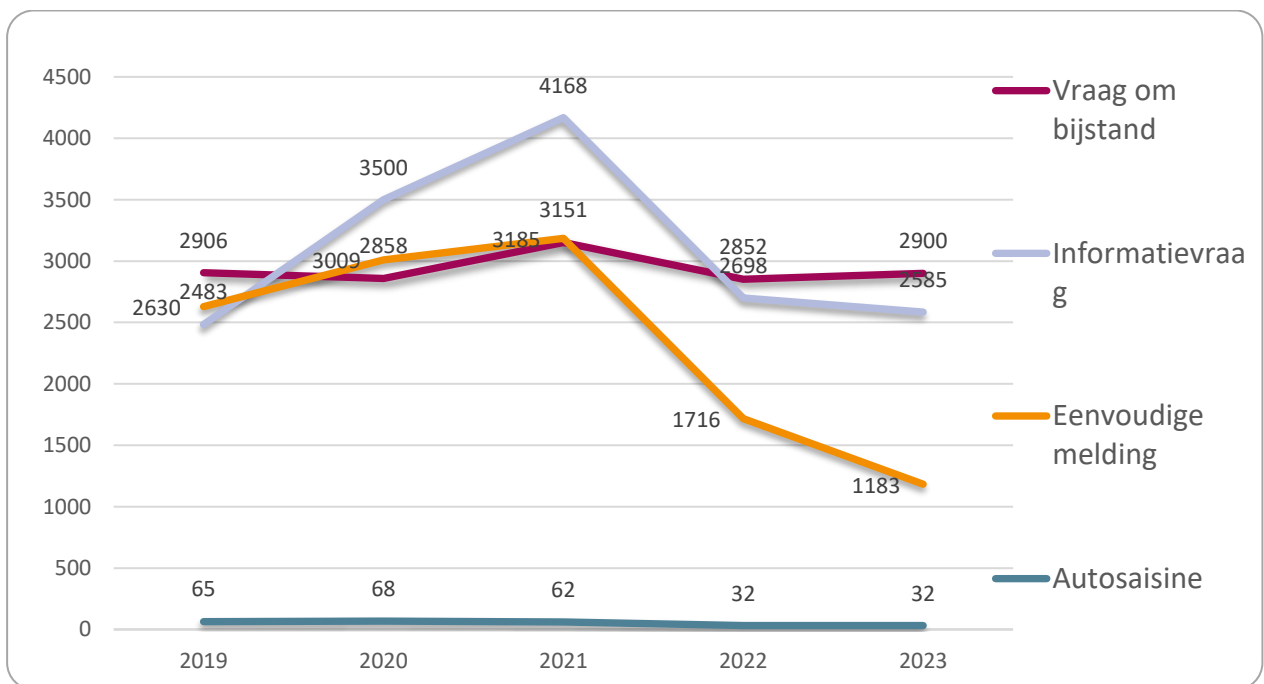
Soorten meldingen bij Unia

- Unia deelt de ontvangen meldingen als volgt op:
- Een **vraag naar bijstand** wanneer de melder een actieve tussenkomst van Unia verwacht. Dit type melding vergt de meeste opvolging.
- De aard en de context van de feiten, eventuele bestaande partnerschappen, de prioriteiten van Unia en de vraag van de melder bepalen de specifieke opvolging. Wanneer er een beschermd criterium van toepassing is openen we een dossier.
- Een **informatievraag** wanneer de melder voornamelijk informatie wenst. Dit kan een vraag naar algemene informatie zijn, maar evengoed een individuele analyse van een bepaalde situatie. Met deze informatie kan de melder vaak zelf aan de slag om bepaalde rechten te doen gelden.
- Een **eenvoudige melding**: soms willen mensen enkel iets signaleren zonder meer. We registreren de melding dan in onze databank zonder verdere opvolging, maar zijn wel op de hoogte en dat is zeker nuttig.
- Zo kan het zijn dat we na verloop van tijd meerdere meldingen over eenzelfde vermeende aansprakelijke of over hetzelfde probleem of fenomeen ontvangen. Die informatie helpt ons om discriminatie en haatboodschappen/haatmisdrijven beter in kaart te brengen en structureel op te volgen.
- In uitzonderlijke gevallen opent Unia op eigen initiatief een melding (een zogenaamde '**autosaisine**'), bijvoorbeeld wanneer er we via de media kennisnemen van bijzonder ernstige feiten met grote maatschappelijke impact.

Grafiek 24: ontvangen meldingen 2023 – volgens aard van de melding (n=6706)

Grafiek 25: ontvangen meldingen volgens aard van de melding – evolutie laatste 5 jaar

Opvallendste inzichten m.b.t. het soort meldingen

- Het grootste aandeel van onze meldingen in 2023 betrof een vraag naar bijstand, gevolgd door informatievragen. Een kleiner aandeel van de meldingen zijn eenvoudige meldingen, waarbij de melder geen verdere opvolging van Unia verwacht.
- In vergelijking met de voorgaande jaren ontvingen we in 2023 in verhouding met het totaal aantal ontvangen meldingen **relatief veel 'vragen om bijstand'** (voor de eerste keer 43% van het aantal meldingen).
- Als we kijken naar de evolutie van het soort meldingen valt vooral op dat de piek tijdens de covidperiode veel informatievragen betrof (bijvoorbeeld over het al dan niet discriminerende karakter van bepaalde maatregelen). De infovragen zijn sindsdien terug afgenomen. Verder valt de sterke daling in het aantal eenvoudige meldingen op.
- Ondanks grote fluctuaties in het totaal aantal ontvangen meldingen over de jaren heen, zien we dat het aantal 'vragen naar bijstand' relatief constant blijft. De vragen om bijstand vereisen een nauwgezette dossieropvolging en zijn het meest arbeidsintensief.

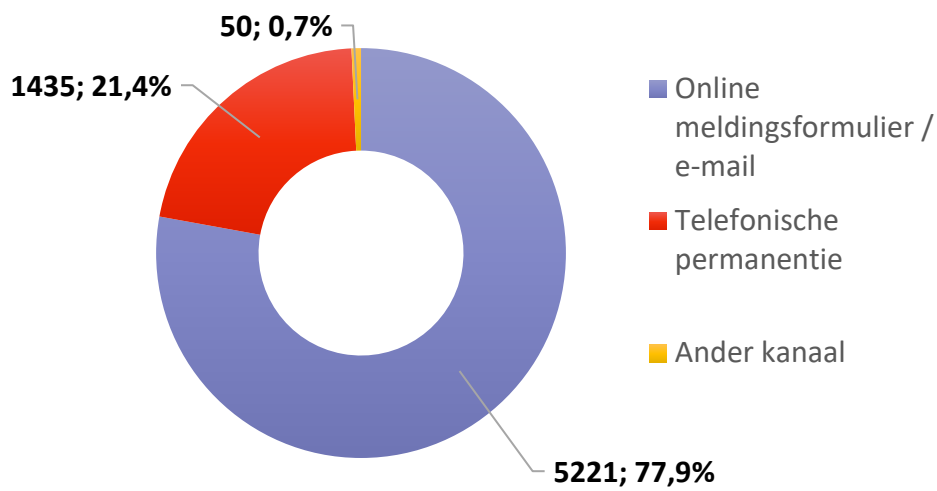
3.6 Meldingskanaal

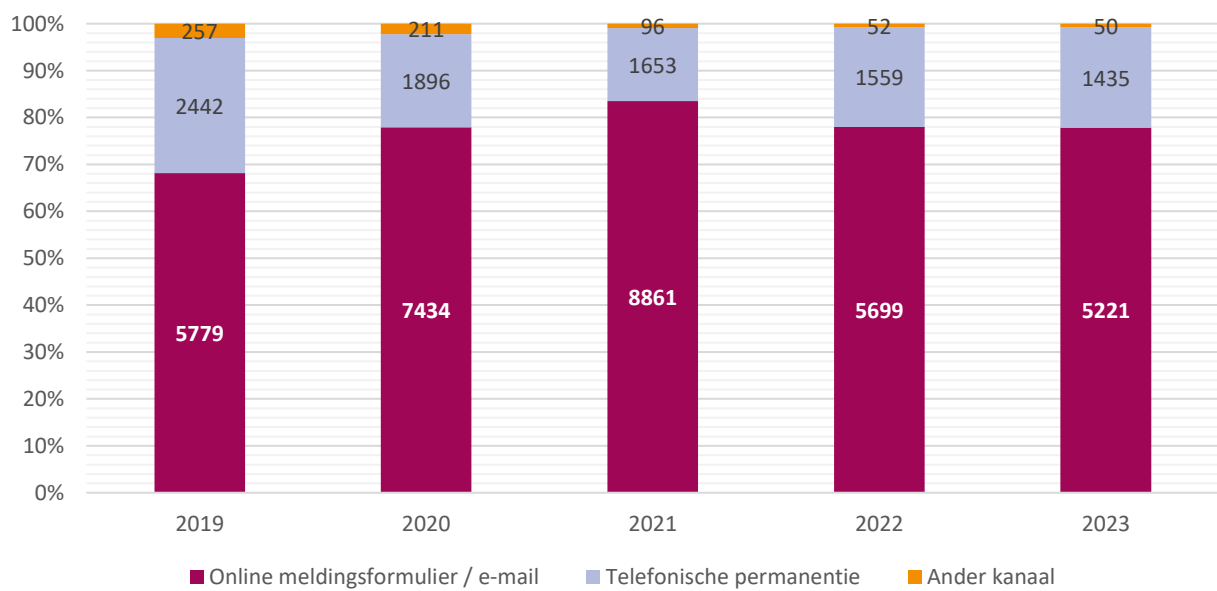
Hoe komen meldingen bij Unia terecht?

- Via het online dynamisch meldingsformulier.
- Via het gratis nummer 0800 12 800 (telefonische permanentie elke werkdag van 9u30 – 13u)
- Andere kanalen zoals brief, sociale media, ...

Grafiek 26: ontvangen meldingen 2023 – volgens meldingskanaal (n=6706)

Grafiek 27: evolutie ontvangen meldingen volgens meldingskanaal – laatste 5 jaar

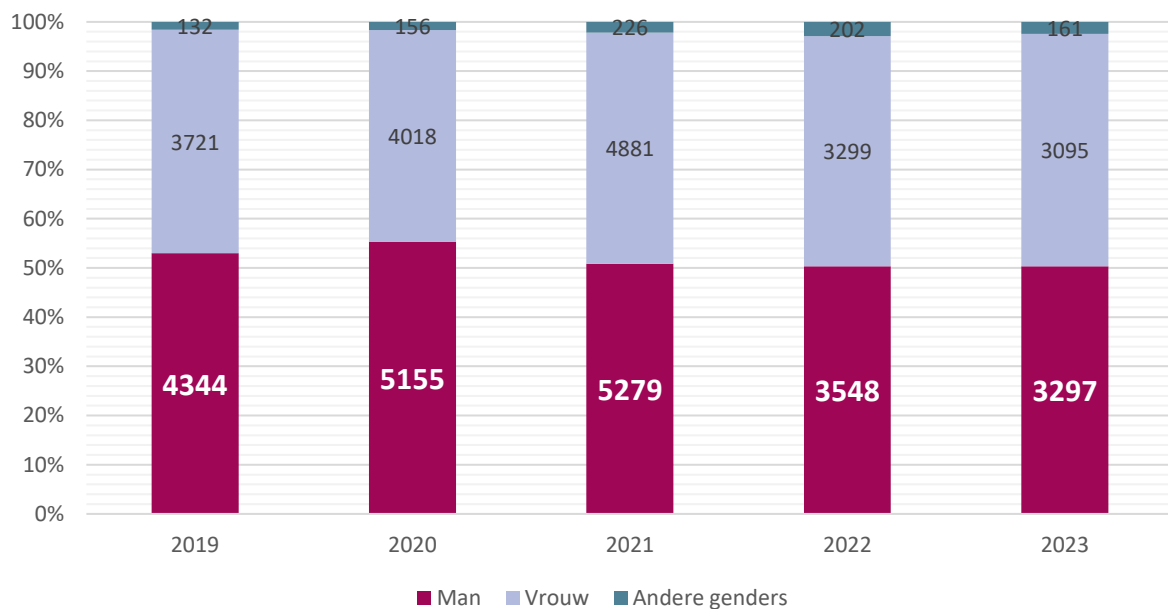

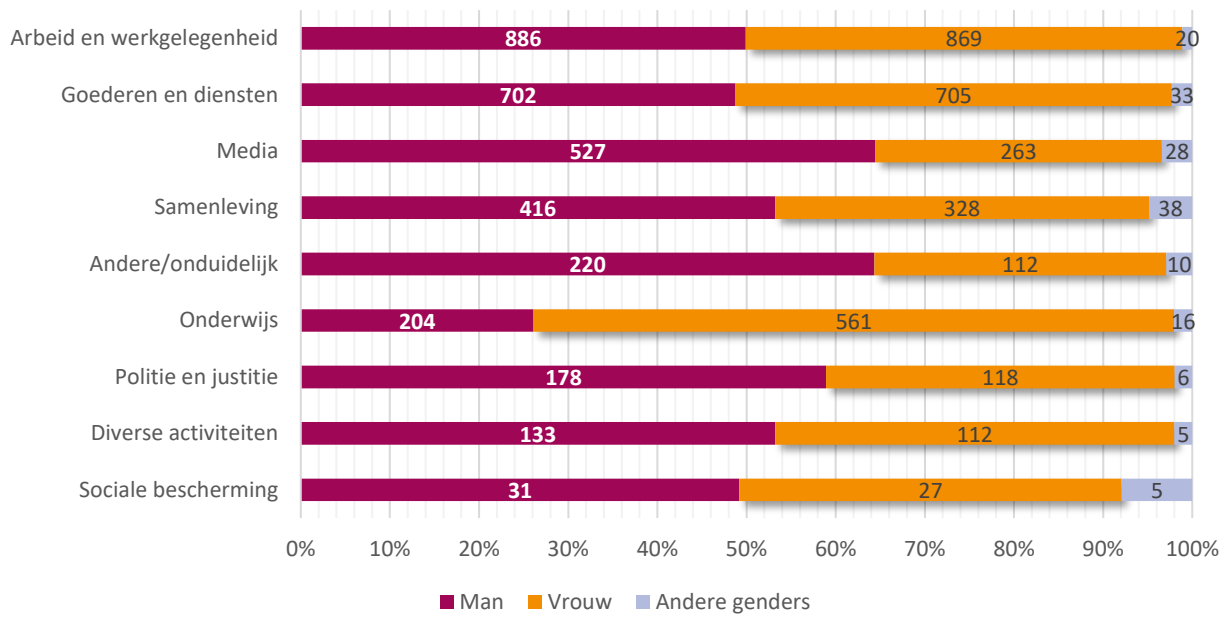
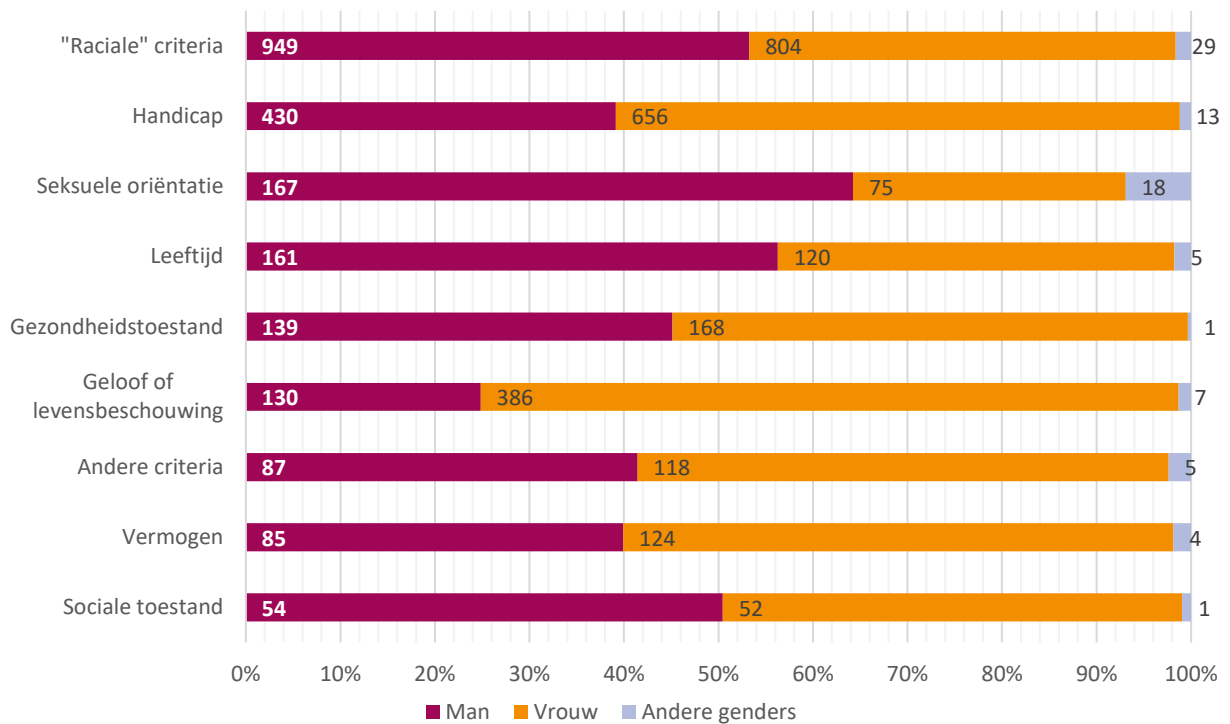
Opvallendste inzichten over de oorsprong van de meldingen

- De verdeling van de meldingen per meldingskanaal is de afgelopen 5 jaar min of meer onveranderd. Het grootste aandeel van onze meldingen ontvangen we steevast via het online meldingsformulier.
- Het aantal telefonische oproepen nam doorheen de jaren gestaag af. Toch blijft Unia het belangrijk vinden om ook langs deze weg bereikbaar te blijven.

3.7 Details van de melders

Grafiek 28: evolutie ontvangen meldingen volgens gender van de melder – laatste 5 jaar

Grafiek 29: Ontvangen meldingen 2023 per domein en per gender van de melder**Grafiek 30: Ontvangen meldingen 2023 per criterium en per gender van de melder**

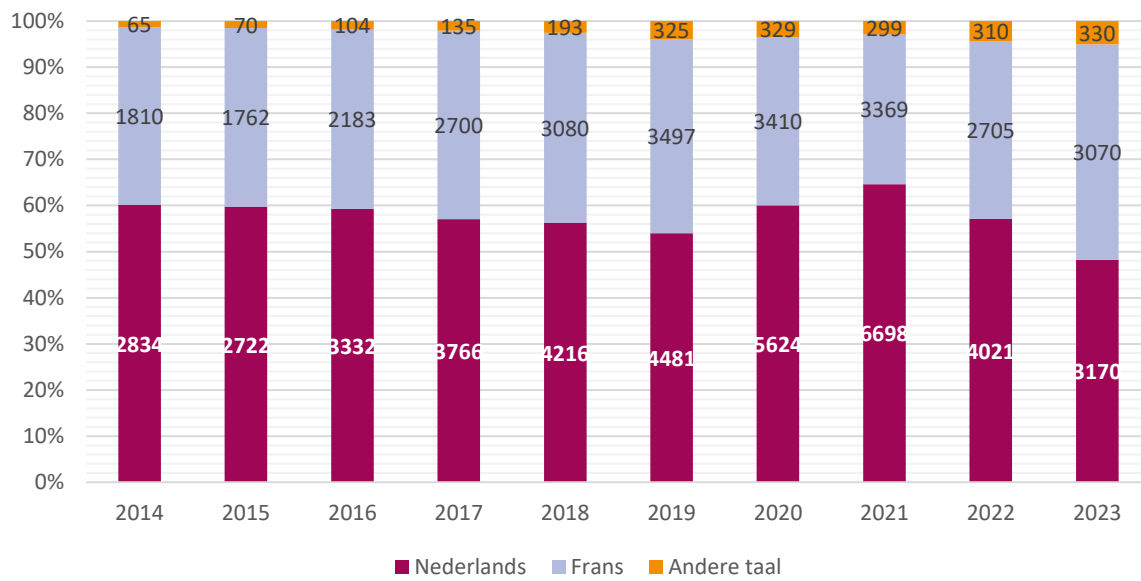

Opvallendste inzichten over gender van de melders

- De globale verdeling van de meldingen volgens gender van de melder blijft ongeveer gelijk door de jaren heen.
- Sinds 2019 worden gemiddeld gezien 50,6% van de meldingen gedaan door mannen en 44,7% door vrouwen. Onder 'andere genders' bedoelen we melders die zichzelf niet identificeren als vrouw, of man.
- In de meeste domeinen is er een bijna evenwicht tussen mannelijke en vrouwelijke melders, behalve enkele opvallende uitschieters voor de domeinen onderwijs, media, en meldingen in andere domeinen of waarin het domein onduidelijk is.
- In het domein onderwijs wordt het merendeel van de meldingen gedaan door vrouwelijke melders (72%). Met enige voorzichtigheid kunnen we hierin een bevestiging van het klassieke rollenpatroon waarbij de vrouw voornamelijk de zorg voor kinderen opneemt, bevestigd zien.
- In het domein media en politie en justitie zien we meer mannelijke melders (respectievelijk 64% en 59%).
- Meldingen inzake het criterium geloof of levensbeschouwing worden opvallend veel door vrouwelijke melders gedaan (74%). We zien hierin verderop in de analyse van de dossiers de weerspiegeling van een groot aandeel dossiers rond veruiterlijking van geloof en met name de hoofddoek wat het intersectionele karakter van de problematiek aantoont.
- Meldingen inzake seksuele oriëntatie worden vooral door mannen gedaan (64%). We zien hier ook het grootste aandeel van melders die zich niet identificeren met man of vrouw.

Opvallendste inzichten over de taal van de melders

- De verdeling van de meldingen volgens taal van de melder levert in absolute waarden elk jaar opnieuw een beeld op van een licht overgewicht van Nederlandstalige melders. Dit is in lijn met de vaststelling dat de meeste meldingen stevast over feiten in het Vlaamse gewest gaan (zie ook 3.3.1 **Meldingen per gewest**)
- Als we kijken naar de proporties zien we dat we in 2023 voor het eerst minder dan 50% van onze melders Nederlandstalig zijn. De proportie Franstalige melders is in 2023 groter dan ooit.

Grafiek 31: evolutie ontvangen meldingen volgens taal van de melder

4 Analyse van de dossiers

Een diepgaandere focus op onze dossiers

In dit hoofdstuk focussen we in de diepte op de geopende en afgesloten dossiers bij Unia. Aangezien de dossiers op basis van onze ontvangen meldingen geopend worden zien we voor een deel dezelfde tendensen terug van de analyse op meldingsniveau. Er zijn echter soms ook opvallende verschillen. De ontvangen meldingen kunnen immers een vertekend beeld opleveren, want ze bevatten 'meervoudige meldingen', meldingen waarvoor we niet bevoegd zijn, meldingen waar de melder geen concreet advies of een tussenkomst van ons verwacht (eenvoudige melding) enzovoort.

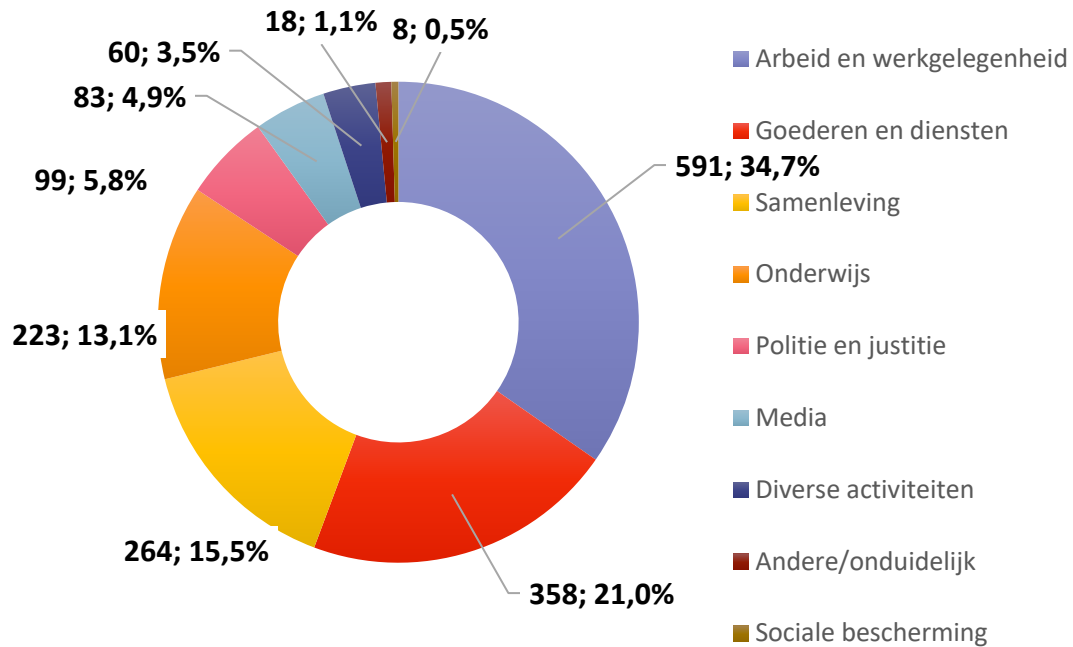
Unia opent een dossier wanneer (1) de melding verwijst naar een discriminatiecriterium waarvoor Unia bevoegd is of dat betrekking heeft op de rechten van personen met een handicap en wanneer (2) de melder een 'vraag naar bijstand' heeft onder de vorm van een concreet advies of een andere tussenkomst van Unia.

Op dossierniveau wordt er heel wat bijkomende informatie geregistreerd. We kunnen bijvoorbeeld focussen op het type verboden gedraging (discriminatie, haatspraak of haatmisdrijven), specifieke problematieken, details van de beschermde criteria, kijken naar de gegrondheid en de resultaten van de afgesloten dossiers etc.

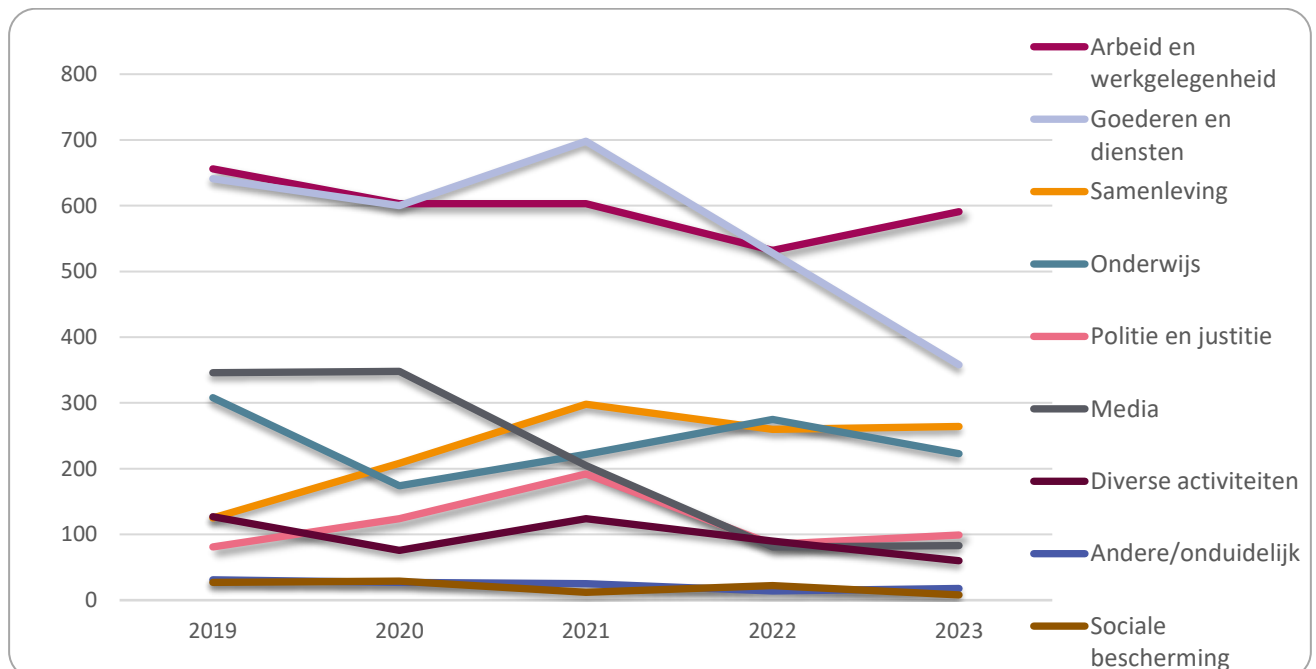
4.1 Maatschappelijke domeinen

4.1.1 Overzicht van de voornaamste tendensen

Grafiek 32: geopende dossiers 2023 – per domein (n= 1704)

Grafiek 33: evolutie geopende dossiers per domein – afgelopen 5 jaar

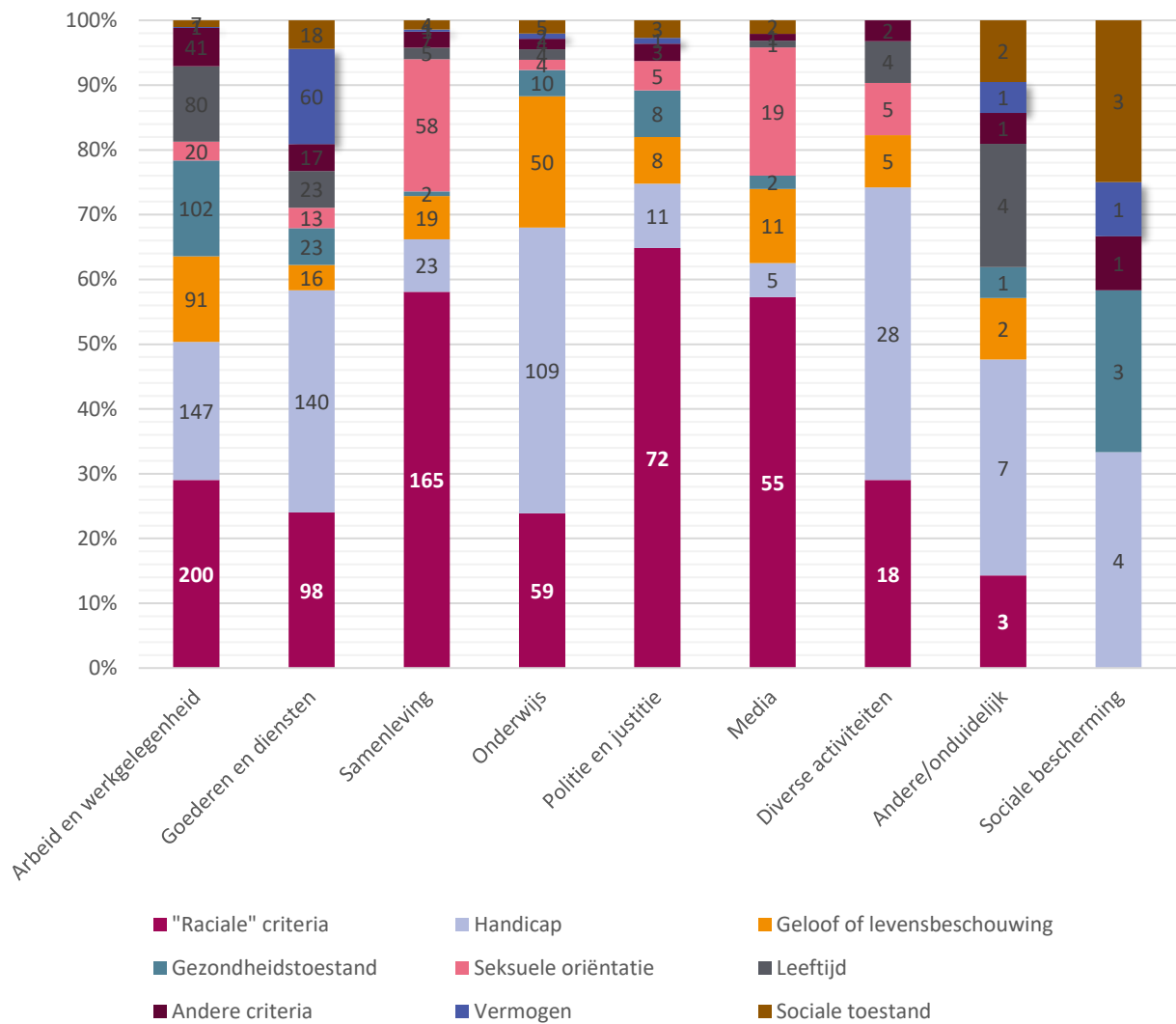
	2019	2020	2021	2022	2023
Arbeid en werkgelegenheid	656	603	603	532	591
Goederen en diensten	641	600	698	528	358
Samenleving	125	208	298	260	264
Onderwijs	308	174	222	275	223
Politie en justitie	81	124	192	85	99
Media	346	348	205	81	83
Diverse activiteiten	127	76	124	90	60
Andere/onduidelijk	31	27	25	14	18
Sociale bescherming	27	29	12	22	8

Opvallendste inzichten – overzicht van de domeinen in de dossiers

- Het grote aandeel ontvangen meldingen in de domeinen goederen en diensten en arbeid vertaalt zich in het aantal geopende dossiers in deze domeinen.
- Hoewel we relatief veel meldingen in het domein media ontvangen (833) vertaalt zich dit niet in het aantal geopende dossiers (83). We zien hier een duidelijke **impact van de aangepaste methodologie** die Unia sinds 2021 hanteert. Een dossier wordt in principe enkel nog geopend wanneer er een individueel slachtoffer is en/of wanneer de uitspraken/feiten (mogelijk) strafbaar zijn (meer info hierover is terug te vinden in de paragraaf [media/internet](#)).
- Het domein **werk** vormt in 2023 het **grootste aandeel**, goed voor 591 geopende dossiers (35%), het domein goederen en diensten volgt met 358 dossiers (21%) en samenleving (264 dossiers) en onderwijs (223 dossiers). Voor de overige domeinen ligt het aantal geopende dossiers heel wat lager.
- Opvallend is ook de **daling in het aantal geopende dossiers in de domeinen goederen en diensten en onderwijs**. Zoals we verderop zullen zien (4.3.1 [Dossiers per gewest](#)) is er vooral een drastische terugval in de dossiers die gelokaliseerd kunnen worden in Vlaanderen en valt dit terug te voeren op het **verlies van de Vlaamse bevoegdheden** rond huisvesting en onderwijs.
- We zien de laatste 3 jaren ook een **stijgende tendens** in het aantal geopende dossiers over feiten in de **samenleving** (bijvoorbeeld feiten in de publieke ruimte, burenruzies, ...) Dit is vooral het geval in Vlaanderen.

Grafiek 34: geopende dossiers 2023 per domein en per beschermd criterium

	"Raciale" criteria	Handicap	Geloof of levensbeschouwing	Gezondheidstoestand	Seksuele oriëntatie	Leeftijd	Andere criteria	Vermogen	Sociale toestand
Arbeid en werkgelegenheid	200	147	91	102	20	80	41	1	7
Goederen en diensten	98	140	16	23	13	23	17	60	18
Samenleving	165	23	19	2	58	5	7	1	4
Onderwijs	59	109	50	10	4	4	4	2	5

Politie en justitie	72	11	8	8	5		3	1	3
Media	55	5	11	2	19	1	1		2
Diverse activiteiten	18	28	5		5	4	2		
Andere/ongeduidelijk	3	7	2	1		4	1	1	2
Sociale bescherming		4		3			1	1	3

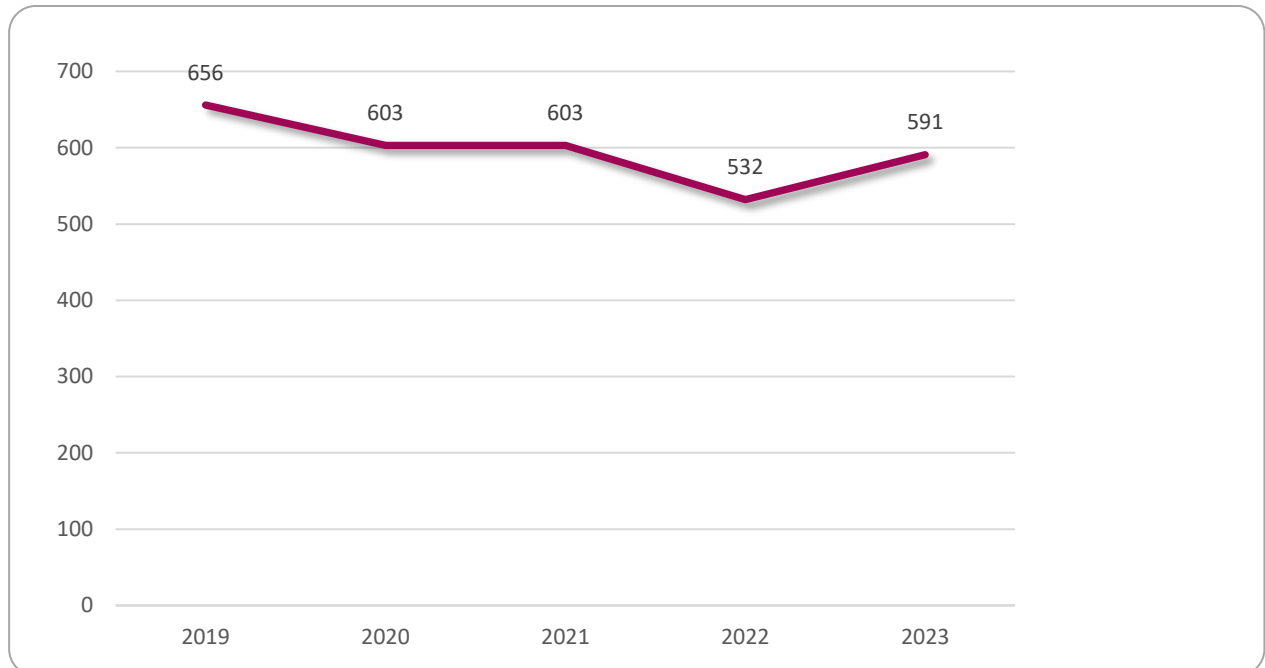

Opvallendste inzichten – welke criteria komen in bepaalde domeinen het vaakste voor?

- We zien enkele opvallende verschillen in de beschermde criteria afhankelijk van het maatschappelijke domein.
- Over alle domeinen heen komen de ‘raciale’ criteria en handicap het vaakste voor in onze dossiers van 2023. Met uitzondering van het domein samenleving waar naast de ‘raciale criteria’ vooral een grote proportie dossiers over seksuele oriëntatie terug te zien is. Ook in het domein media is handicap minder prominent, daar worden de ‘raciale’ criteria gevolgd door geloof of levensbeschouwing.
- In de domeinen samenleving, politie en justitie en media zien we een opvallend grote proportie dossiers inzake ‘raciale’ criteria
- Voor de domeinen goederen en diensten, onderwijs en diverse activiteiten zien we vooral een groot aandeel van dossiers inzake het criterium handicap.
- De details en de evolutie van de beschermde criteria per domein komen in de detail analyse van de verschillende maatschappelijke domeinen verder aan bod.

4.1.2 Werk

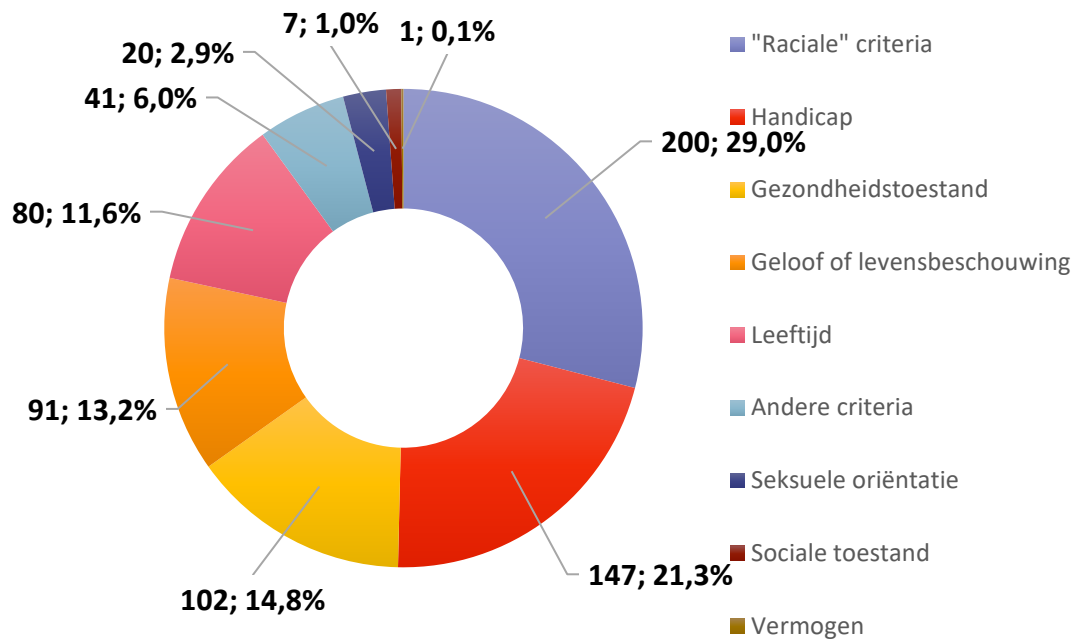
Grafiek 35: evolutie van het aantal geopende dossiers in het domein werk

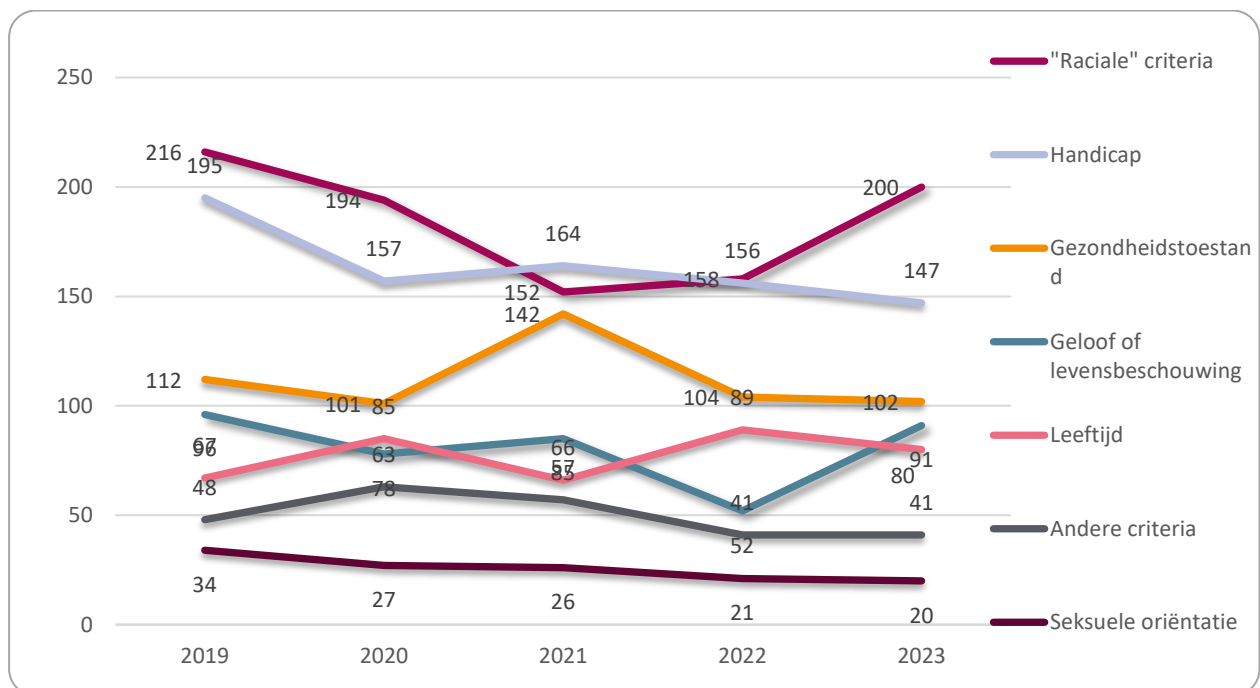
Opvallendste inzichten – dossiers werk

- Unia opende 591 dossiers in het domein werk. De meest daarvan hadden te maken met 'raciale' criteria, handicap en gezondheidstoestand.
- Er is geen opvallende evolutie in het aantal geopende dossiers voor dit domein. Als we kijken naar de criteria valt wel een toename van het aantal dossiers rond 'raciale' criteria en geloof of levensbeschouwing op.
- We verwijzen ook naar de verboden gedragingen per domein **Grafiek 115: afgesloten dossiers 2023 per domein en per type verboden gedraging**. Het gaat vooral over dossiers inzake discriminatie.

Grafiek 36: geopende dossiers in het domein werk 2023 – per beschermd criterium (n= 689)

Grafiek 37: geopende dossiers in het domein werk per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar

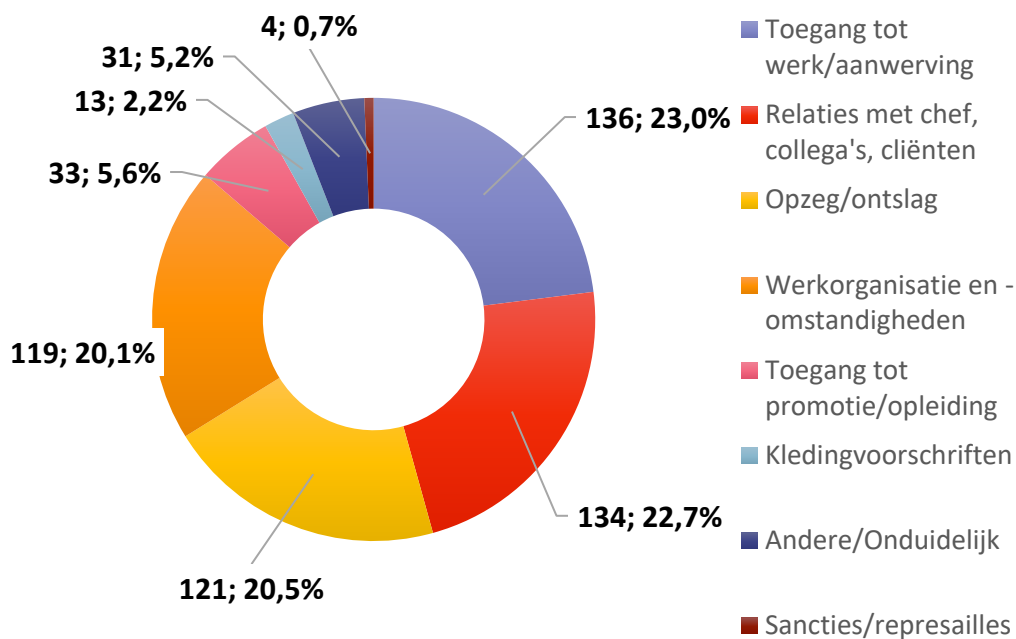
	2019	2020	2021	2022	2023
"Raciale" criteria	216	194	152	158	200
Handicap	195	157	164	156	147
Gezondheidstoestand	112	101	142	104	102
Geloof of levensbeschouwing	96	78	85	52	91
Leeftijd	67	85	66	89	80
Andere criteria	48	63	57	41	41
Seksuele oriëntatie	34	27	26	21	20
Sociale toestand	2	4	2	2	7
Vermogen	1	1	2	2	1

Grafiek 38: dossiers werk 2023 - top 10 geregistreerde sectoren (indeling volgens NACE-benaming³)

1. Openbaar bestuur en defensie, verplichte sociale verzekeringen
2. Vervoer en opslag
3. Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
4. Groot- en detailhandel, reparatie van auto's en motorfietsen
5. Industrie
6. Onderwijs
7. Administratieve en ondersteunende diensten
8. Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten
9. Overige diensten
10. Financiële activiteiten en verzekeringen

³ De NACE-code is een code die door de Europese Unie en haar lidstaten wordt toegekend aan specifieke klassen van commerciële of niet-commerciële economische activiteiten. Het staat voor Algemene Nomenclatuur van de Economische Activiteiten in de Europese Gemeenschap (ook wel bekend als 'Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes'). Deze code is een officiële Europese lijst van activiteitsomschrijvingen

Grafiek 39: geopende dossiers werk 2023 – per problematiek

Vaak voorkomende problematieken in de dossiers werk

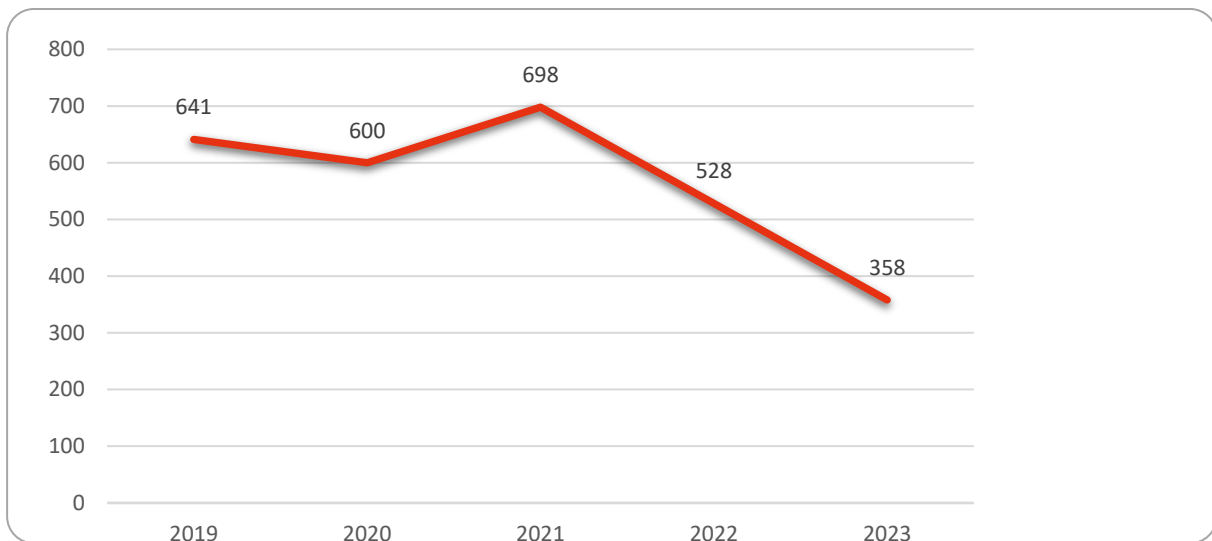
- In de meerderheid van de dossiers gaat het over aanwerving, problemen op de werkvloer in relatie met anderen (pesterijen etc.) en opzeg/ontslag.
- De specifieke problematiek varieert echter afhankelijk van het beschermd criterium. Meer details daarover zijn terug te vinden in onderstaande tabel.
- Voor de 'raciale' criteria zien we vooral dossiers rond werkrelaties.
- Bij het criterium handicap gaat het bijvoorbeeld vooral over werkomstandigheden (cf. weigering van redelijke aanpassingen) terwijl het voor gezondheidstoestand vaak over problemen rond opzeg/ontslag (ontslag na langdurige afwezigheid wegens ziekte) gaat.
- Bij leeftijd en geloof of levensbeschouwing zien we voornamelijk problemen met aanwerving.
- Een klassiek thema is de **islamitische hoofddoek** op de werkvloer. Er werden 91 dossiers geopend inzake het criterium geloof en levensbeschouwing, daarvan hadden er 81 betrekking op de Islam. Van deze 81 dossiers konden we 51 dossiers identificeren die rechtstreeks gelinkt zijn en het dragen van de hoofddoek.

Grafiek 40: Overzichtstabel van de problematieken in de dossiers arbeid 2023 – aantal dossiers per problematiek voor de voornaamste criteria

Problematiek	'Raciale' criteria	Handicap	Gezondheidstoestand	Geloof of levensbeschouwing	Leeftijd
Toegang tot werk/aanwerving	29	24	10	31	50
Relaties met chef, collega's, cliënten	97	11	9	17	5
Werkorganisatie en -omstandigheden	29	60	19	17	6
Opzeg/ontslag	23	36	52	6	10
Toegang tot promotie/opleiding	8	10	7	3	5
Geen specifieke problematiek	10	5	4	3	2
Kledingvoorschriften				13	
Andere/Onduidelijk	1	1	1		2
Sancties/represailles	3			1	
Eindtotaal	200	147	102	91	80

4.1.3 Goederen en diensten

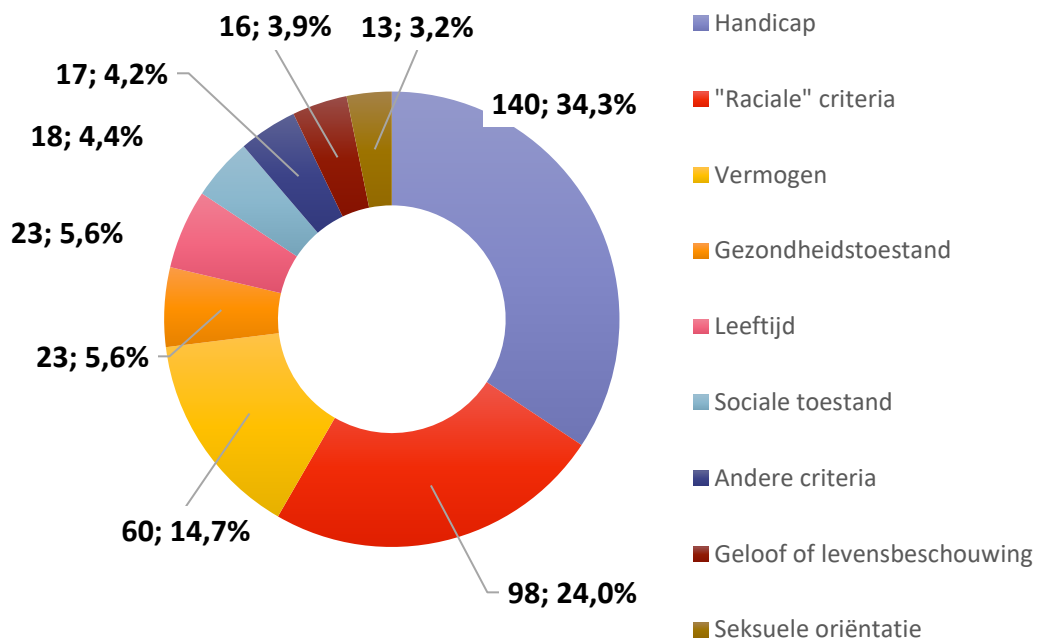
Grafiek 41: evolutie aantal geopende dossiers in het domein goederen en diensten

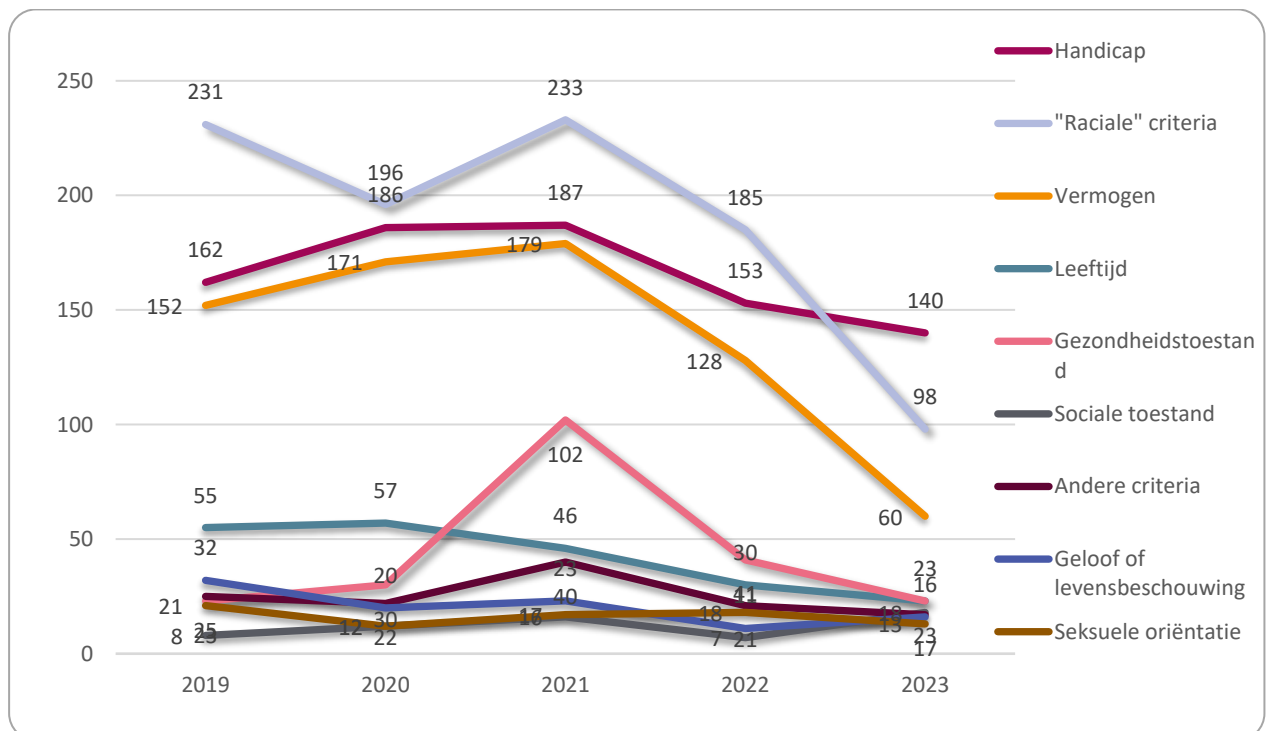
Opvallendste inzichten in de dossiers goederen en diensten

- Unia opende 358 dossiers in het domein goederen en diensten. Het gaat vooral over dossiers m.b.t. huisvesting, (openbaar) vervoer en gezondheidszorg.
- Er is een daling in het aantal geopende dossiers en dit valt deels terug te voeren op een daling in het aantal geopende dossiers huisvesting (zie **Grafiek 45: geopende dossiers goederen en diensten per subdomein – evolutie laatste 5 jaar**)
- De vaakst voorkomende criteria in dit domein zijn handicap, ‘raciale’ criteria en vermogen. De evolutie van de criteria volgt logischerwijs de dalende tendens van het aantal geopende dossiers.
- Als we kijken naar het aandeel van de criteria zien we dat we in 2023 voor het eerst meer dossiers rond handicap hebben geopend dan voor ‘raciale’ criteria.
- We verwijzen ook naar de verboden gedragingen per domein **Grafiek 115: afgesloten dossiers 2023 per domein en per type verboden gedraging**. Het gaat in hoofdzaak over dossiers m.b.t. discriminatie.

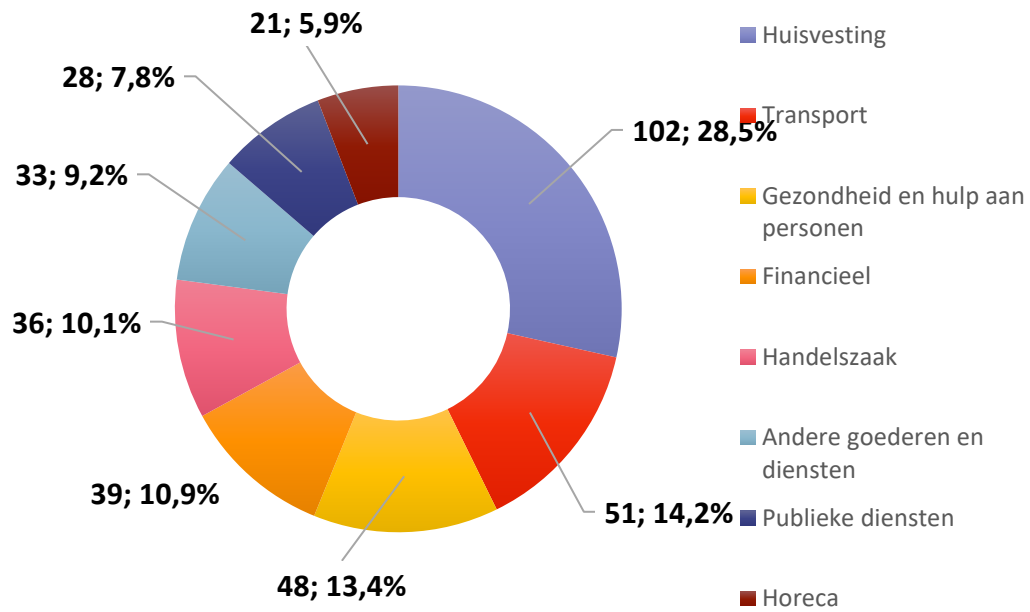
Grafiek 42: geopende dossiers goederen en diensten 2023 – per criterium (n=408)

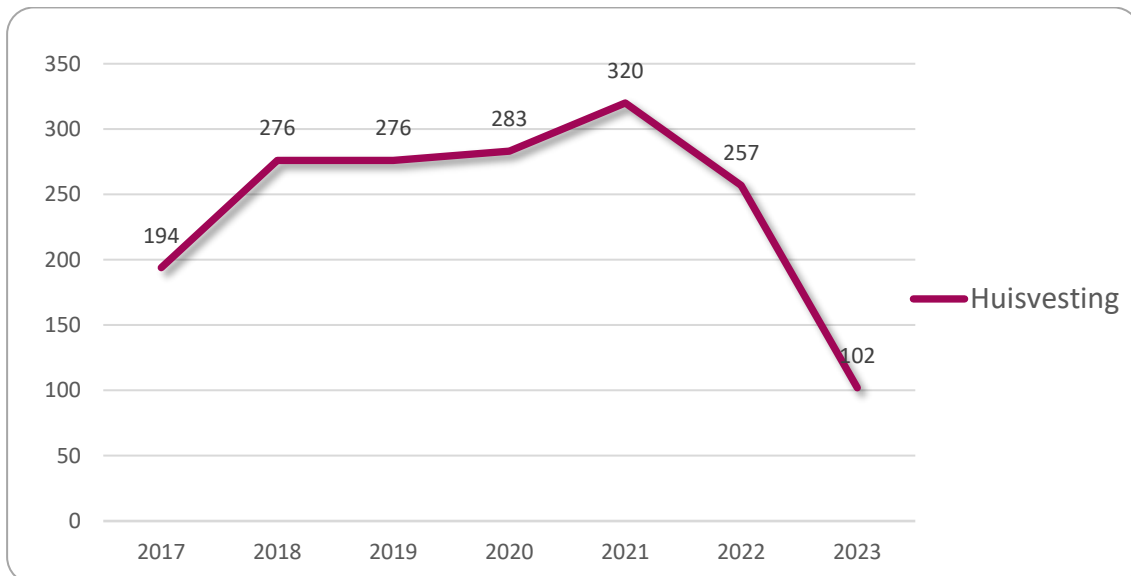
Grafiek 43: geopende dossiers goederen en diensten per beschermd criterium – evolutie laatste 5 jaar

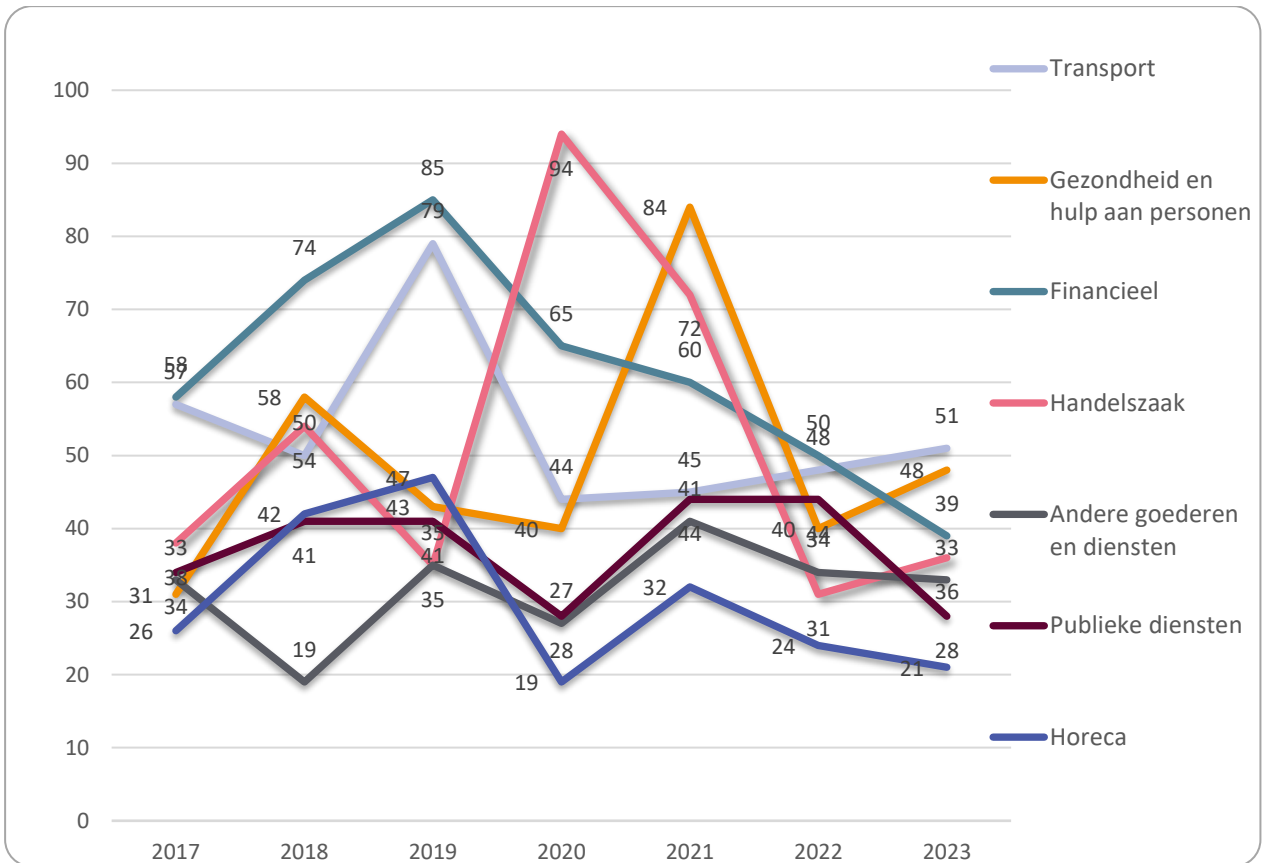

Grafiek 44: geopende dossiers goederen en diensten 2023 – per subdomein (n=358)

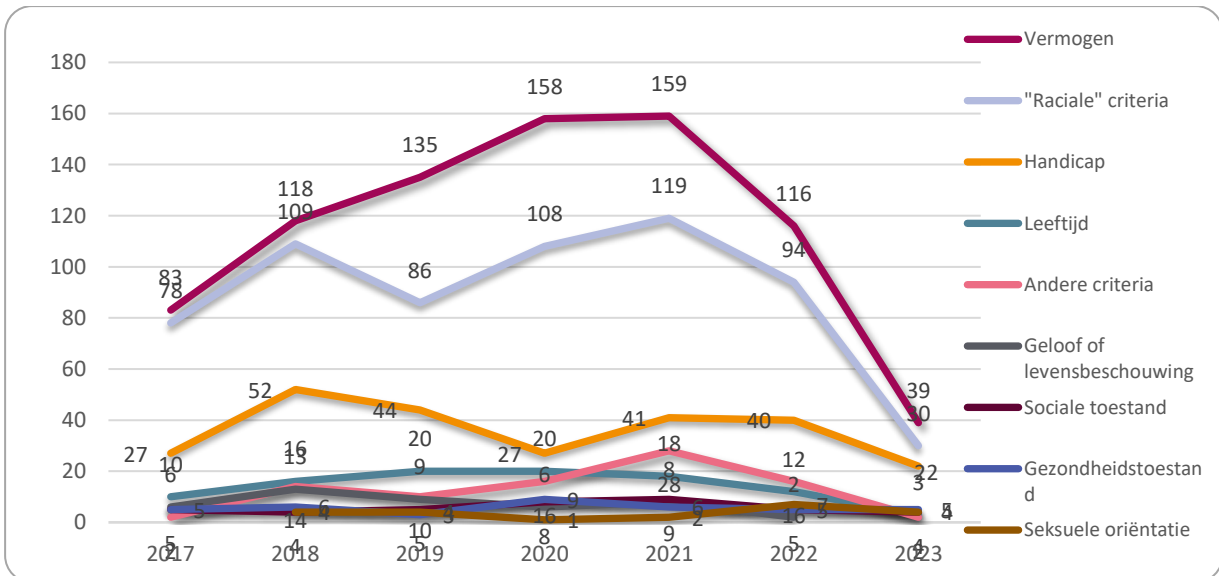

Grafiek 45: geopende dossiers goederen en diensten per subdomein – evolutie laatste 5 jaar

Grafiek 46: geopende dossiers huisvesting per beschermd criterium – evolutie laatste 5 jaar

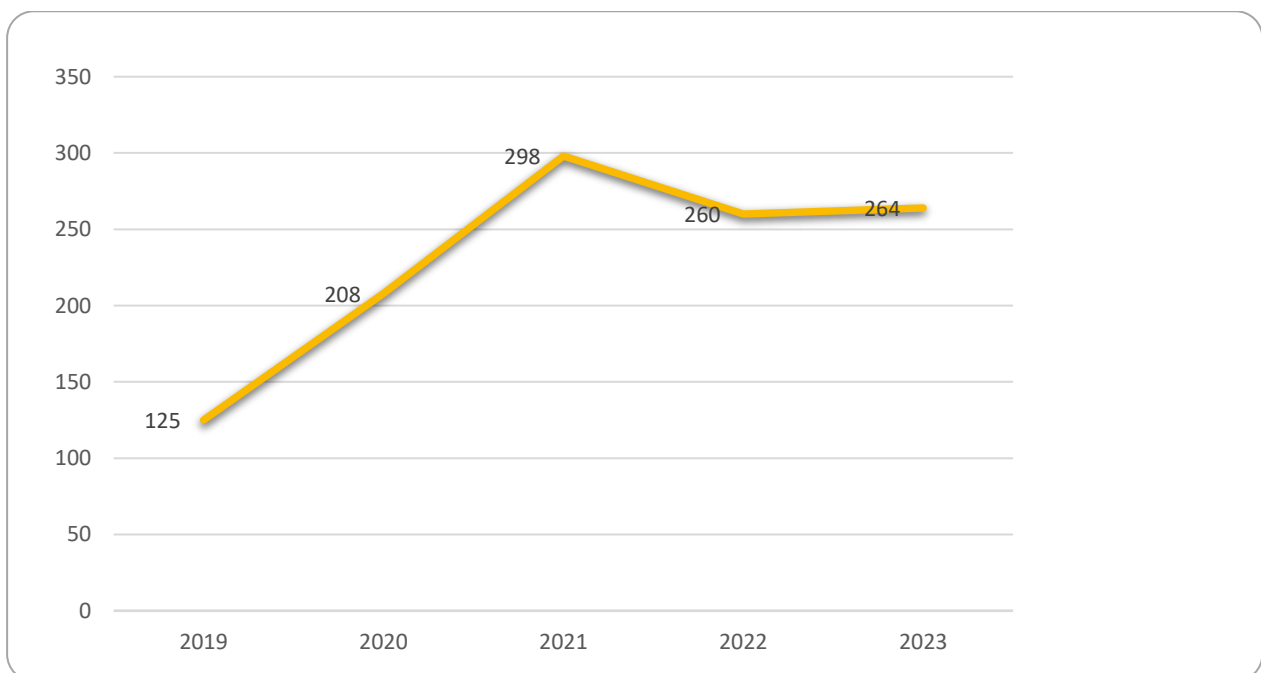

Focus op huisvesting

- Unia opende 102 dossiers rond huisvesting. Ze hebben vooral betrekking op de private woningmarkt met of zonder tussenkomst een vastgoedmakelaar (72 dossiers).
- Het gaat vooral over dossiers inzake vermogen (39), 'raciale' criteria (30) en handicap (22)
- In de praktijk gaat het vooral over weigering van een plaatsbezoek of weigering om te verhuren (51 dossiers).
- We zien een sterke daling in het aantal dossiers. Dit heeft deels te maken met het verlies van de Vlaamse bevoegdheden rond huisvesting, maar we zien ook een daling in het Waalse gewest (zie Dossiers per gewest). Een mogelijke verklaring ligt hier in de meldingsbereidheid. Heel vaak is de discriminatie moeilijk te bewijzen, tenzij via het uitvoeren van een zogenaamde praktijktest.

4.1.4 Samenleving

Grafiek 47: evolutie van het aantal geopende dossiers in het domein samenleving

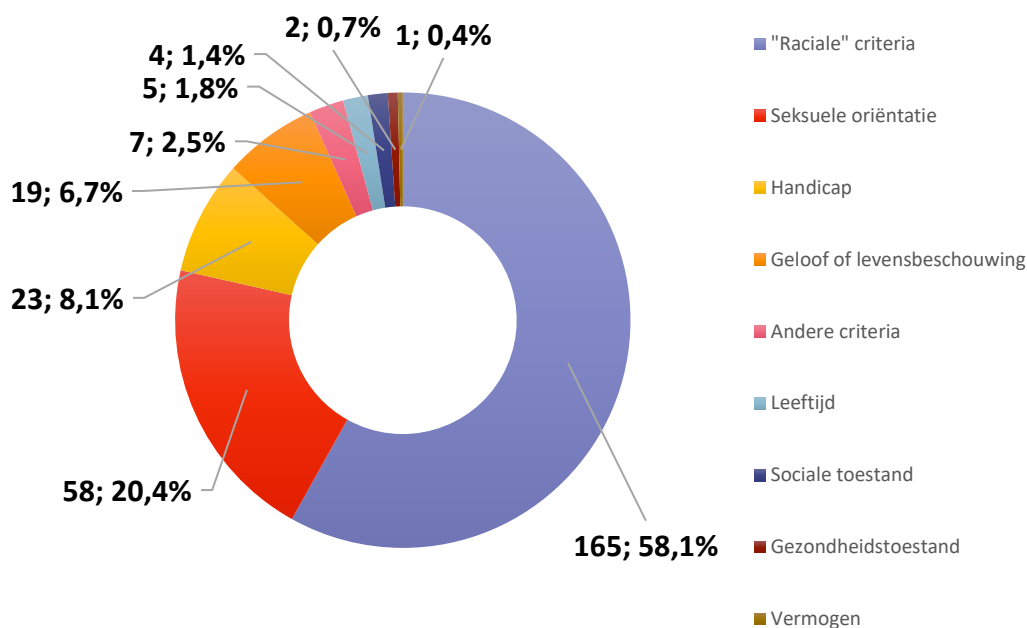

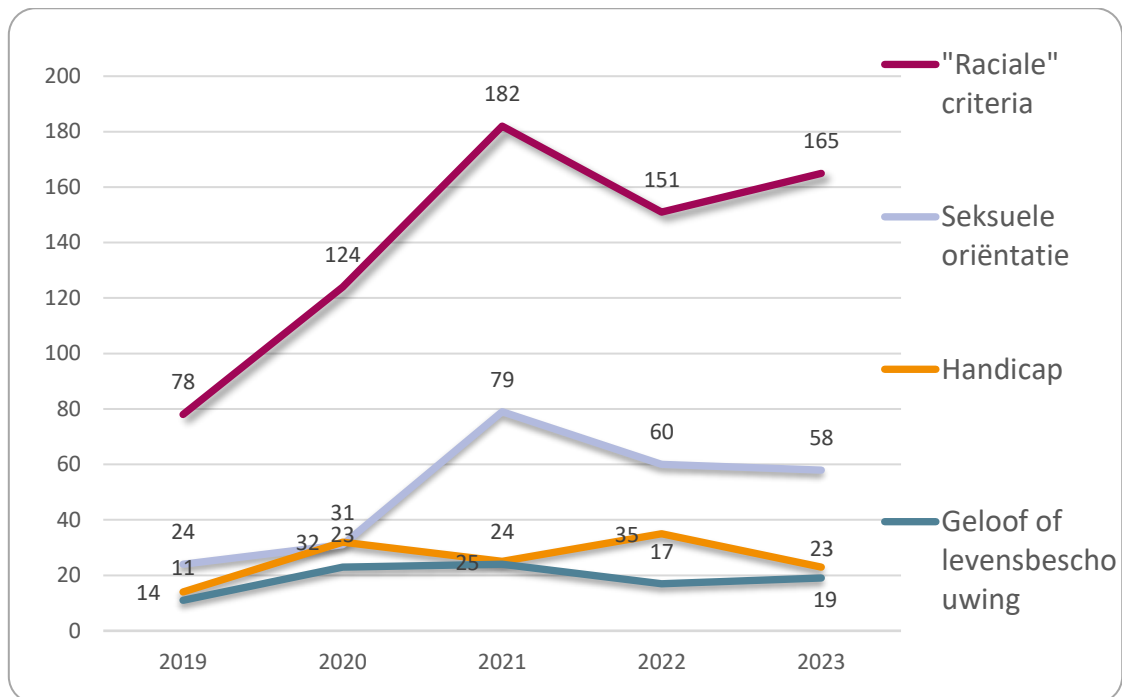
Opvallendste inzichten in de dossiers samenleving

- Unia opende dit jaar 264 dossiers in het domein samenleving. Het kan gaan over dossiers die betrekking hebben op feiten van haatspraak of haatmisdrijven in de publieke ruimte of op andere plaatsen of tijdens manifestaties. Een deel van de dossiers gaat over samenlevingsproblemen in een buurt of privésfeer (bijvoorbeeld burenc conflicten).
- Het vaakst voorkomende criterium in dit domein is met klem de 'raciale' criteria, gevolgd door seksuele oriëntatie.
- Sinds 2020 kent het aantal geopende dossiers een stijgende tendens, en we zien de stijging vooral bij de 'raciale' criteria en het criterium seksuele oriëntatie.
- We verwijzen ook naar de verboden gedragingen per domein **Grafiek 115: afgesloten dossiers 2023 per domein en per type verboden gedraging**, daar zien we dat de dossiers in het domein samenleving vooral betrekking hebben op haatmisdrijven en haatspraak.

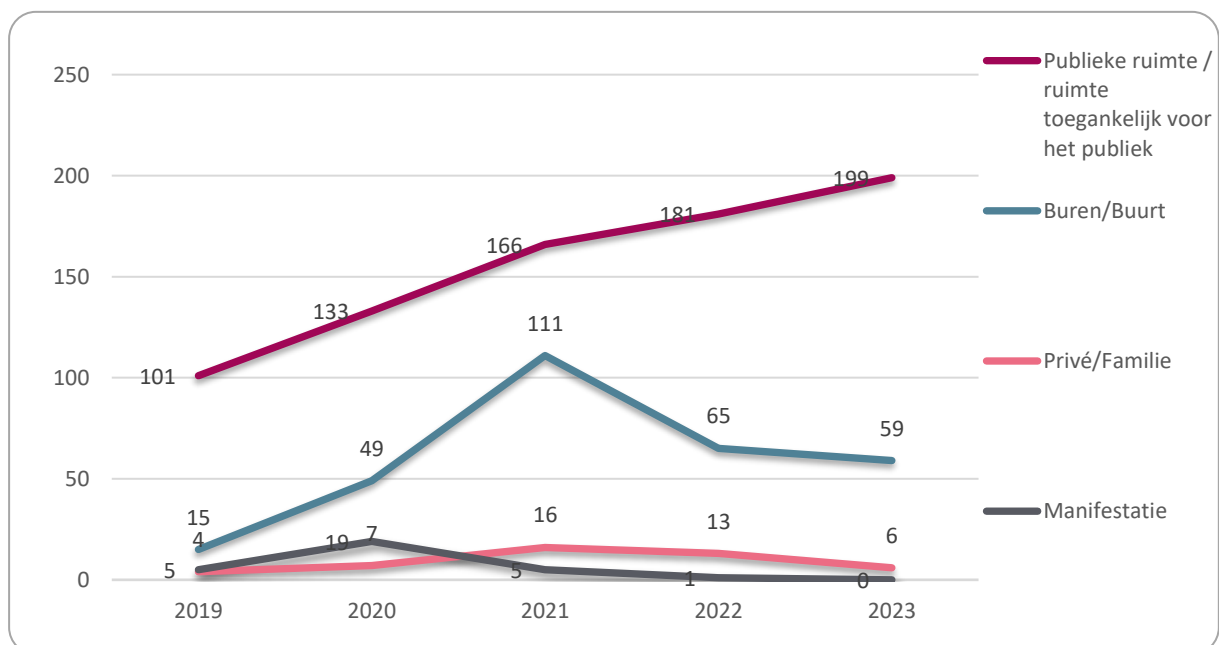
Grafiek 48: geopende dossiers samenleving 2023 – per criterium (n=284)

Grafiek 49: geopende dossiers samenleving per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar

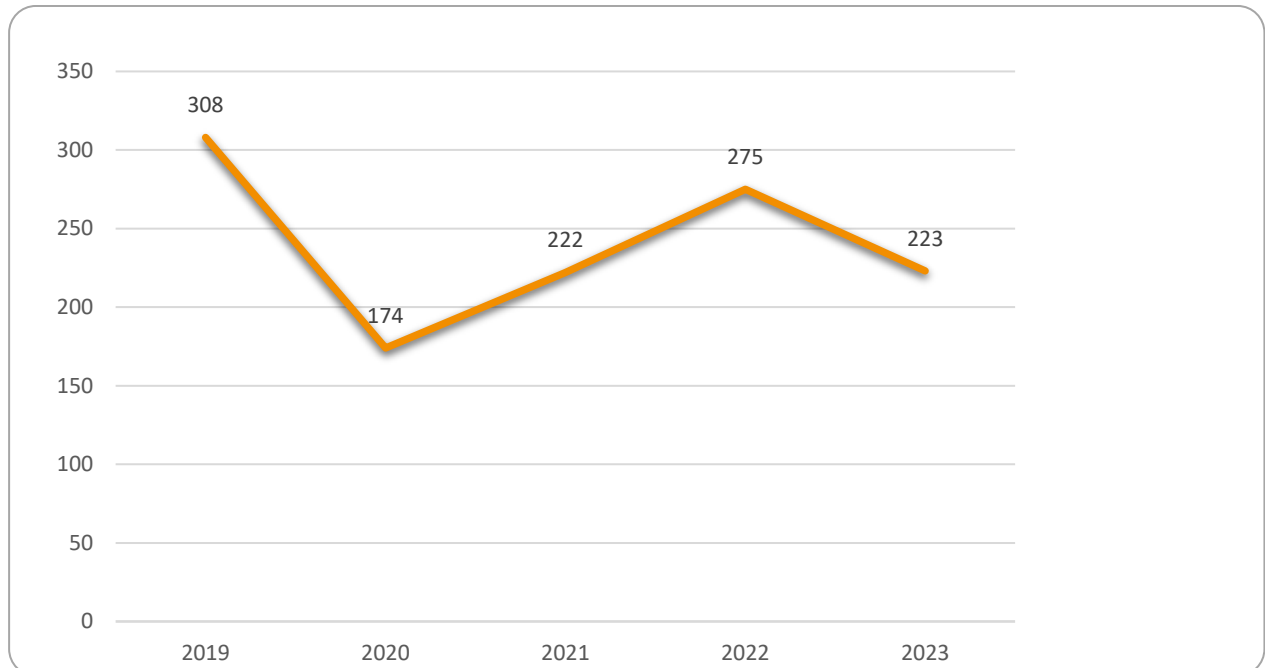

Grafiek 50: geopende dossiers samenleving per subdomein – evolutie laatste 5 jaar

4.1.5 Onderwijs

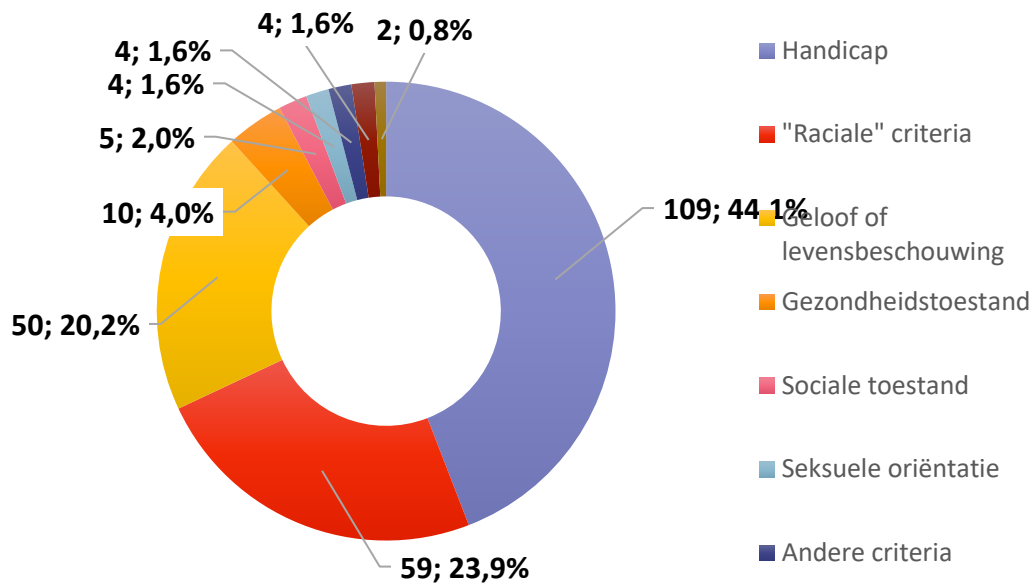
Grafiek 51: evolutie aantal geopende dossiers in het domein onderwijs

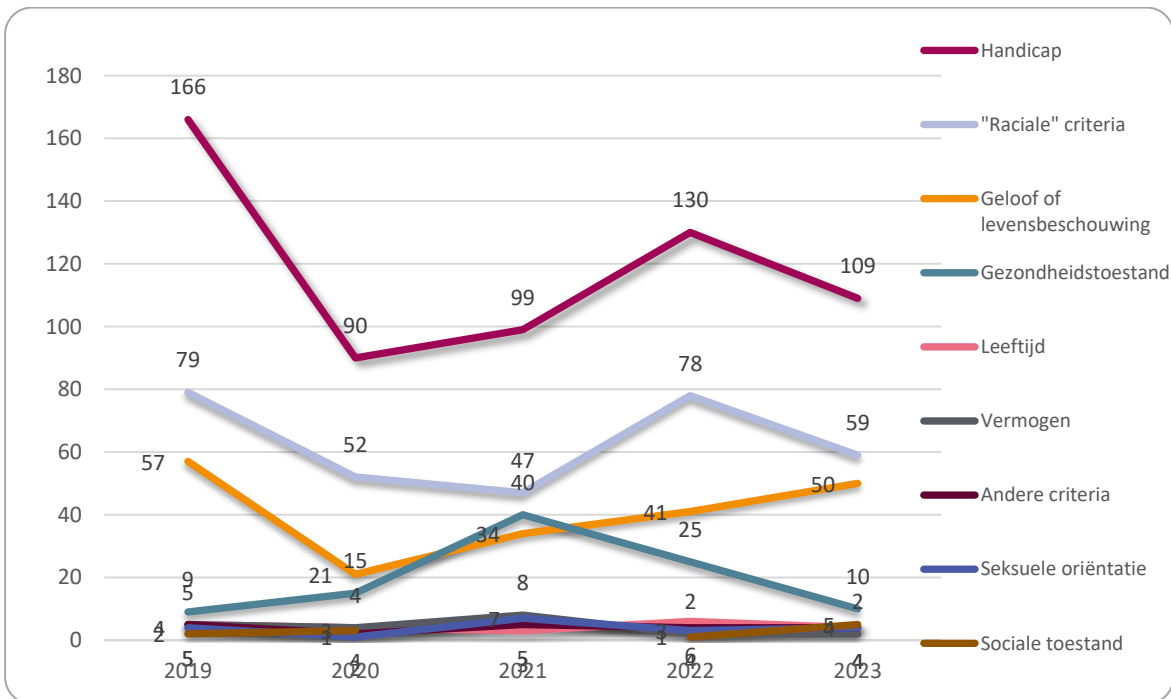
Opvallendste inzichten in de dossiers onderwijs

- Unia opende dit jaar 223 dossiers in het domein onderwijs. Het gaat vooral over dossiers in het secundair onderwijs (89 dossiers), gevolgd door basisonderwijs (54 dossiers) en hoger onderwijs (38 dossiers)
- Het vaakst voorkomende criterium in dit domein is de afgelopen 5 jaar onveranderd handicap, gevolgd door de 'raciale' criteria en geloof of levensbeschouwing.
- Als we de evolutie van de geopende dossiers doorheen de verschillende jaren bekijken zien we een relatief stabiel beeld. Er zijn wel verschillen per gewest, met name voor het Vlaamse gewest is er zoals te verwachten een drastische daling te wijten aan het bevoegdheidsverlies van Unia voor dit domein (zie 4.3.1 **Dossiers per gewest**)
- We verwijzen ook naar de verboden gedragingen per domein **Grafiek 115: afgesloten dossiers 2023 per domein en per type verboden gedraging**, daar zien we dat de dossiers over onderwijs vooral betrekking hebben op discriminatie (directe of indirecte discriminatie en weigering van redelijke aanpassingen)

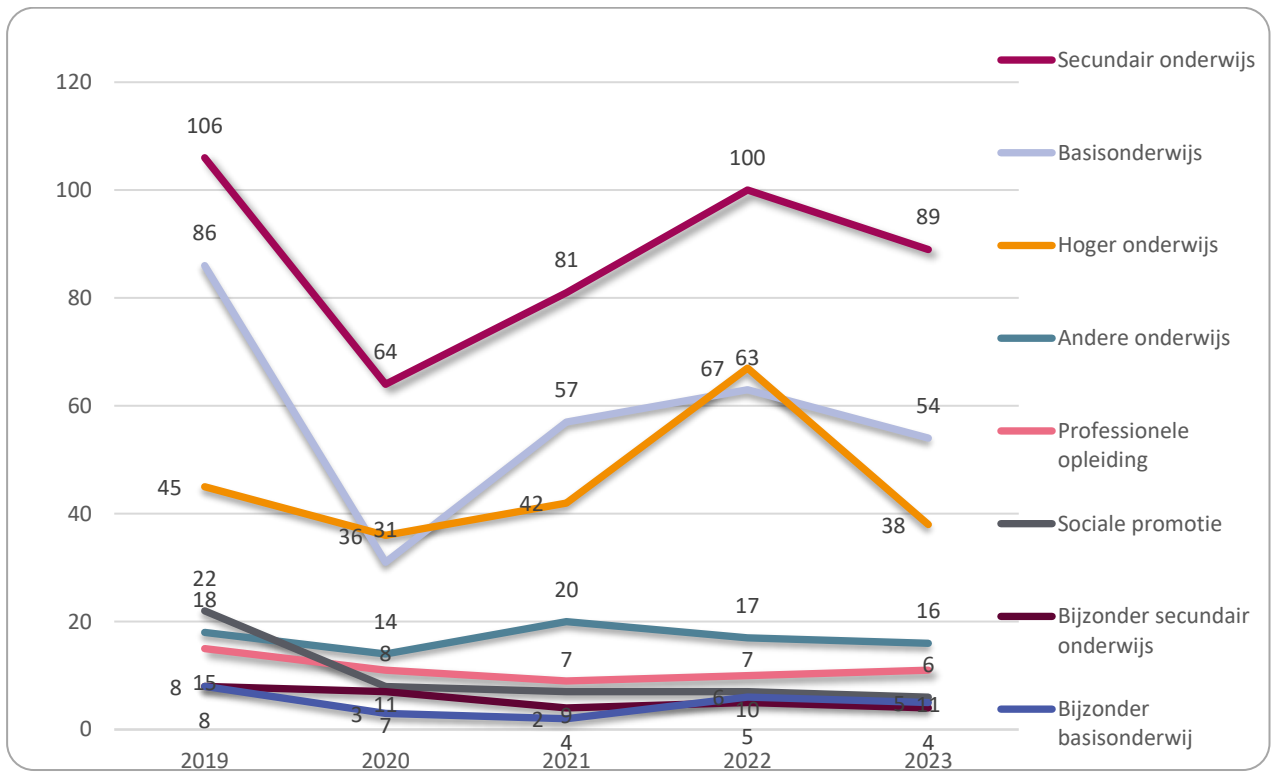
Grafiek 52: geopende dossiers onderwijs 2023 – per beschermd criterium (n= 247)

Grafiek 53: geopende dossiers onderwijs per beschermd criterium – evolutie laatste 5 jaar

Grafiek 54: geopende dossiers onderwijs 2023 – per type onderwijs

Vaak voorkomende problematieken in de dossiers onderwijs

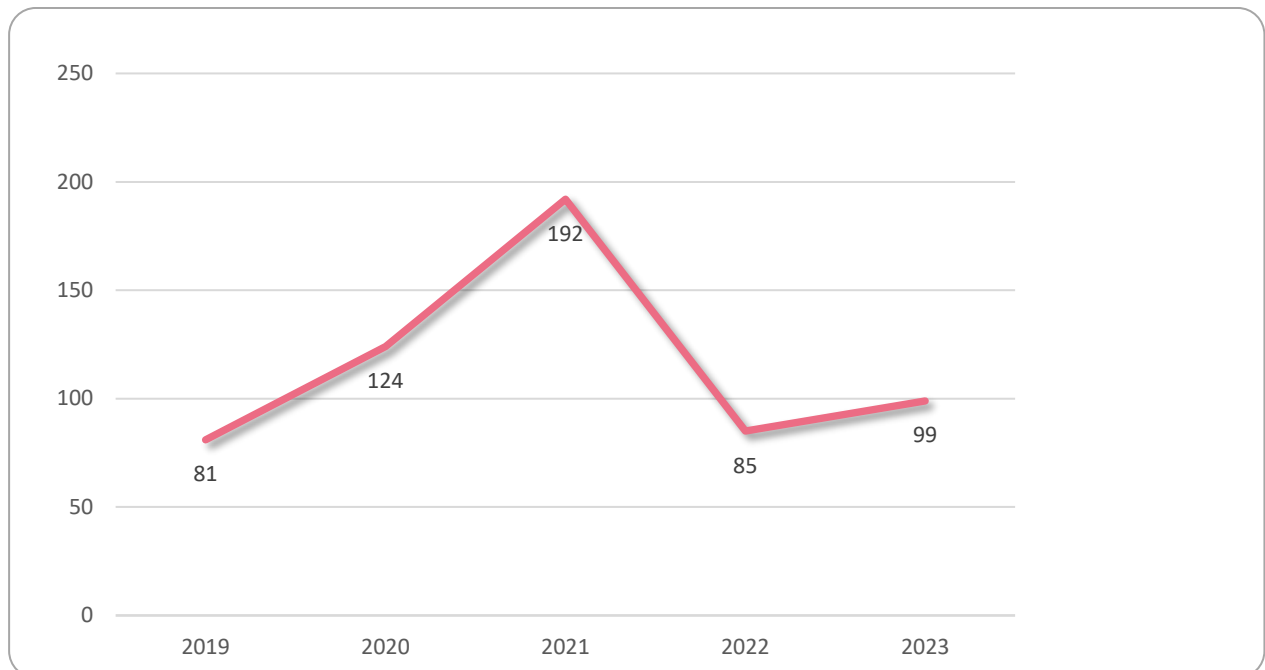
- De feiten in de dossiers onderwijs kunnen we vaak linken aan een aantal vaak voorkomende problematieken. Dit hangt vaak samen met een specifiek beschermd criterium.
- Voor het criterium handicap zien we vooral problemen rond (aangepaste) pedagogie en ondersteuning in het kader van redelijke aanpassingen. De vaakst voorkomende handicaps in de dossiers zijn leerstoornissen, AD(H)D en autismespectrumstoornis (ASS). Zie ook **Grafiek 87: Overzichtstabel aantal dossiers per type handicap voor de belangrijkste domeinen**
- Als het gaat over 'raciale' criteria zien we het vaakst problemen in de relatie tussen leerlingen onderling of in de relatie tussen leerlingen en schoolpersoneel.
- Bij geloof of levensbeschouwing gaat het vooral over kledingvoorschriften, in de praktijk met name over de hoofddoek.

Grafiek 55: Overzichtstabel van de problematieken in de dossiers onderwijs – aantal dossiers per problematiek voor de voornaamste criteria

Problematiek	'raciale' criteria	geloof of levensbeschouwing	handicap
Pedagogie en ondersteuning	6	2	50
Kledingvoorschriften	2	35	0
Relatie leerlingen-school	21	5	9
Examens/resultaten	2	0	19
Relatie tussen leerlingen	12	0	2
Inschrijving	3	1	9
Uitsluiting	4	1	8
Andere/Onduidelijk	3	5	3
Geen specifieke problematiek	5	0	4
Regelgeving	1	1	4
Toegankelijkheid gebouwen	0	0	1
Eindtotaal	59	50	109

4.1.6 Politie en justitie

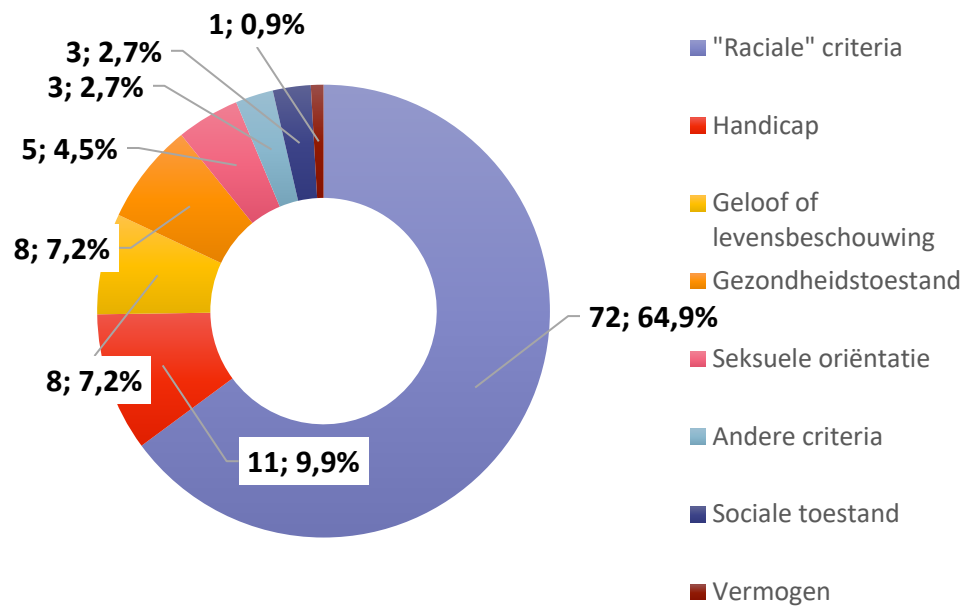
Grafiek 56: evolutie aantal geopende dossiers in het domein politie en justitie

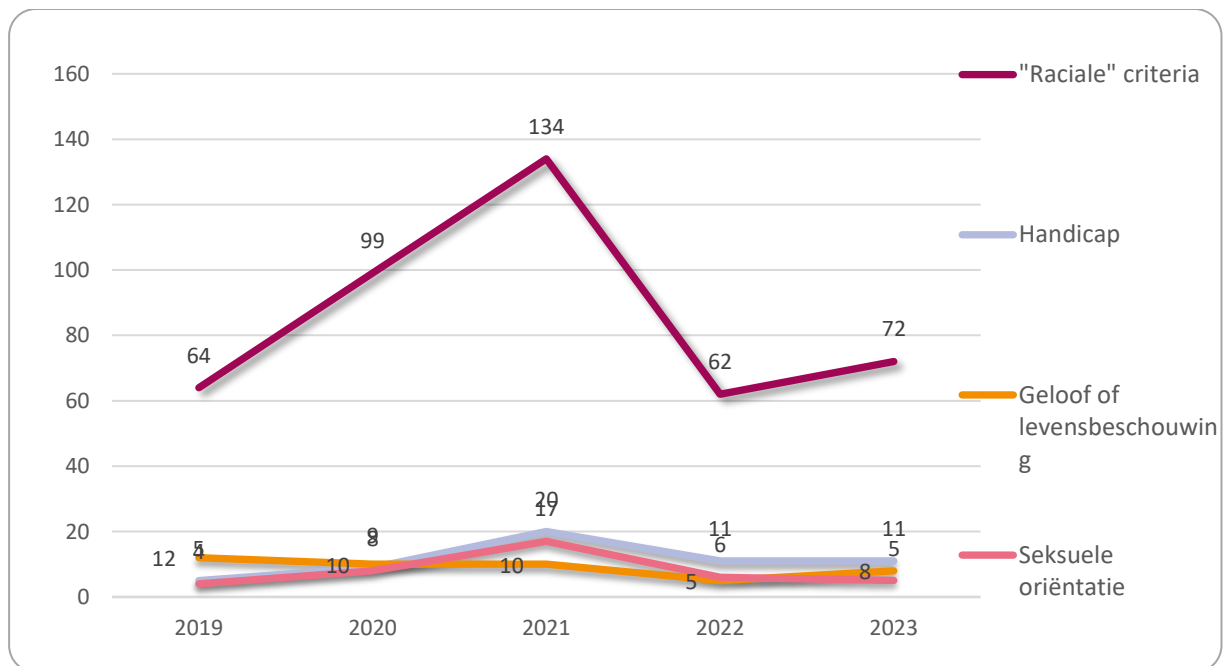
Opvallendste inzichten in de dossier politie en justitie

- Unia opende dit jaar 99 dossiers in het domein politie en justitie. Het gaat vooral over dossiers inzake de lokale/federale politie en het gerecht.
- De afgelopen 5 jaar had het grootste aandeel van deze dossiers betrekking op de 'raciale' criteria, de andere criteria komen opvallend minder voor in dit domein.
- In de meeste dossiers gaat het over feiten die betrekking hebben op controles of tussenkomst van de politie. In combinatie met het grote aandeel dossiers 'raciale' criteria kunnen we voorzichtig concluderen dat het in de praktijk vaak gaat over vermeende feiten van etnische profilering.
- Als we de evolutie van de geopende dossiers doorheen de verschillende jaren bekijken zien we een relatief stabiel beeld, met uitzondering van de covidperiode.
- We verwijzen ook naar de verboden gedragingen per domein **Grafiek 115: afgesloten dossiers 2023 per domein en per type verboden gedraging**, daar zien we dat de dossiers vooral betrekking hebben op discriminatie, gevolgd door haatmisdrijven.

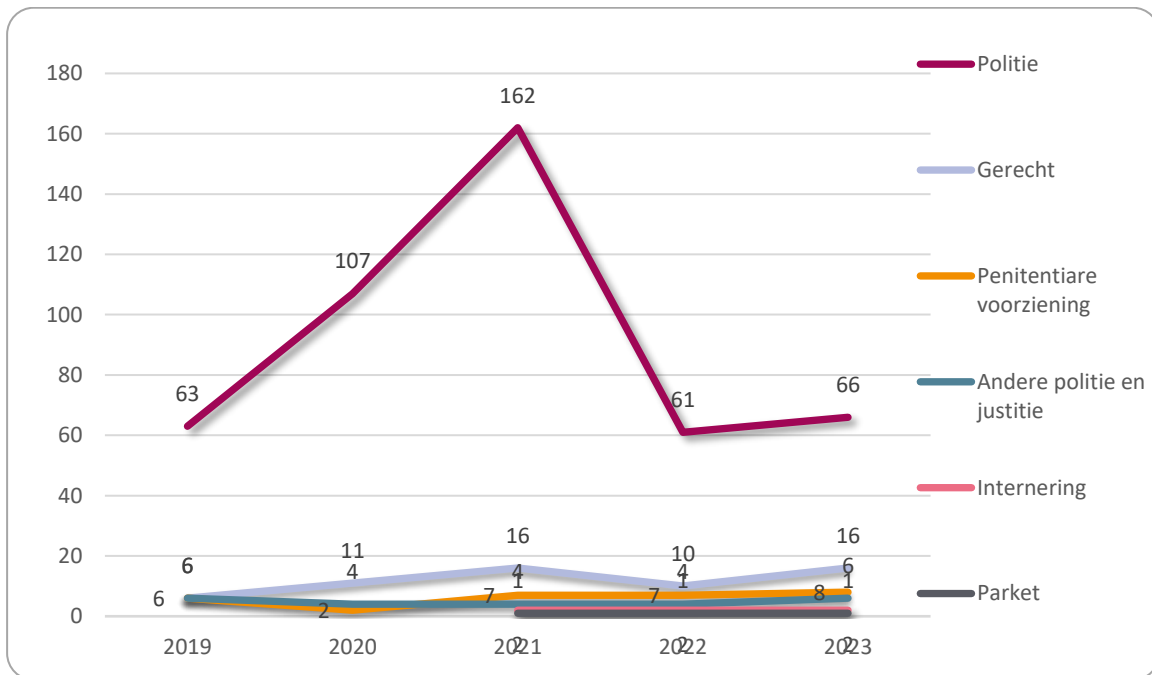
Grafiek 57: geopende dossiers politie en justitie 2023 – per beschermd criterium (n= 111)

Grafiek 58: geopende dossiers politie en justitie per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar

Grafiek 59: geopende dossiers politie en justitie per subdomein – evolutie laatste 5 jaar

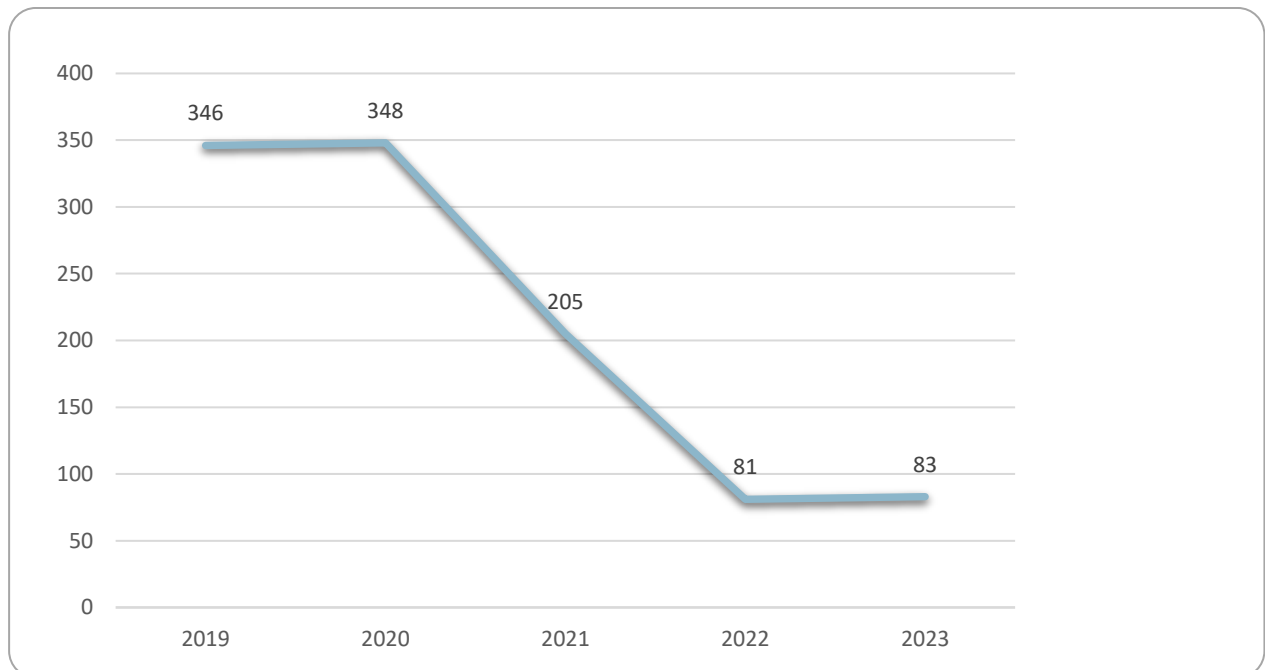

Grafiek 60: Overzichtstabel van specifieke problematieken in het domein politie en justitie

Problematiek	Aantal dossiers
Controles/tussenkomsten	52
Andere problematiek	10
Gerechtelijke beslissing	9
Geen specifieke problematiek	9
Neerleggen klacht	8
Detentieomstandigheden	8
Advocaat	3
Eindtotaal	99

4.1.7 Media/internet

Grafiek 61: evolutie aantal geopende dossiers in het domein media/internet

Een aparte methodologie voor de dossiers media/internet sinds 2021

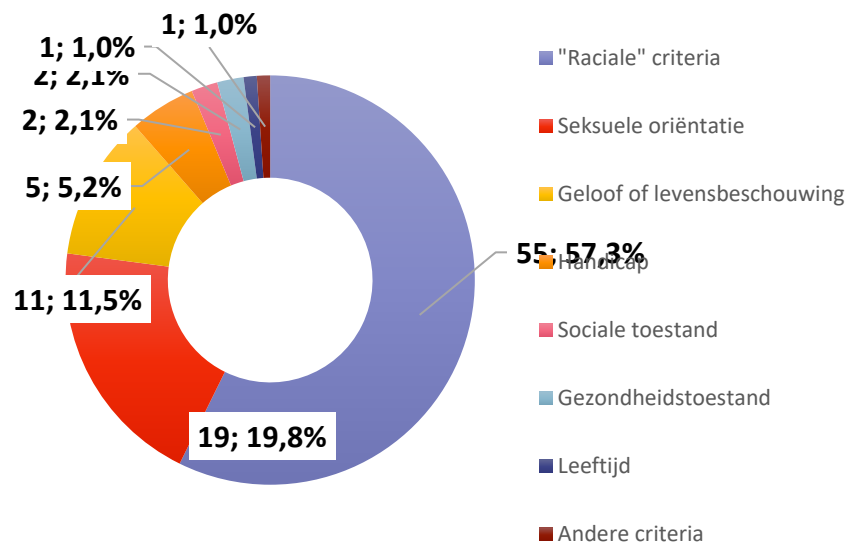
Omdat we zeer veel meldingen over uitlatingen op sociale media ontvingen hanteert Unia sinds 2021 een strikter beleid voor de individuele opvolging van al deze meldingen.

Door de enorme instroom aan meldingen wordt voor individuele opvolging en het openen van dossiers vooral gefocust op melders die zelf slachtoffer zijn, op daders die in herhaling vallen, en op zeer ernstige feiten.

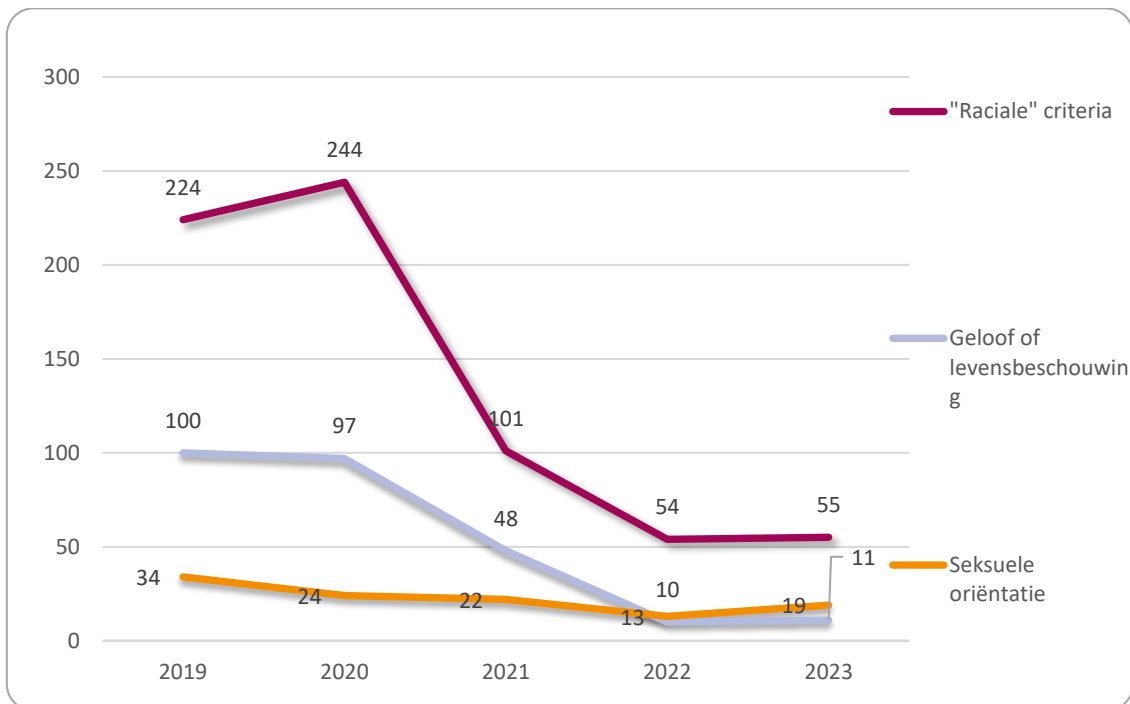
Een dossier wordt in principe enkel nog geopend wanneer er een individueel slachtoffer is en/of wanneer de uitspraken/feiten (mogelijk) strafbaar zijn.

Deze nieuwe aanpak zien we uiteraard weerspiegeld in de verschillende statistieken die betrekking hebben op het domein media.

Grafiek 62: geopende dossiers media 2023 – per beschermd criterium (n= 96)

Grafiek 63: geopende dossiers media per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar

Opvallendste inzichten in de dossiers media

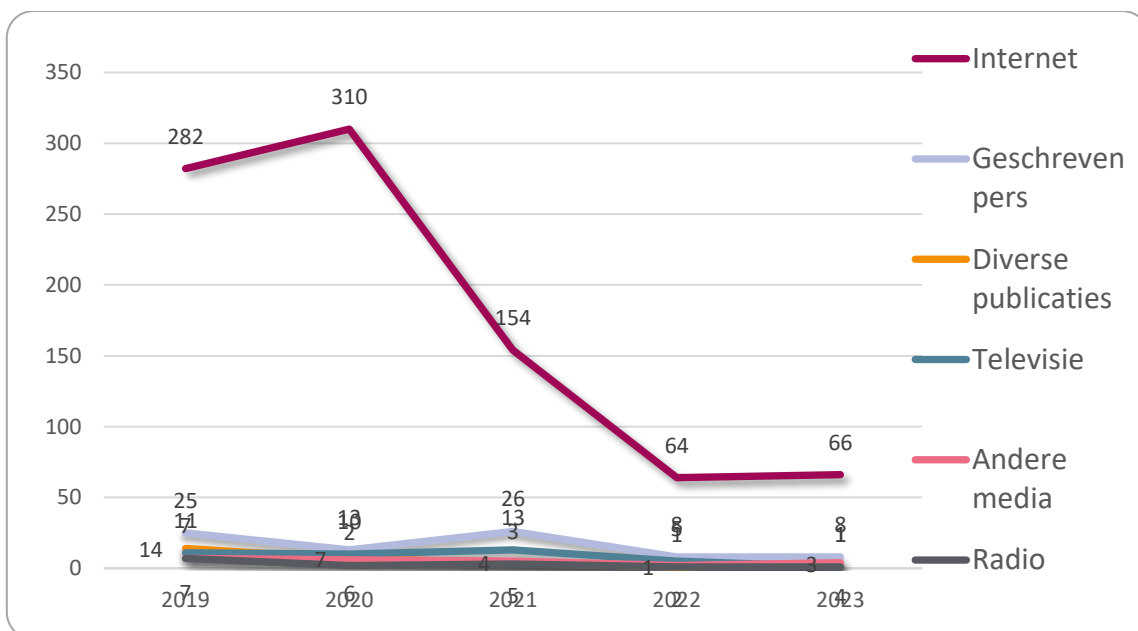
Unia opende dit jaar 83 dossiers in het domein media. In de praktijk gaat het vooral over dossiers inzake internet en met name sociale media.

De evolutie van de criteria volgt logischerwijs de dalende tendens van het aantal geopende dossiers. Niettemin blijven de dossiers inzake 'raciale' criteria het grootste aandeel van de dossiers uitmaken, gevolgd door seksuele oriëntatie en geloof of levensovertuiging.

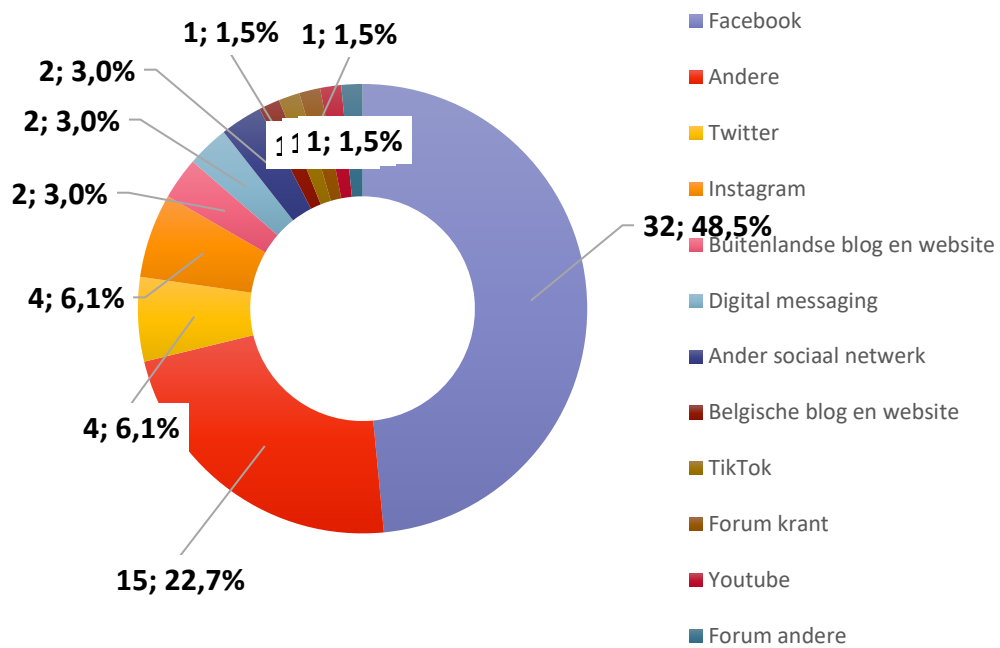
De spectaculaire daling in het aantal dossiers is zoals eerder vermeld terug te voeren op de nieuwe methodologie die Unia sinds 2021 specifiek voor deze dossiers hanteert. De daling is allicht niet enkel hieraan te wijten. We zien immers ook een afname in het aantal ontvangen meldingen, het is gissen naar een verklaring hiervoor.

We verwijzen ook naar de verboden gedragingen per domein **Grafiek 115: afgesloten dossiers 2023 per domein en per type verboden gedraging**. Zo goed als alle dossiers in het domein media hebben betrekking op haatspraak.

Grafiek 64: geopende dossiers media per medium – evolutie laatste 5 jaar

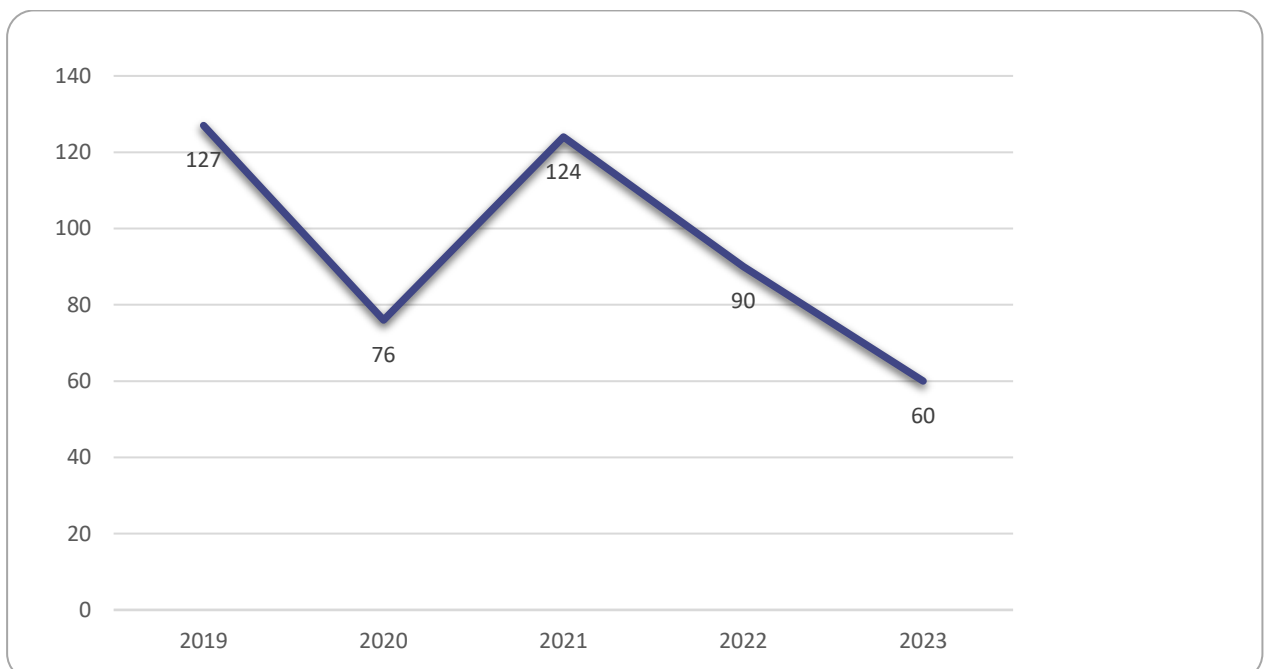

Grafiek 65: geopende dossiers medium internet 2023 – detail

4.1.8 Diverse activiteiten

Grafiek 66: evolutie aantal geopende dossiers in het domein diverse activiteiten

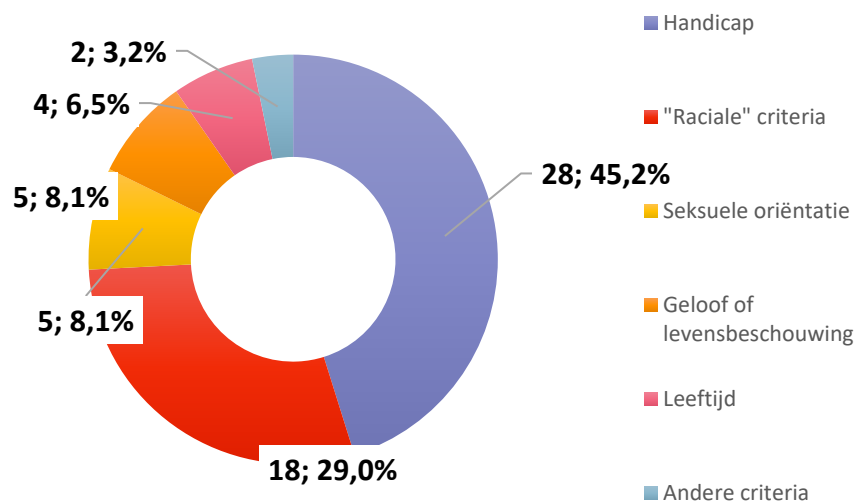

Opvallendste inzichten in de dossiers diverse activiteiten

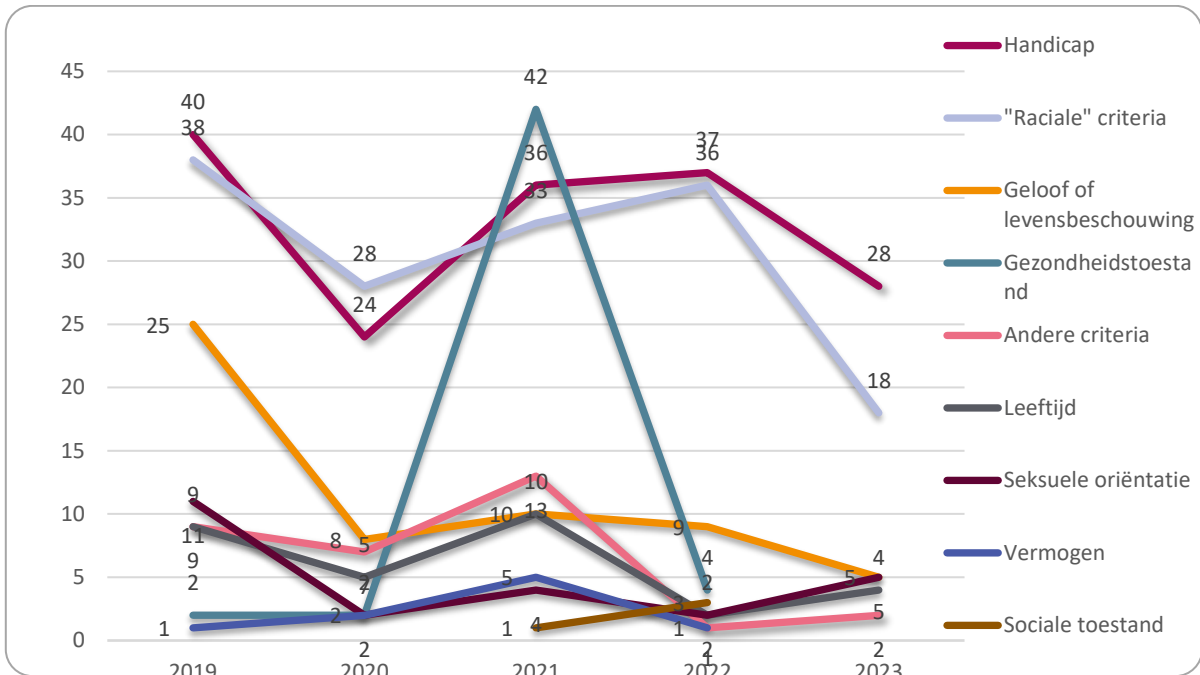
Unia opende dit jaar 60 dossiers in het domein diverse activiteiten. In de praktijk gaat het vooral over dossiers m.b.t. sport of allerhande socio-culturele activiteiten. Vaak gemelde problemen zijn aanbod/toegang tot deze activiteiten en problemen rond gedrag tijdens deze activiteiten.

De afgelopen 5 jaar had het grootste aandeel van deze dossiers betrekking op handicap, gevolgd door de 'raciale' criteria (met uitzondering van de covidperiode, toen veel dossiers geopend werden over gezondheidstoestand)

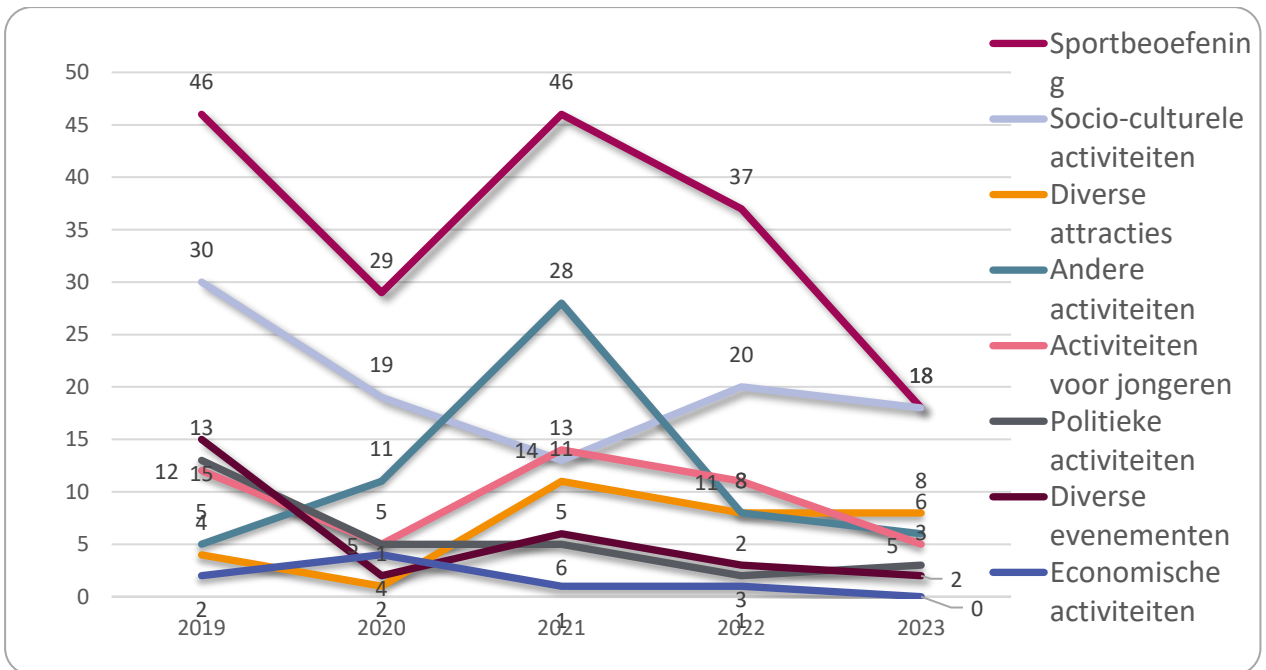
Grafiek 67: geopende dossiers diverse activiteiten 2023 – per beschermd criterium (n= 62)

Grafiek 68: geopende dossiers diverse activiteiten per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar

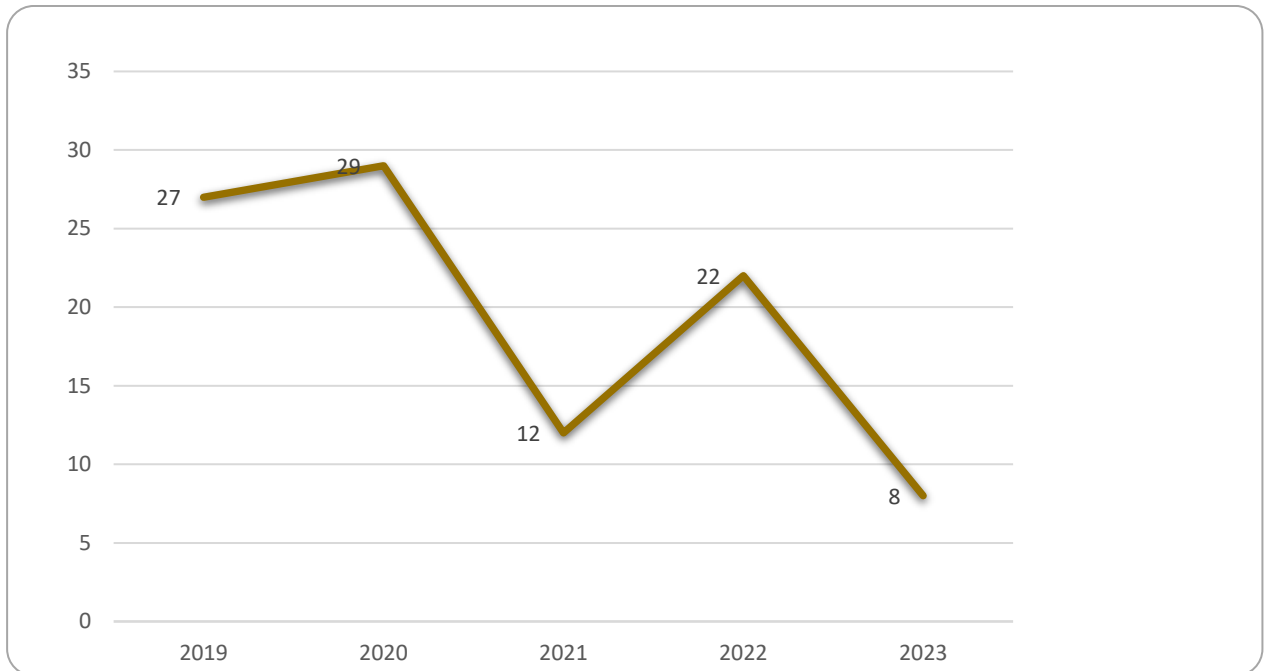

Grafiek 69: geopende dossiers diverse activiteiten per subdomein – evolutie laatste 5 jaar

4.1.9 Sociale bescherming

Grafiek 70: evolutie aantal geopende dossiers in het domein sociale bescherming

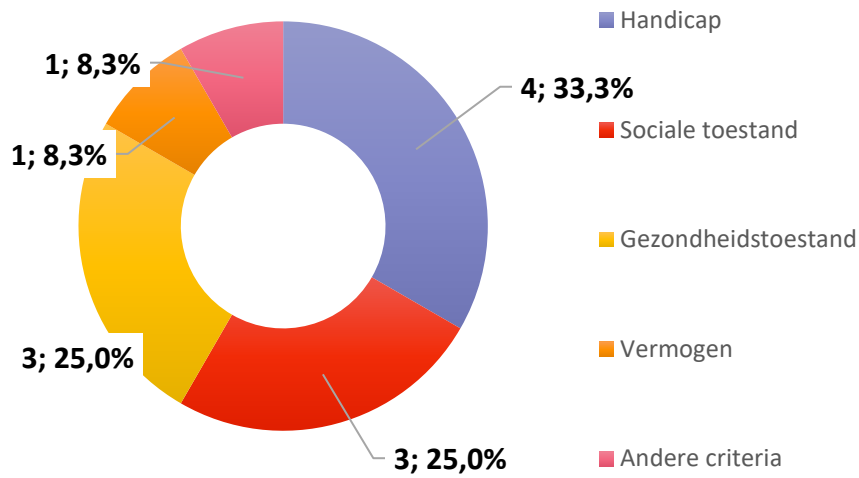

Opvallendste inzichten in de dossiers sociale bescherming

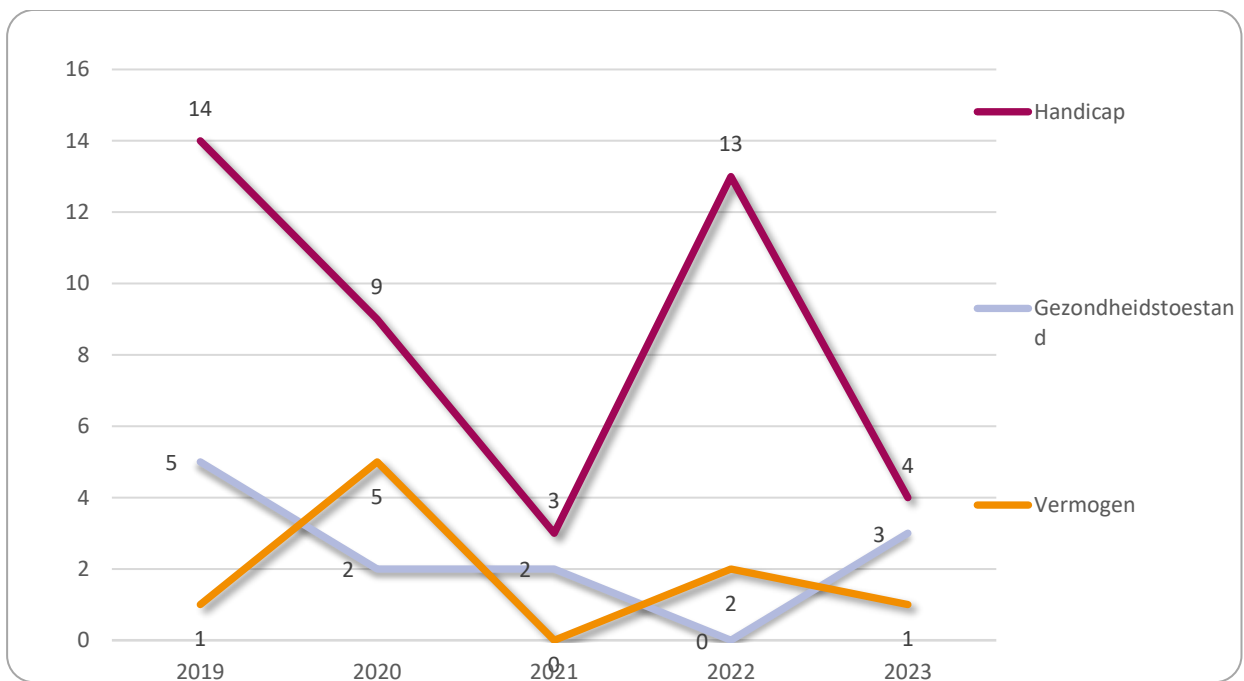
Unia opende dit jaar slechts 8 dossiers in het domein sociale bescherming, het laagste cijfer van de afgelopen jaren. Het gaat vooral over dossiers inzake sociale bijstand/OCMW en bijstand voor personen met een handicap.

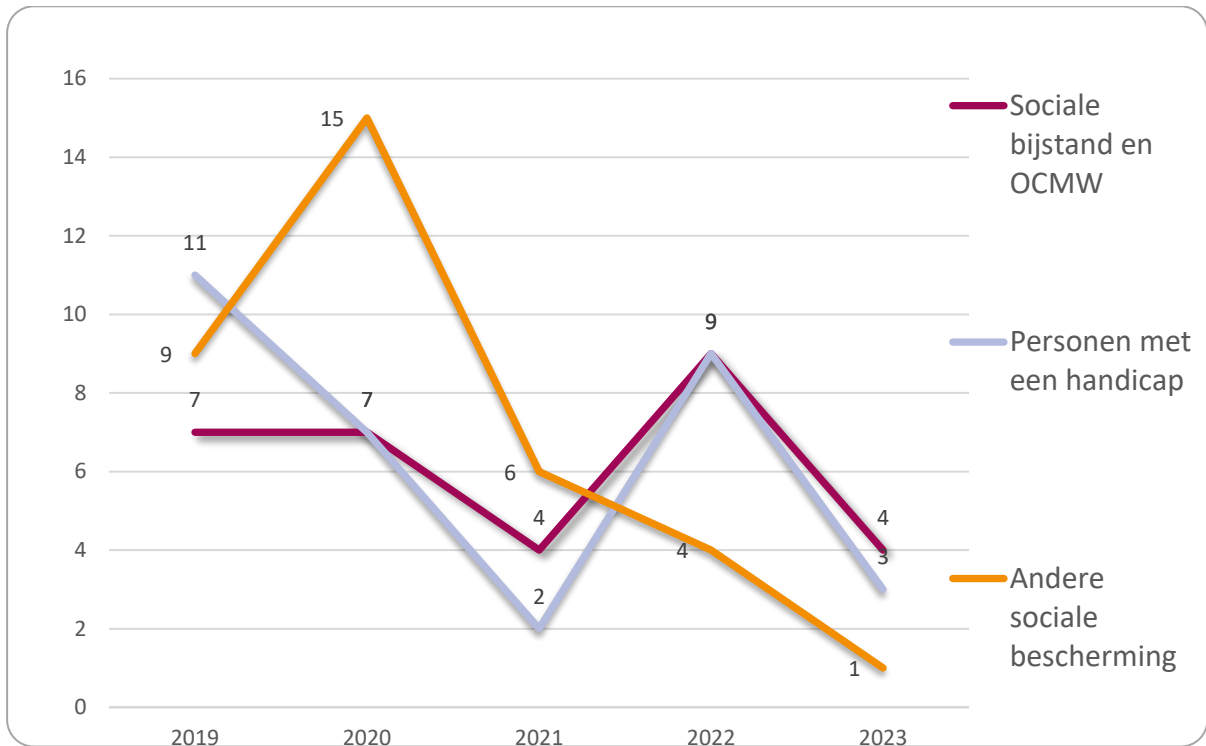
In de beschermde criteria zien we doorheen de jaren voornamelijk het criterium handicap terugkomen, in 2023 gevolgd door sociale toestand en gezondheidstoestand.

Grafiek 71: geopende dossiers sociale bescherming 2023 – per beschermd criterium

Grafiek 72: geopende dossiers sociale bescherming per beschermd criterium (belangrijkste criteria) – evolutie laatste 5 jaar

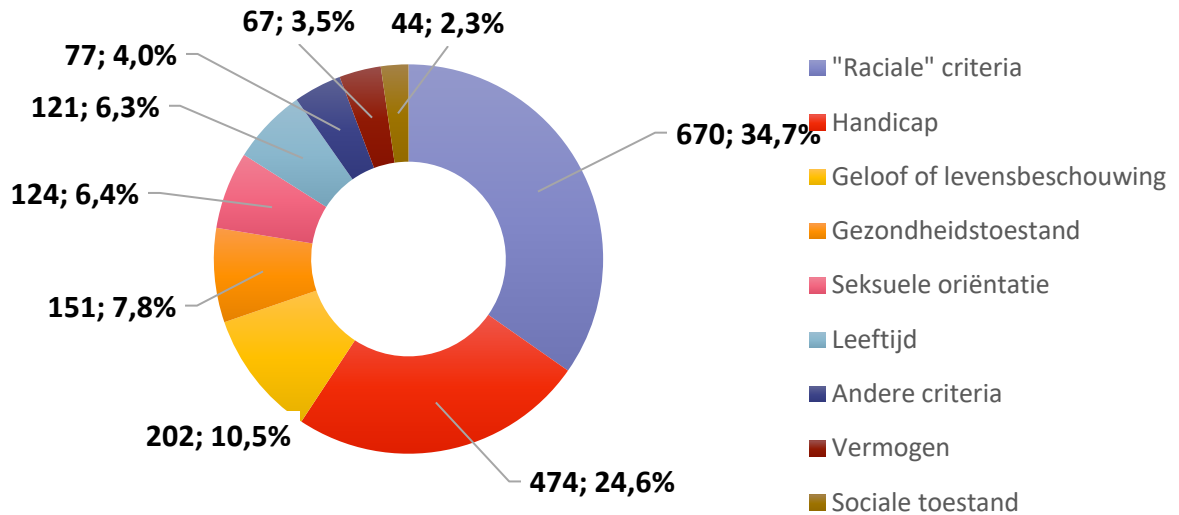

Grafiek 73: geopende dossiers sociale bescherming 2023 – per subdomein

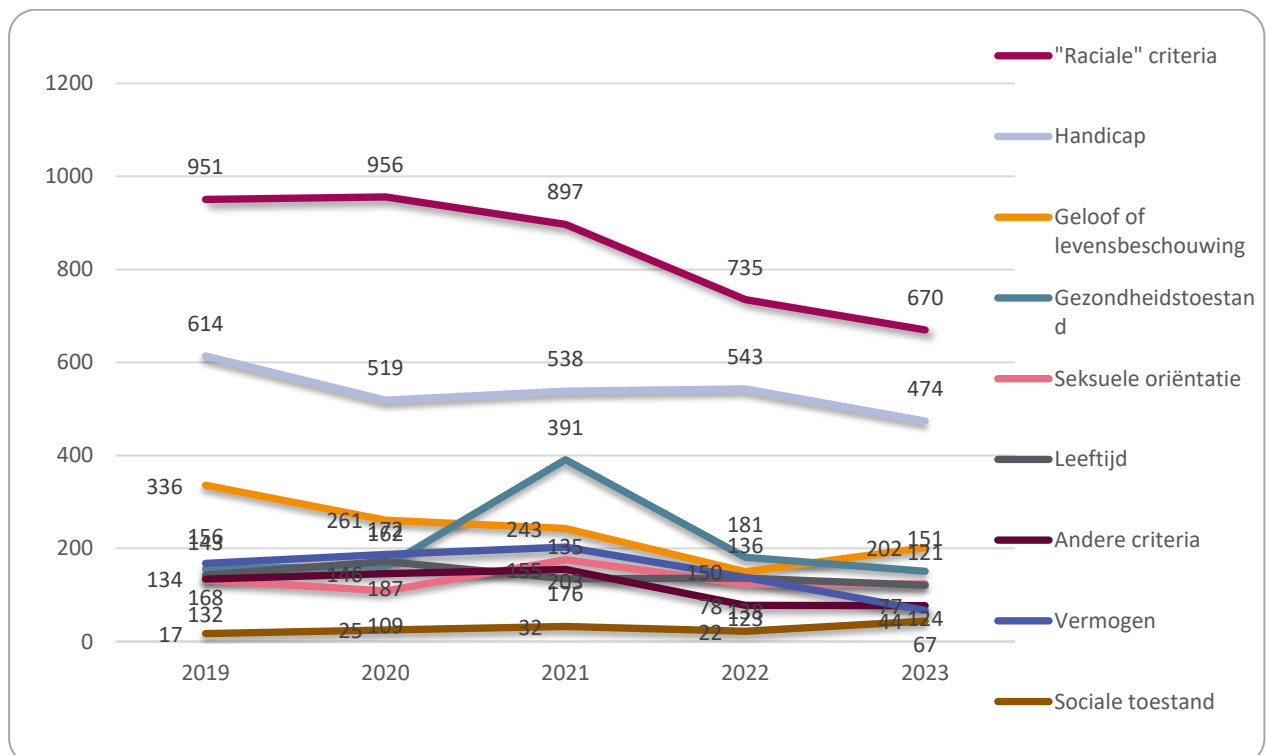
4.2 Beschermd criteria

4.2.1 Overzicht van de voornaamste tendensen

Grafiek 74: geopende dossiers 2023 – per beschermd criterium (n= 1930)

Grafiek 75: evolutie geopende dossiers per beschermd criterium – afgelopen 5 jaar

	2019	2020	2021	2022	2023
"Raciale" criteria	951	956	897	735	670
Handicap	614	519	538	543	474
Geloof of levensbeschouwing	336	261	243	150	202
Gezondheidstoestand	156	162	391	181	151
Seksuele oriëntatie	132	109	176	123	124
Leeftijd	143	172	135	136	121
Andere criteria	134	146	155	78	77
Vermogen	168	187	203	138	67
Sociale toestand	17	25	32	22	44

Overzicht van de criteria in de dossiers

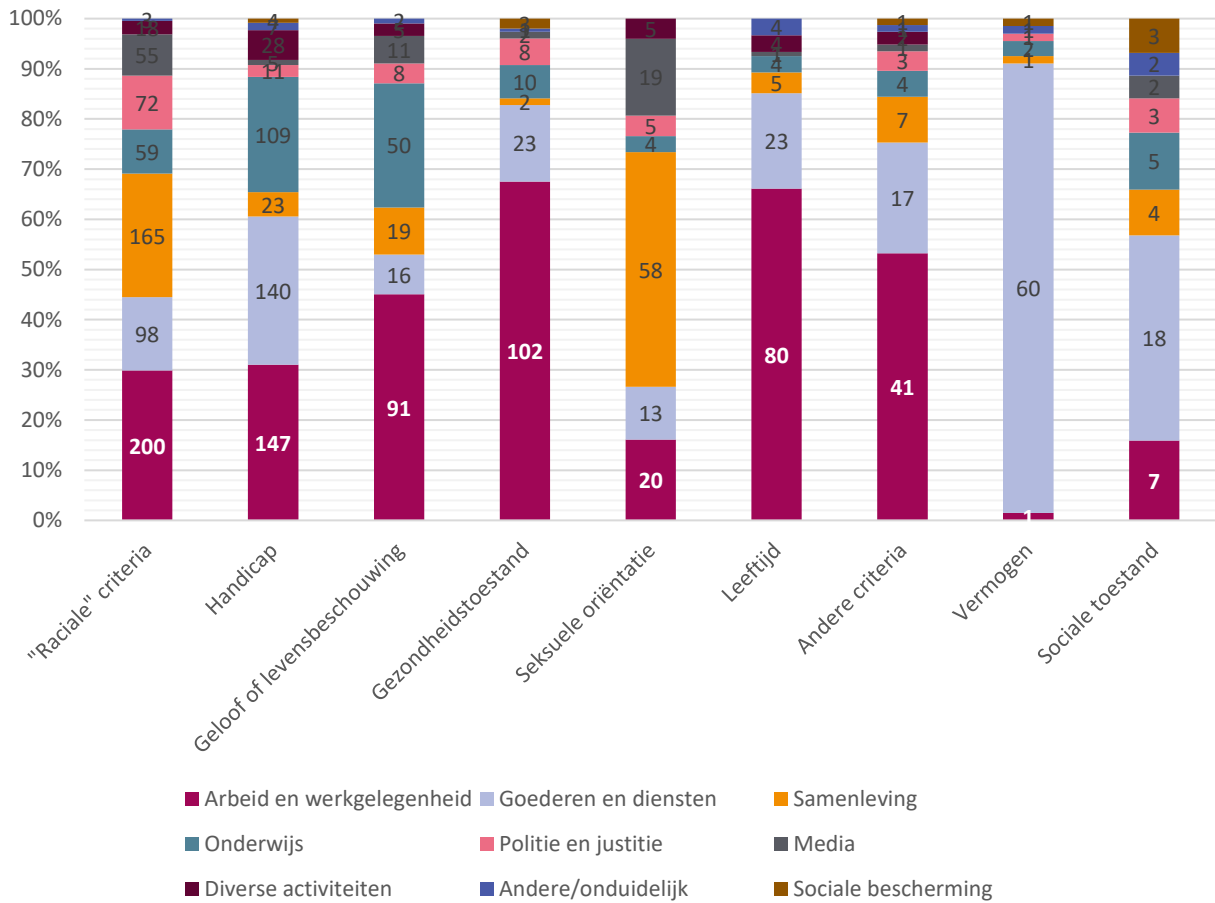
Er is voornamelijk een licht dalende tendens in het aantal dossiers inzake 'raciale' criteria en handicap.

Door de jaren heen blijven deze twee criteria echter de belangrijkste criteria in onze dossiers, gevolgd door geloof of levensbeschouwing (covidperiode buiten beschouwing gelaten).

De 'raciale' criteria en handicap zijn in 2023 samen goed voor meer dan de helft van de geopende dossiers.

In het hoofdstuk **Aard van de verboden gedragingen** komen enkele belangrijke verschillen aan bod tussen de verschillende beschermde criteria.

Grafiek 76: geopende dossiers 2023 per criterium en per domein

	"Raciale" criteria	Handicap	Geloof of levensbeschouwing	Gezondheidstoestand	Seksuele oriëntatie	Leeftijd	Andere criteria	Vermogen	Sociale toestand
Arbeid en werkgelegenheid	200	147	91	102	20	80	41	1	7
Goederen en diensten	98	140	16	23	13	23	17	60	18
Samenleving	165	23	19	2	58	5	7	1	4
Onderwijs	59	109	50	10	4	4	4	2	5
Politie en justitie	72	11	8	8	5		3	1	3
Media	55	5	11	2	19	1	1		2

Diverse activiteiten	18	28	5		5	4	2		
Andere/onduidelijk	3	7	2	1		4	1	1	2
Sociale bescherming		4		3			1	1	3

Opvallendste inzichten – welke domeinen vallen op per criterium?

We zien enkele opvallende verschillen van de verdeling van de dossiers per maatschappelijk domein afhankelijk van het beschermd criterium.

De grootste proportie dossiers 'raciale' criteria bevinden zich in de domeinen werk en samenleving.

Voor handicap valt vooral werk en goederen en diensten op.

Het criterium geloof of levensbeschouwing is veelal terug te vinden in werk en onderwijs.

De dossiers gezondheidstoestand zijn hoofdzakelijk terug te vinden in het domein werk.

Voor de dossiers seksuele oriëntatie valt vooral het domein samenleving op. In de evolutie in **Grafiek 94: geopende dossiers seksuele oriëntatie per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie** laatste 5 jaar zien we sinds 2020 een opvallende evolutie in dit domein.

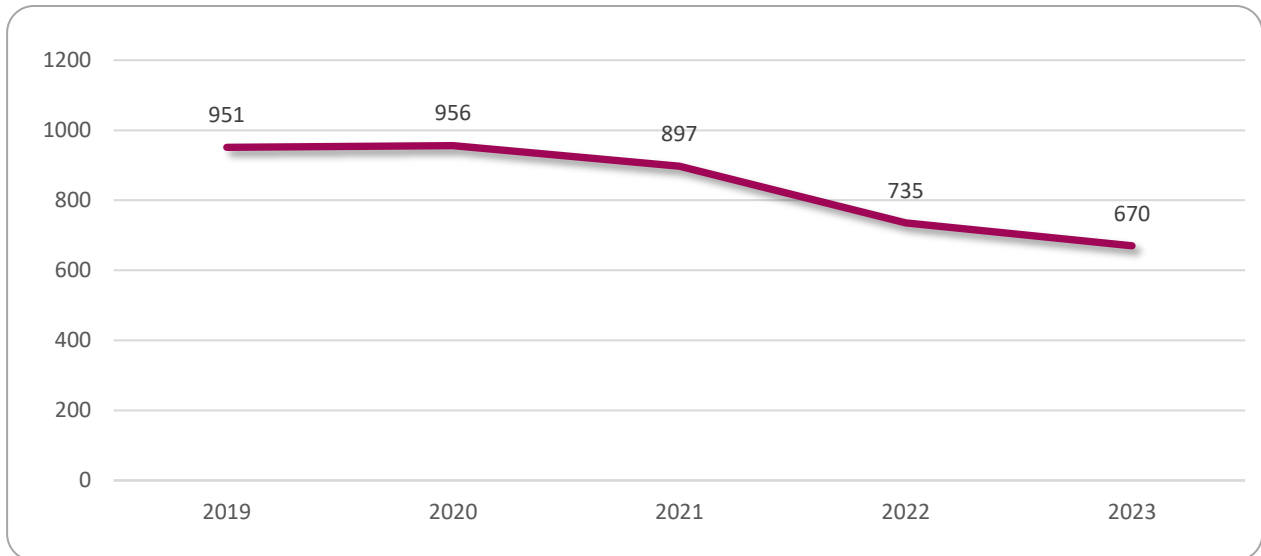
Dossiers inzake leeftijd zijn vooral aan domein werk gerelateerd.

Voor vermogen valt op dat het bij exclusief over dossiers goederen en diensten gaat, en dan met name huisvesting.

Het criterium sociale toestand komt niet vaak voor in onze dossiers. De weinige dossiers zijn vooral terug te vinden onder goederen en diensten.

4.2.2 'Raciale' criteria

Grafiek 77: evolutie aantal geopende dossiers 'raciale' criteria

Wat verstaan we onder 'raciale' criteria?

In dit verslag groeperen we de criteria huidskleur, (Joodse) afkomst, nationaliteit, nationale of etnische afstamming en 'zogenaamd ras' onder de algemene term 'raciale' criteria.

Unia gebruikt de termen 'ras' en 'raciale' steeds tussen aanhalingstekens. Volgens genetici is er immers maar één ras onder de mensen. In het verleden hebben bepaalde ideologieën echter individuen geïdentificeerd op basis van hun fysieke verschijning, bijvoorbeeld huidskleur (blanke ras, zwarte ras...) of schedelvorm, gekoppeld aan een hiërarchische rangorde. In de wet heeft de Belgische wetgever de term 'ras' behouden met toevoeging van "zogenaamd".

Opvallendste inzichten – dossiers ‘raciale’ criteria

We openen het afgelopen jaar 670 dossiers over zogenaamde ‘raciale’ criteria.

Bijna een derde daarvan speelt zich af op het arbeidsdomein, we zoomen in de analyse van het domein werk in op enkele specifieke problematieken

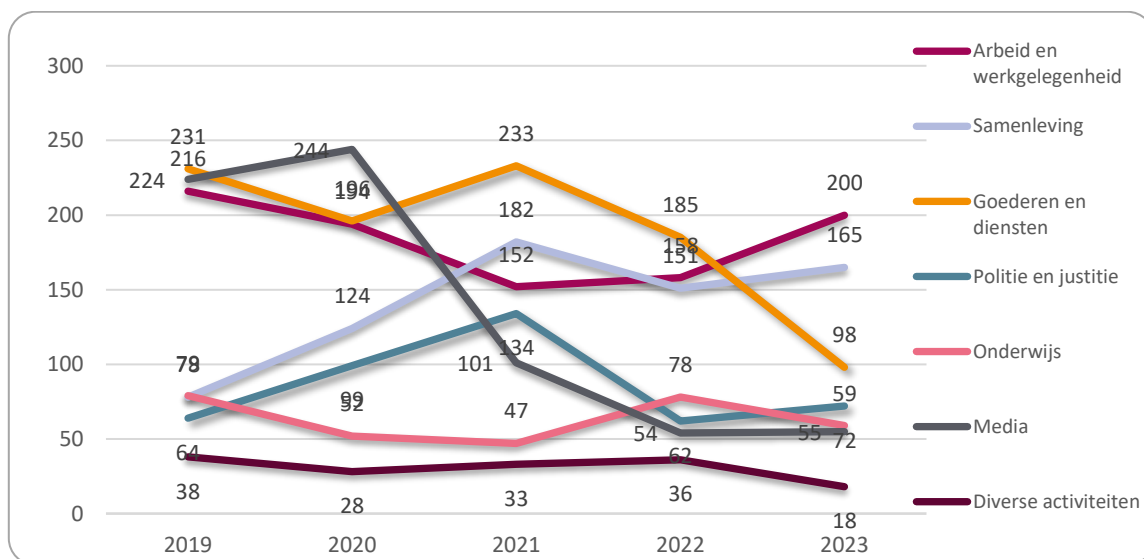
Grafiek 40: Overzichtstabel van de problematieken in de dossiers arbeid 2023 – aantal dossiers per problematiek voor de voornaamste criteria).

We zien verder veel dossiers inzake feiten in de samenleving (publieke ruimte, burenruzies...) In de praktijk gaat het hier vaak over dossiers haatspraak/haatmisdrijven.

De forse daling in het domein media valt ook hier te linken aan de nieuwe methodologie die Unia sinds 2021 specifiek voor deze dossiers hanteert. Meer info daarover in het hoofdstuk over domein media.

De daling van het aantal dossiers goederen en diensten kunnen we grotendeels terugvoeren op de sterke afname in het aantal dossiers over huisvesting (zie **Goederen en diensten**).

Grafiek 78: geopende dossiers ‘raciale’ criteria per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar

Focus Antisemitisme en negationisme

In 2023 ontvingen we in totaal 121 meldingen van vermeende feiten van antisemitisme en negationisme. Daarvan openden we 59 dossiers.

Als we kijken naar de meldingen en dossiers van de laatste 5 jaar zien we dit jaar opnieuw een stijging (met name in de domeinen samenleving en media).

Dit is vooral te wijten aan het grote aantal ontvangen meldingen m.b.t. het conflict in de Gazastrook (meer informatie hierover is te vinden in het rapport

Antisemitisme in België bijlage meldingen van 7 oktober tot 7 december 2023.pdf (unia.be)

Uit de analyse van de 59 dossiers kunnen vaststellen dat het vooral om dossiers in het domein samenleving (39%, vooral feiten in de publieke ruimte), gevolgd door media (29%) en onderwijs (12%, vooral relaties tussen leerlingen) gaat.

De aanzienlijke daling van het aantal geopende dossiers media (en haatboodschappen) is, zoals al aangegeven, voornamelijk het resultaat van een herziening van de manier waarop dit soort meldingen/dossiers wordt afgehandeld (zie [Media/internet](#)).

Als we kijken naar de verboden gedragingen in de afgesloten dossiers 2023 vormt het grootste aandeel dossiers haatspraak gevolgd door haatmisdrijven, en negationisme. Negationisme valt weliswaar onder de dossiers haatspraak, maar wordt hier bewust als aparte categorie vermeld.

Het aandeel discriminatiedossiers is zeer beperkt. Dit is een opvallend verschil met de 'raciale' criteria in het geheel (zie).

Voor een uitgebreide analyse van de meldingen en dossiers doorheen de jaren (tot 2022) verwijzen we door naar: **Antisemitisme-rapport 2024 | Unia**

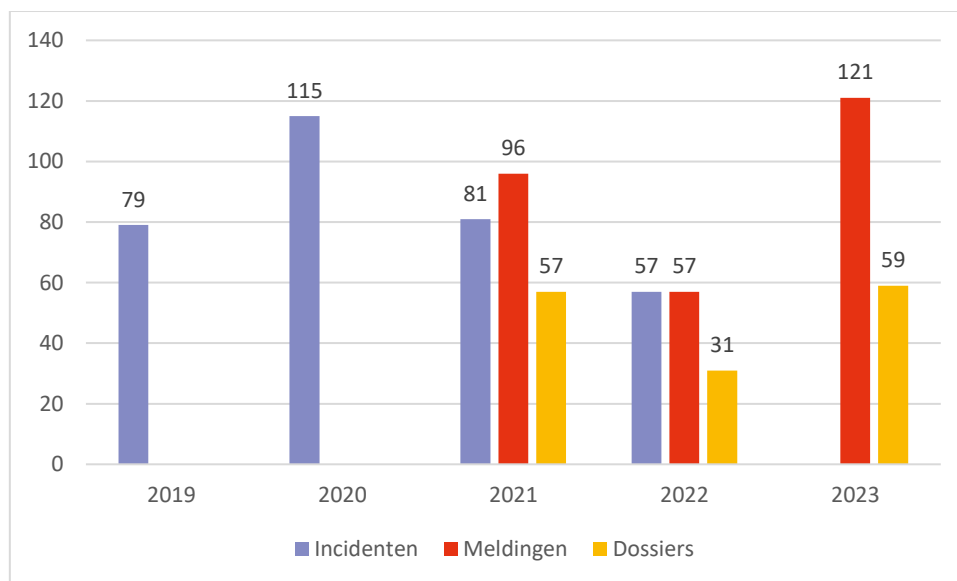
Wat verstaan we onder antisemitisme en negationisme?

Om de statistieken m.b.t. antisemitisme en negationisme samen te stellen kijken we naar de meldingen en dossiers waarvan de feiten betrekking hebben op de criteria Joodse afkomst of geloof gelinkt aan het jodendom evenals situaties die te maken hebben met negationistische uitlatingen of boodschappen.

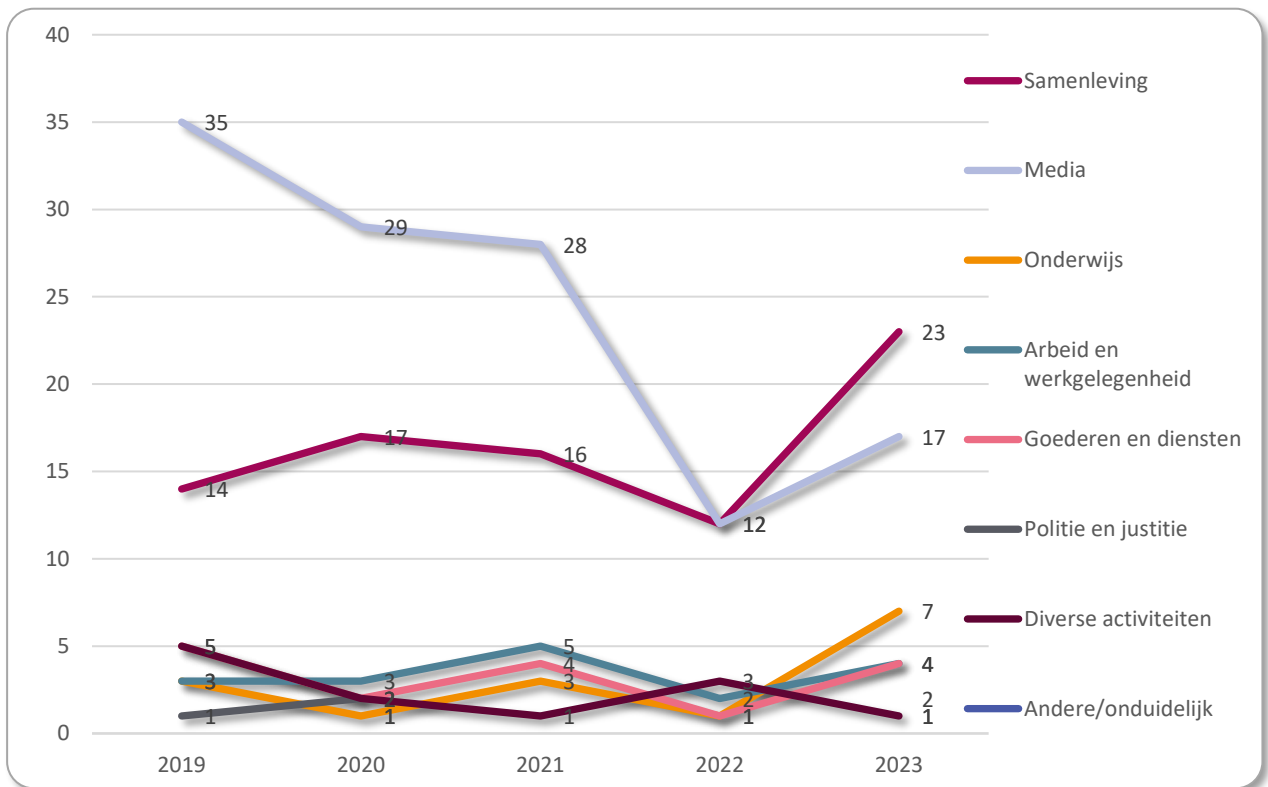
Waarom incidenten, meldingen en dossiers?

Voor de waakzaamheidscel antisemitisme hield Unia in het verleden een specifieke registratie bij van incidenten, los van meldingen (die talrijker zijn) en afgehandelde dossiers (die minder talrijk zijn). Vanaf heden laten we dit onderscheid los en rapporteren we enkel over meldingen en dossiers, zoals we doen voor alle andere criteria. De cijfers voor incidenten worden hier weergegeven zoals ze in onze vorige rapporten zijn gepubliceerd.

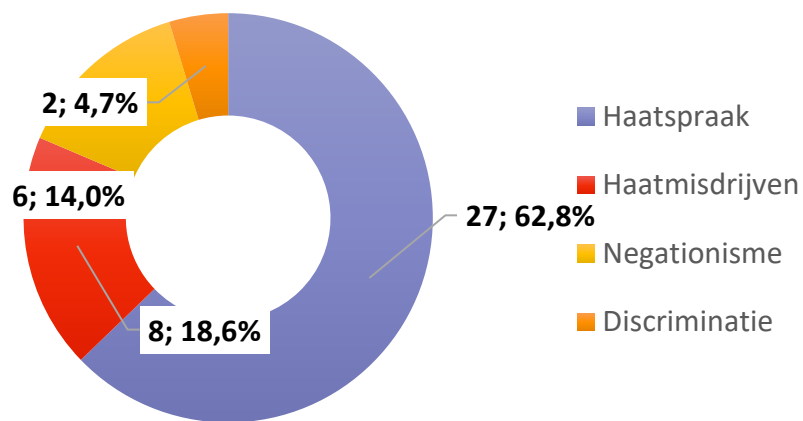
Grafiek 79: ontvangen meldingen en geopende dossiers antisemitisme en negationisme- evolutie laatste 5 jaar

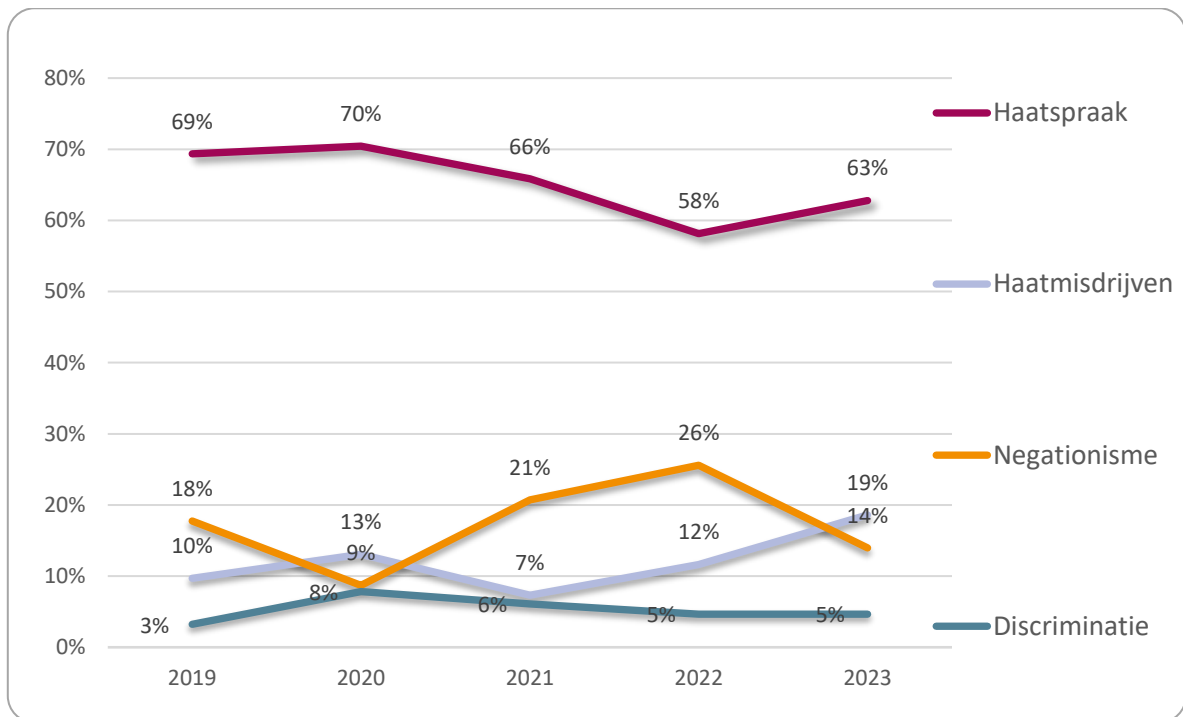
Grafiek 80: geopende dossiers antisemitisme en negationisme per domein – evolutie laatste 5 jaar

Grafiek 81: afgesloten dossiers antisemitisme en negationisme 2023 – per verboden gedraging

Grafiek 82: afgesloten dossiers antisemitisme en negationisme per verboden gedraging (proporties) – evolutie laatste 5 jaar

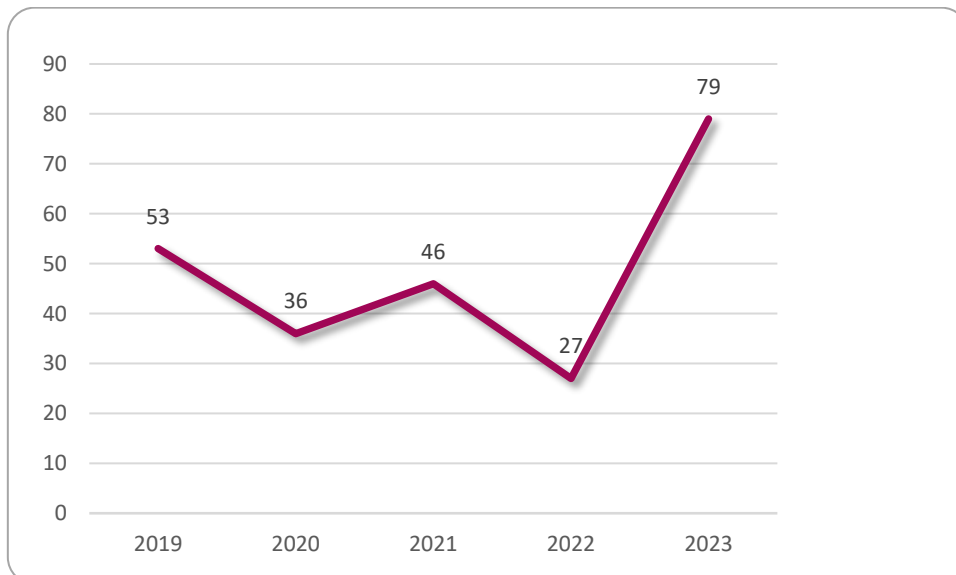

Focus Roma en woonwagenbewoners

In 2023 ontvingen we 79 meldingen die gelinkt konden worden aan Roma of woonwagenbewoners. Hiervan werden slechts 9 dossiers geopend. Omdat de problematiek vaak onderbelicht is geven we in onderstaande statistieken daarom bewust het aantal meldingen mee. Het zijn er heel wat meer dan de afgelopen jaren.

De opvallende stijging is te wijten aan de racistische uitspraken van politicus Conner Rousseau over Roma in september 2023. Unia ontving hierover 55 meldingen, die we weerspiegeld zien in het domein samenleving.

Grafiek 83: ontvangen meldingen inzake Roma en woonwagenbewoners – evolutie laatste 5 jaar

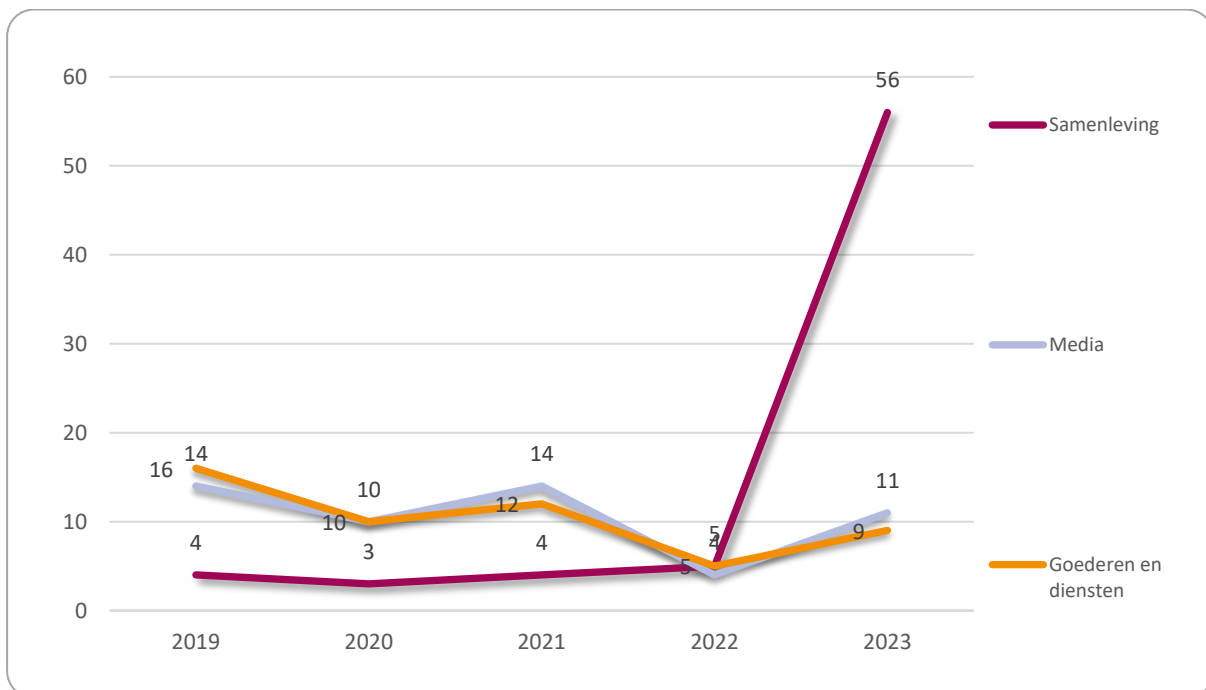
Roma en woonwagenbewoners, een onderbelichte problematiek?

In deze en de volgende grafiek stellen we de cijfers voor van alle meldingen die we bij Unia ontvingen en niet enkel de dossiers.

Door het lage aantal geopende dossiers over Roma en woonwagenbewoners zou de vergelijking van de absolute cijfers van het ene jaar met het andere statistisch gezien weinig betekenisvol zijn.

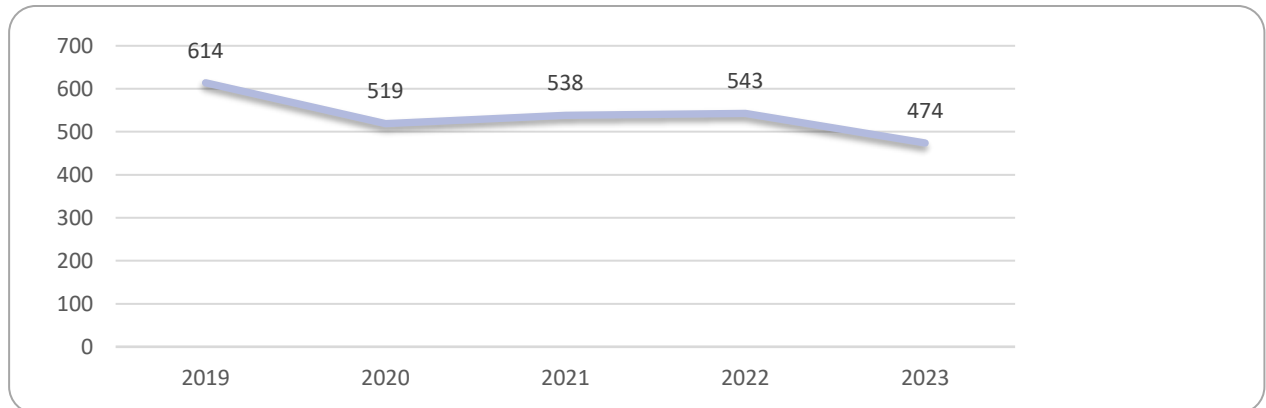
We weten bovendien dat onze cijfers een onderschatting zijn van de reële discriminatie waarmee dit deel van de bevolking te maken krijgt. Uit studies is gebleken dat er maar heel weinig feiten van discriminatie die Roma en woonwagenbewoners meemaken worden gemeld aan de autoriteiten of bevoegde instanties (European Union Agency for Fundamental Rights, 2020).

Grafiek 84: ontvangen meldingen inzake Roma en woonwagenbewoners per domein (belangrijkste domeinen)– evolutie laatste 5 jaar

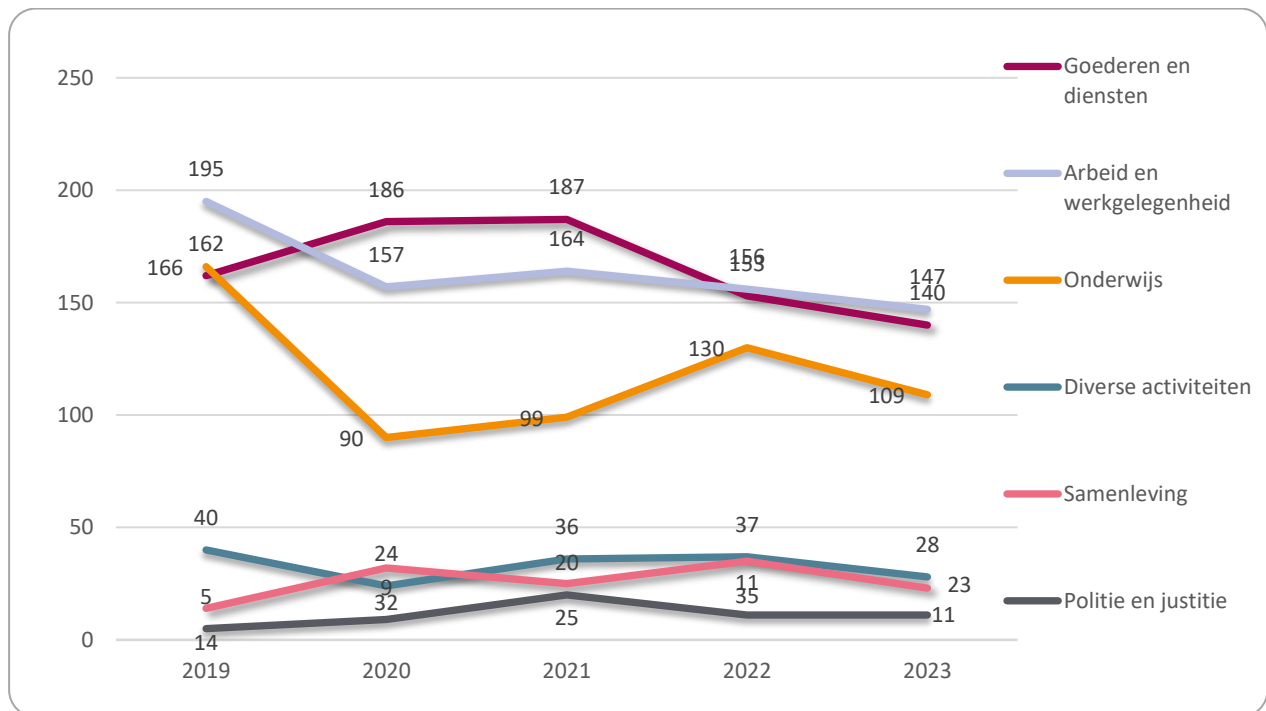

4.2.3 Handicap

Grafiek 85: evolutie aantal geopende dossiers handicap

Grafiek 86: geopende dossiers handicap per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar

Opvallendste inzichten – dossiers handicap

In 2023 openden we 474 dossiers over het criterium handicap. Dit is een lichte daling in vergelijking met vorige jaren. Niettemin blijft het criterium doorheen de jaren het op een na vaakst voorkomende criterium in onze dossiers (na de 'raciale' criteria).

De dossiers situeren zich zoals steeds voornamelijk in de domeinen arbeid, goederen en diensten en onderwijs. In de respectievelijke domeinen zijn meer details terug te vinden over specifieke problematieken.

In onderstaande tabel vindt u meer informatie over de vaakst voorkomende types handicap voor de belangrijkste domeinen. In onderstaande tabel vind je meer informatie over de vaakst voorkomende types handicap voor de belangrijkste domeinen.

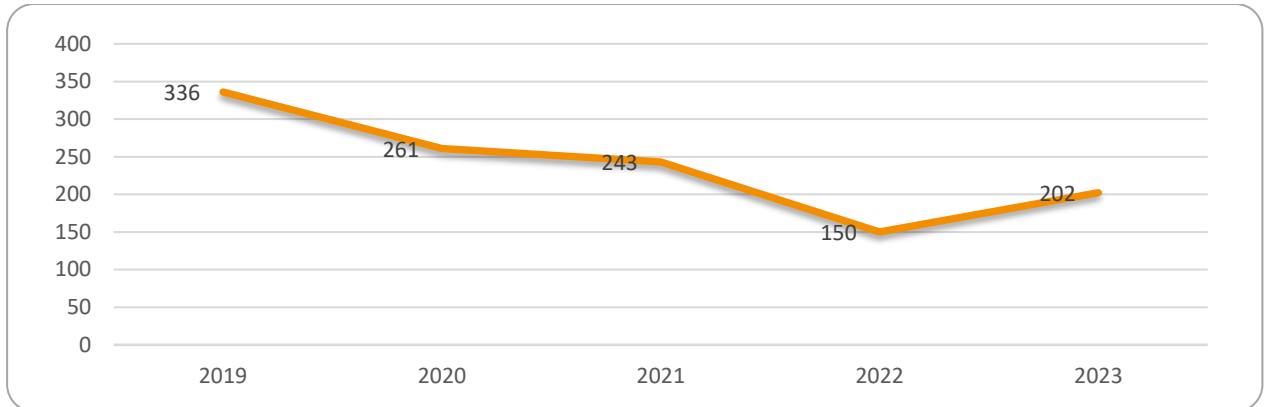
We verwijzen ook door naar het hoofdstuk over de verboden gedragingen, waar u telkens meer details terugvindt over de handicap. We verwijzen ook door naar het hoofdstuk over de verboden gedragingen, waar je telkens meer details terugvindt over de handicap. In **Grafiek 117** zien we dat het voornamelijk over discriminatiedossiers gaat, en met name weigering van redelijke aanpassingen. Fout!

Grafiek 87: Overzichtstabel aantal dossiers per type handicap voor de belangrijkste domeinen

Type handicap	Arbeid en werkgelegenheid	Goederen en diensten	Onderwijs
Lichamelijk	23	18	9
Autismespectrumstoornis (ASS)	17	8	18
Lichamelijk / rolstoelgebruiker	1	33	3
Leerstoornissen / DYS	3	3	26
AD(H)D	5	1	25
Sensorieel / auditief	12	12	2
Sensorieel / visueel	6	15	5
Chronische ziekte	17	3	4
Meervoudige handicap	3	11	5
Psychisch	11	3	1
Verstandelijk		7	1
Chronisch / degeneratieve ziekte	3	4	
Sensorieel	4	1	
Chronisch / diabetes	1	1	2
Chronisch / kanker	3		
Hoogbegaafd			2
Andere / onduidelijk	38	20	6
Eindtotaal	147	140	109

4.2.4 Geloof of levensbeschouwing

Grafiek 88: evolutie aantal geopende dossiers geloof of levensbeschouwing

Opvallendste inzichten – dossiers geloof of levensovertuiging

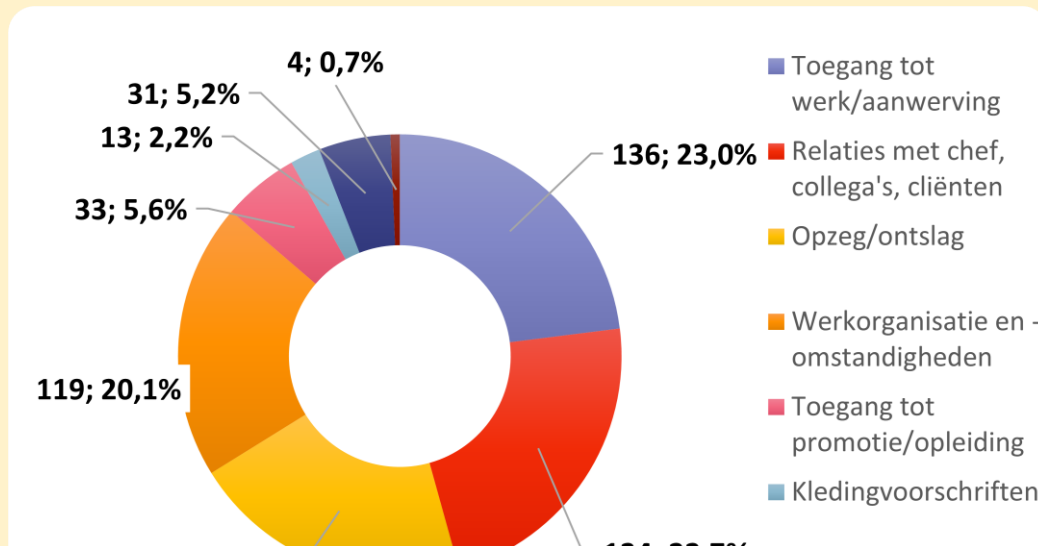
In 2023 openden we 202 dossiers over het criterium geloof of levensovertuiging. De overgrote meerderheid (181 dossiers - 89,6%) gaat over de Islam.

Van de 181 dossiers over de Islam hebben er 102 betrekking op feiten over veruiterlijking van geloof onder de vorm van symbolen (het dragen van de hoofddoek). 15 dossiers gaan over praktijken (gebed, voeding, ...)

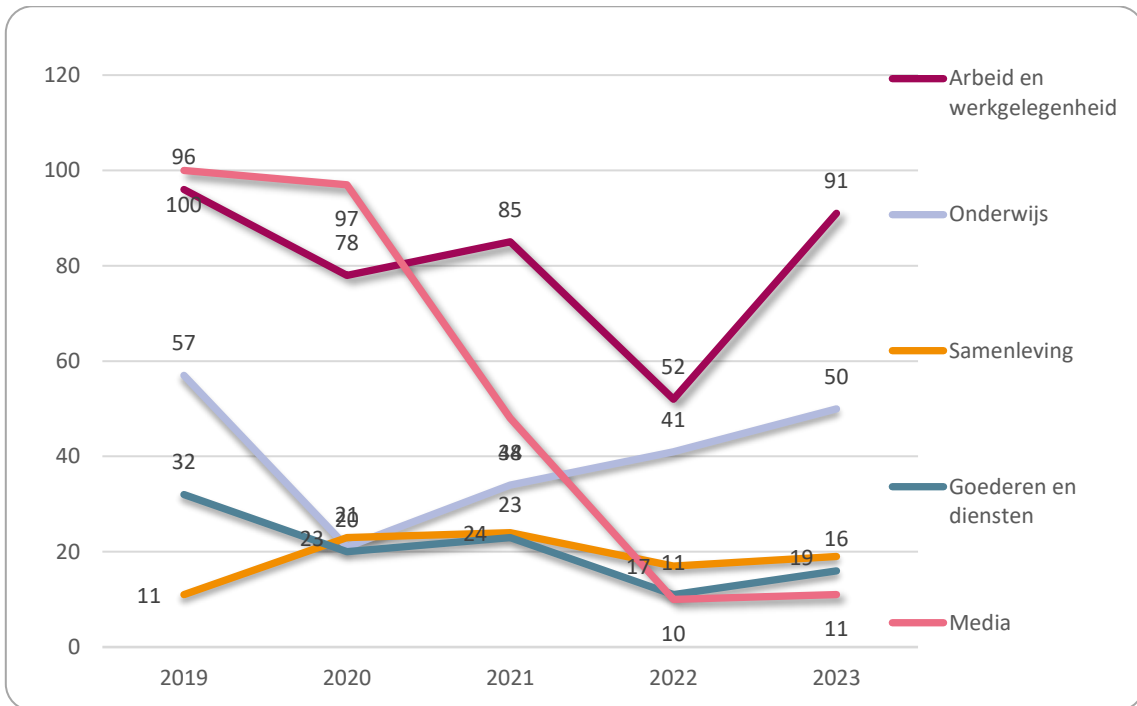
In

Grafiek 30: Ontvangen meldingen 2023 per criterium en per gender van de melder stelden we ook al het opvallend groot aandeel vrouwelijke melders over het criterium geloof of levensovertuiging vast, wat het intersectioneel karakter van de problematiek illustreert.

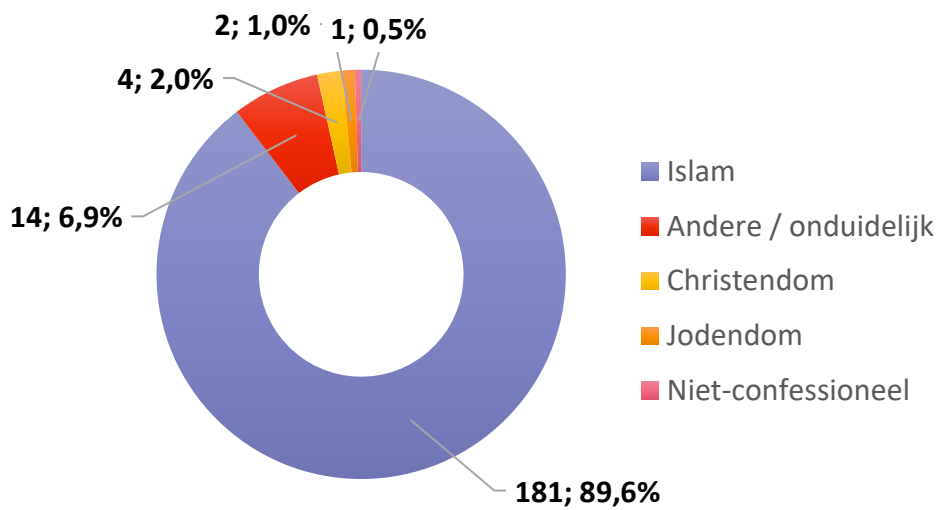
We zien de dossiers vooral terug in de domeinen arbeid en onderwijs. In

Grafiek 89: geopende dossiers geloof of levensbeschouwing per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar

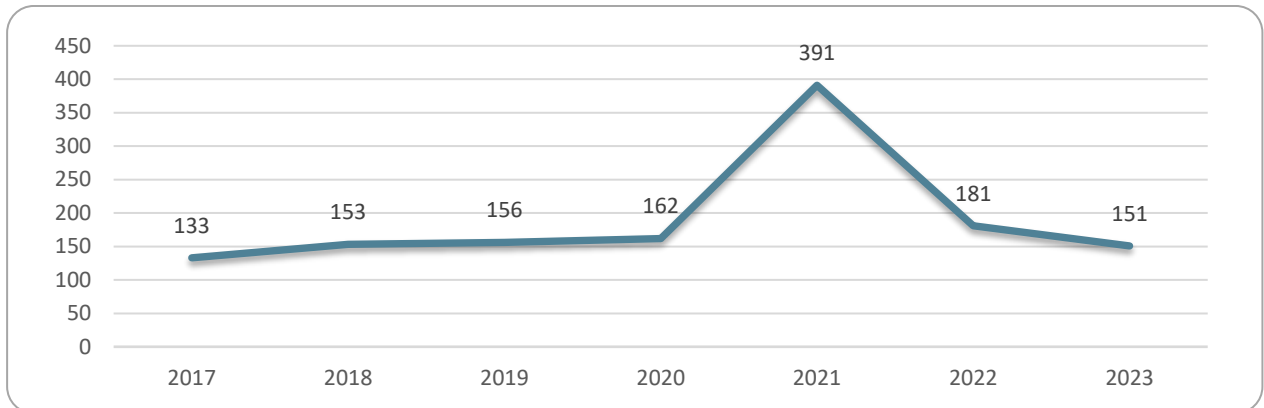

Grafiek 90: geopende dossiers 2023 geloof of levensbeschouwing – detail (n = 202)

4.2.5 Gezondheidstoestand

Grafiek 91: evolutie geopende dossiers criterium gezondheidstoestand

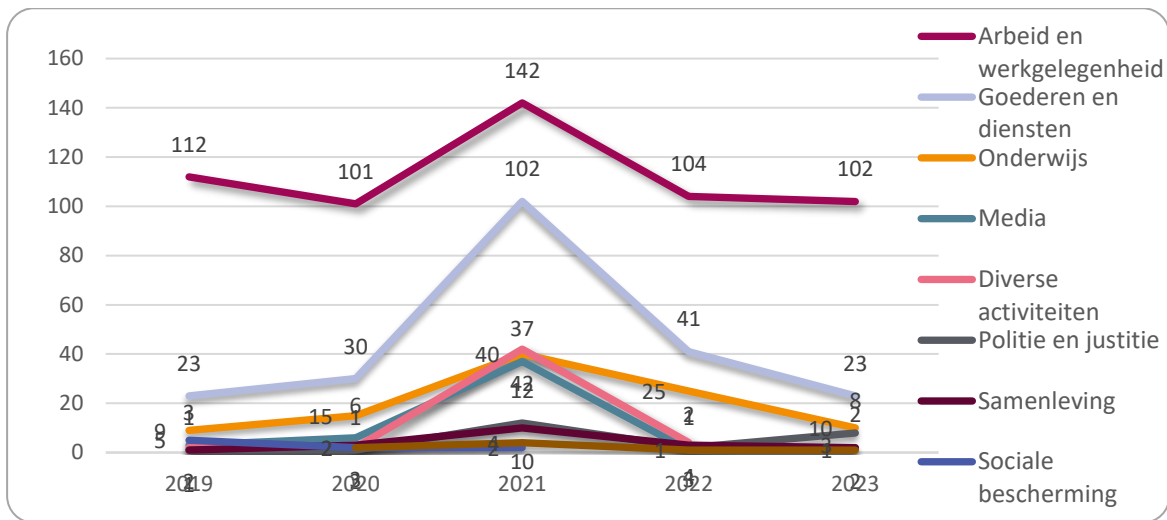
Opvallendste inzichten – dossiers gezondheidstoestand

In 2023 openden we 151 dossiers over criterium gezondheidstoestand

Na de 'covidpiek' is het aantal dossiers terug vergelijkbaar met de jaren voordien.

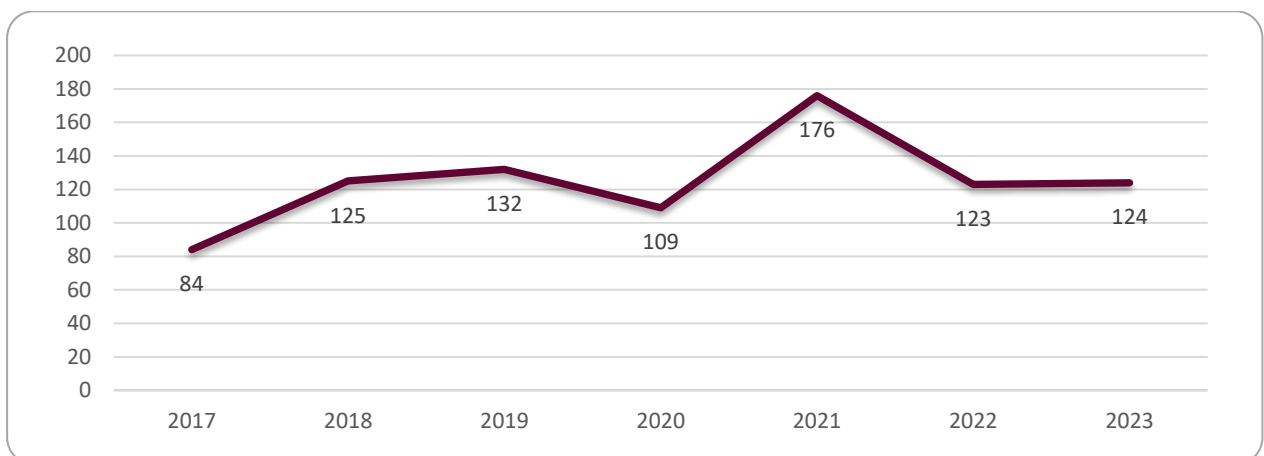
We zien de dossiers hoofdzakelijk terug in het domein arbeid. In

Grafiek 92: geopende dossiers gezondheidstoestand per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar

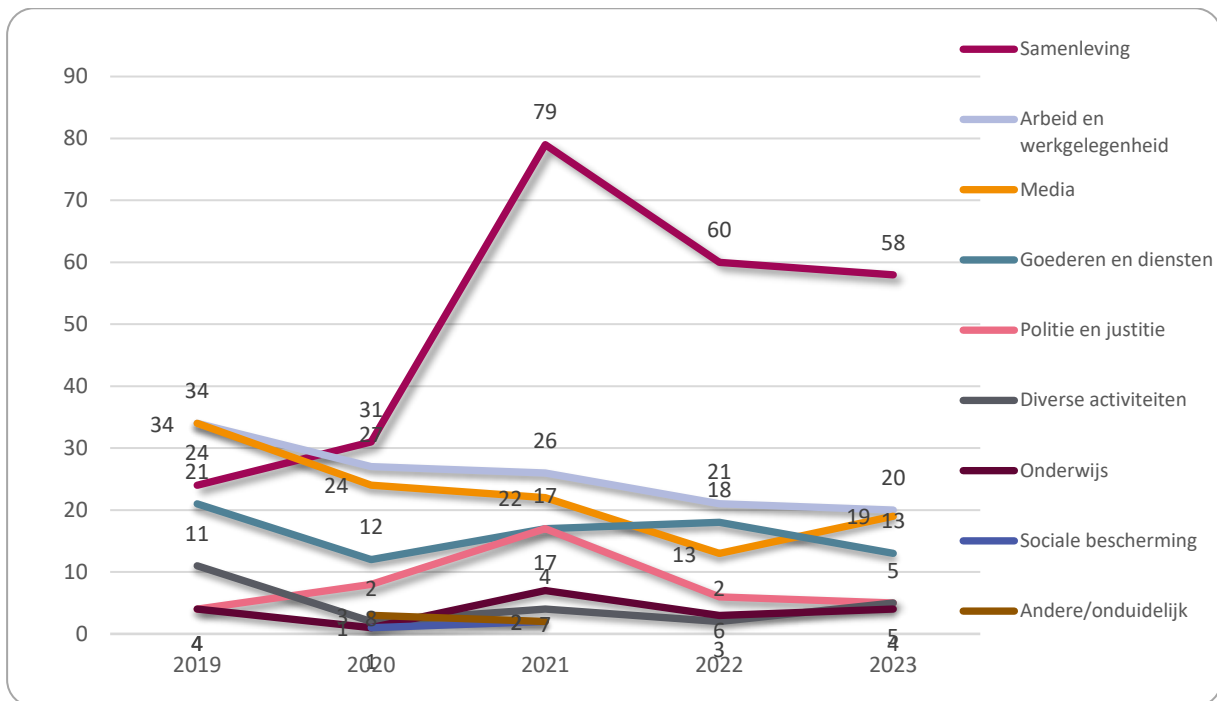

4.2.6 Seksuele oriëntatie

Grafiek 93: evolutie geopende dossiers seksuele oriëntatie

Grafiek 94: geopende dossiers seksuele oriëntatie per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar

Opvallendste inzichten – dossiers seksuele oriëntatie

In 2023 openden we 124 dossiers inzake het criterium seksuele oriëntatie.

We zien de dossiers hoofdzakelijk terug in het domein samenleving, er is een opvallende stijging in dit domein sinds 2020.

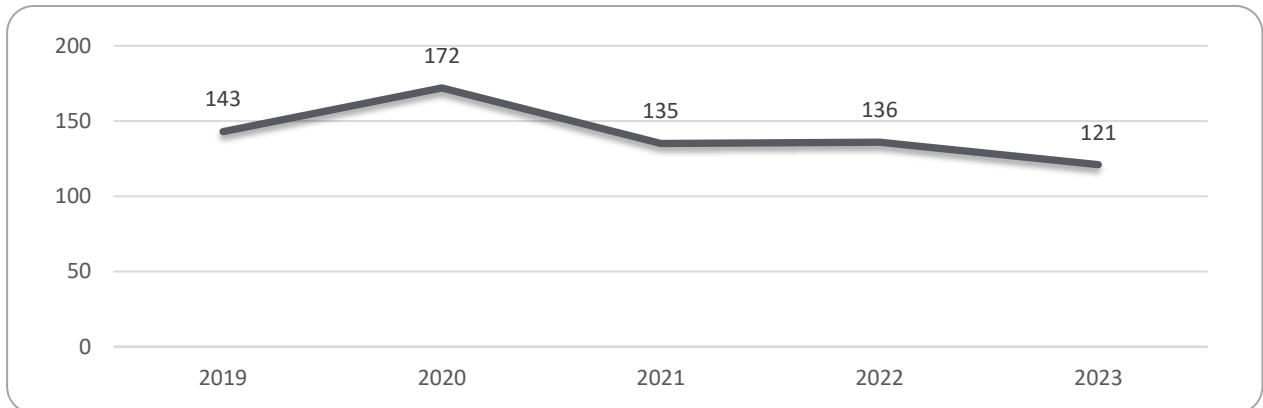
We verwijzen ook naar het hoofdstuk **Aard van de verboden gedragingen** voor meer details over de verboden gedragingen in de dossiers. Het grote aandeel haatmisdrijven voor de dossiers seksuele oriëntatie valt op.

In

Grafiek 30: Ontvangen meldingen 2023 per criterium en per gender van de melder stelden we

4.2.7 Leeftijd

Grafiek 95: evolutie aantal geopende dossiers criterium leeftijd

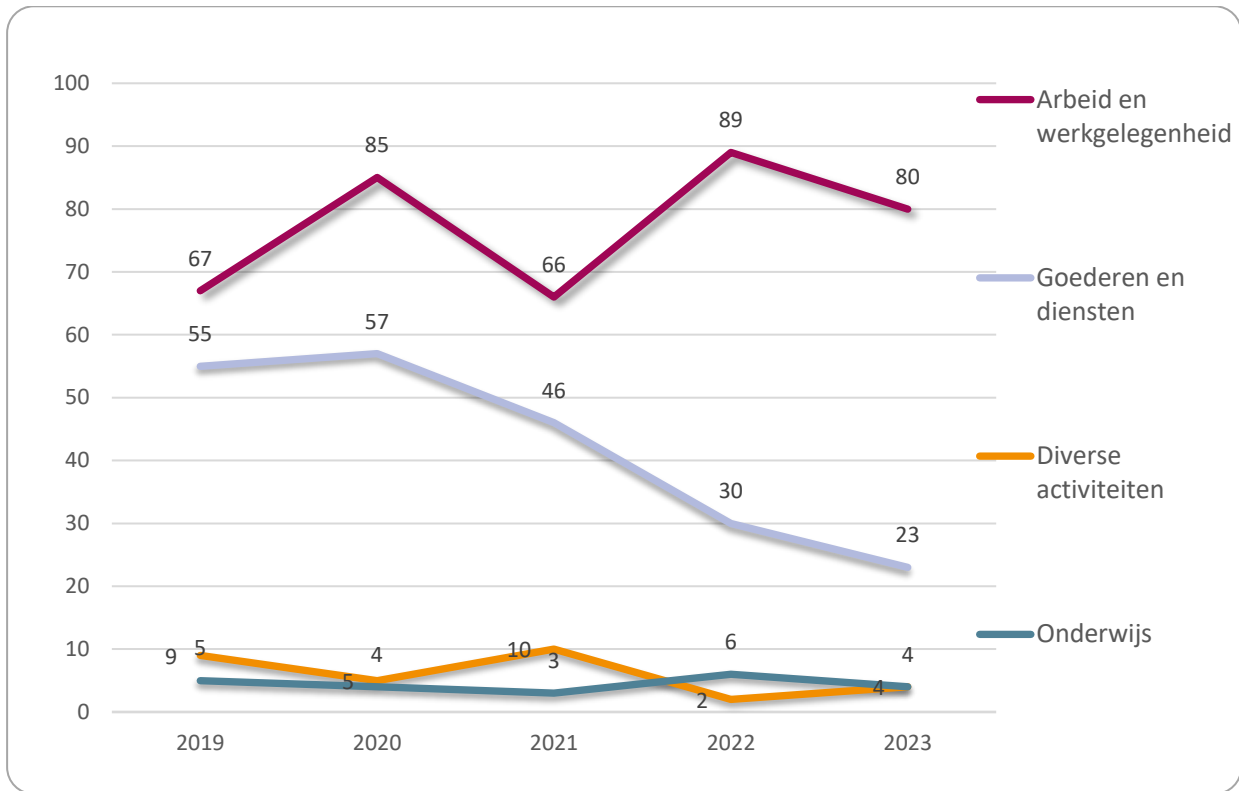

Opvallendste inzichten – dossiers leeftijd

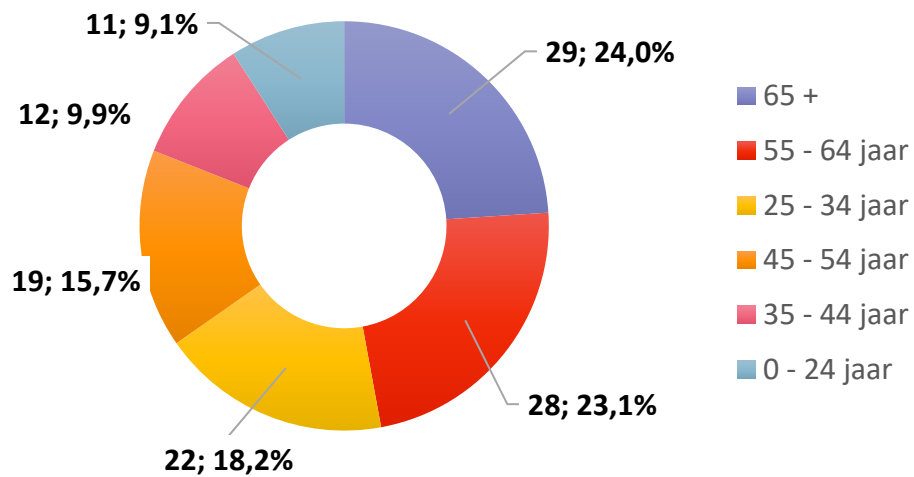
In 2023 openden we 121 dossiers over het criterium leeftijd. De leeftijdscategorieën die het vaakst voorkomen zijn 55+ en 65+.

We zien de dossiers hoofdzakelijk terug in het domein arbeid en in minder mate goederen en diensten.

Grafiek 96: geopende dossiers leeftijd per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar

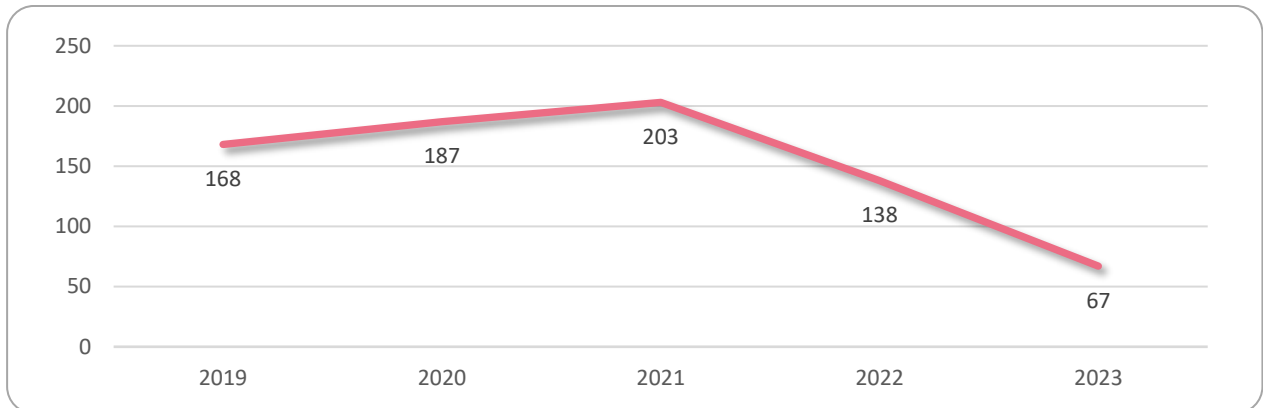

Grafiek 97: geopende dossiers leeftijd 2023 – per leeftijdscategorie

4.2.8 Vermogen

Grafiek 98: evolutie aantal geopende dossiers vermogen

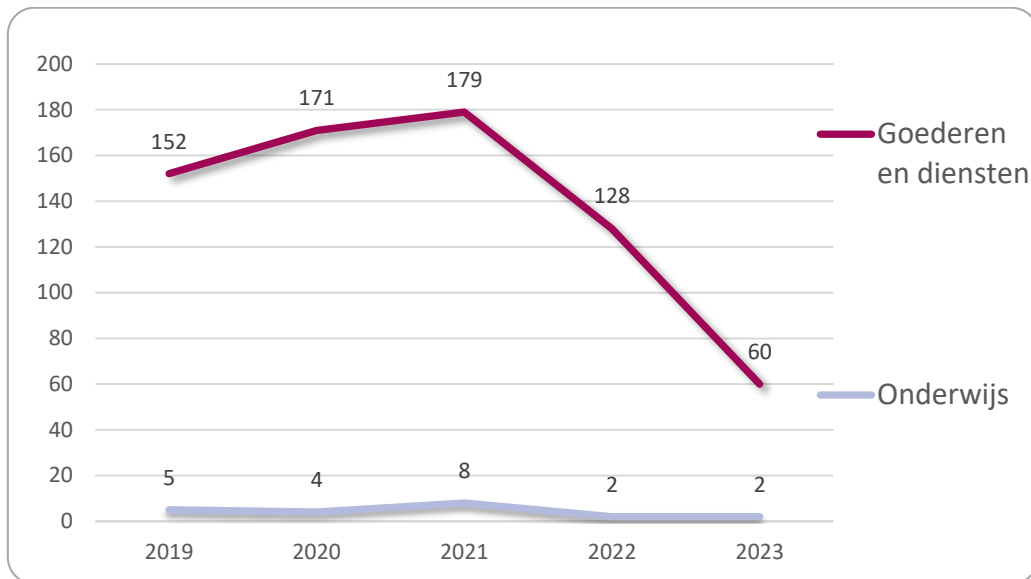

Opvallendste inzichten – dossiers vermogen

In 2023 openden we 67 dossiers over het criterium vermogen. Een duidelijke afname tegenover 2022 en voorgaande jaren, die te linken is aan de daling in het aantal geopende dossiers goederen en diensten – huisvesting.

De meeste dossiers kunnen gelinkt worden aan de aard van de inkomsten (bv. OCMW-uitkeringen, werkloosheid of invaliditeit)

Meer details zie **Grafiek 46: geopende dossiers huisvesting per beschermd criterium – evolutie laatste 5 jaar**. 39 van de 67 dossiers vermogen gaan over huisvesting. Het gaat voornamelijk over weigering van een plaatsbezoek of weigering om te verhuren

Grafiek 99: geopende dossiers vermogen per domein (belangrijkste domeinen) – evolutie laatste 5 jaar

4.2.9 Overige beschermde criteria

Grafiek 100: Overzichtstabel – aantal dossiers voor de overige criteria in 2023 per domein

criterium/domein	Aantal dossiers
Syndicale overtuiging	23
Andere/onduidelijk	1
Arbeid en werkgelegenheid	22
Arbeid en werkgelegenheid	6
Diverse activiteiten	2
Goederen en diensten	2
Onderwijs	3
Politie en justitie	2
Samenleving	3
Burgerlijke staat	17
Arbeid en werkgelegenheid	4
Goederen en diensten	10
Samenleving	2
Sociale bescherming	1
Politieke overtuiging	14
Arbeid en werkgelegenheid	9
Goederen en diensten	3
Politie en justitie	1
Samenleving	1
Geboorte	3
Goederen en diensten	1
Onderwijs	1
Samenleving	1
Genetische eigenschap	2
Goederen en diensten	1
Media	1
Eindtotaal	77

4.3 Plaats van de gemelde feiten

4.3.1 Dossiers per gewest

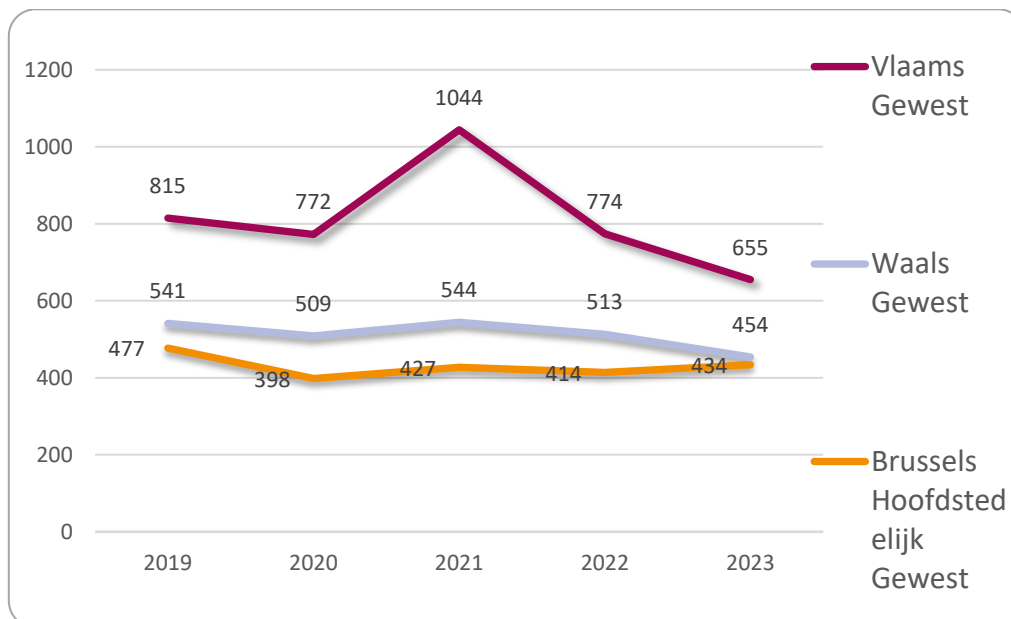
Opvallendste inzichten – de lokalisering van onze dossiers

Het grootste aandeel dossiers blijft uit Vlaanderen komen. We zien sinds dit jaar wel een daling van het aantal dossiers in Vlaanderen (covidpiek buiten beschouwing gelaten), die deels te wijten valt aan het verlies van de Vlaamse bevoegdheden. De daling doet zich vooral voor binnen het domein goederen en diensten – huisvesting.

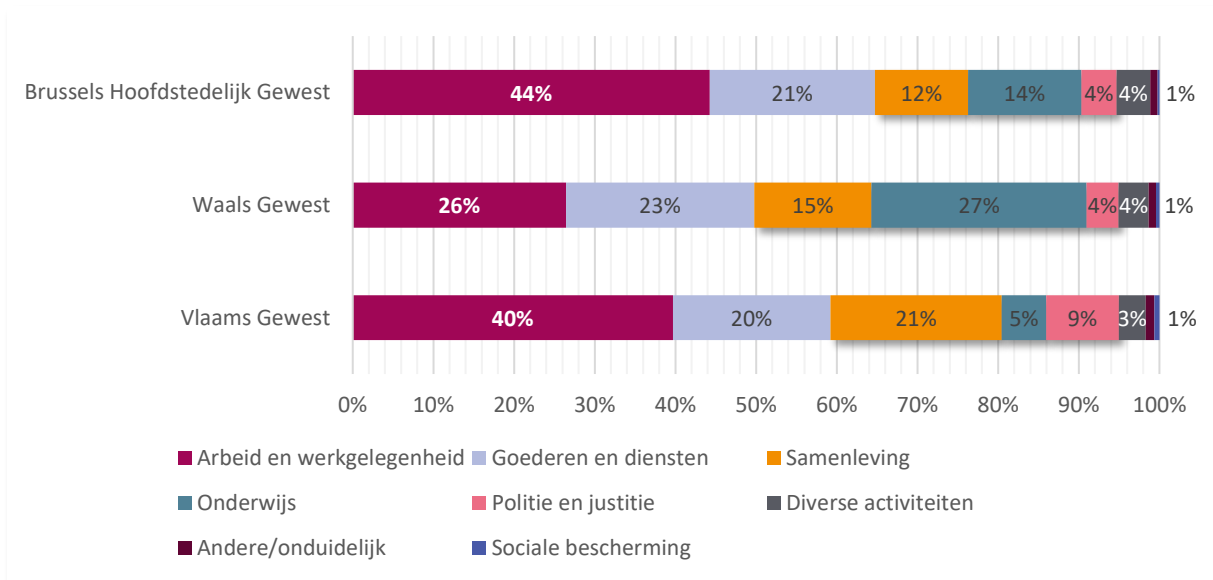
Voor de overige gewesten blijft het aantal dossiers constanter, er zijn geen opvallende uitschieters doorheen de jaren.

Voor het Waalse gewest konden 6 dossiers in 2023 gelokaliseerd worden in de gemeenten van de Duitstalige gemeenschap

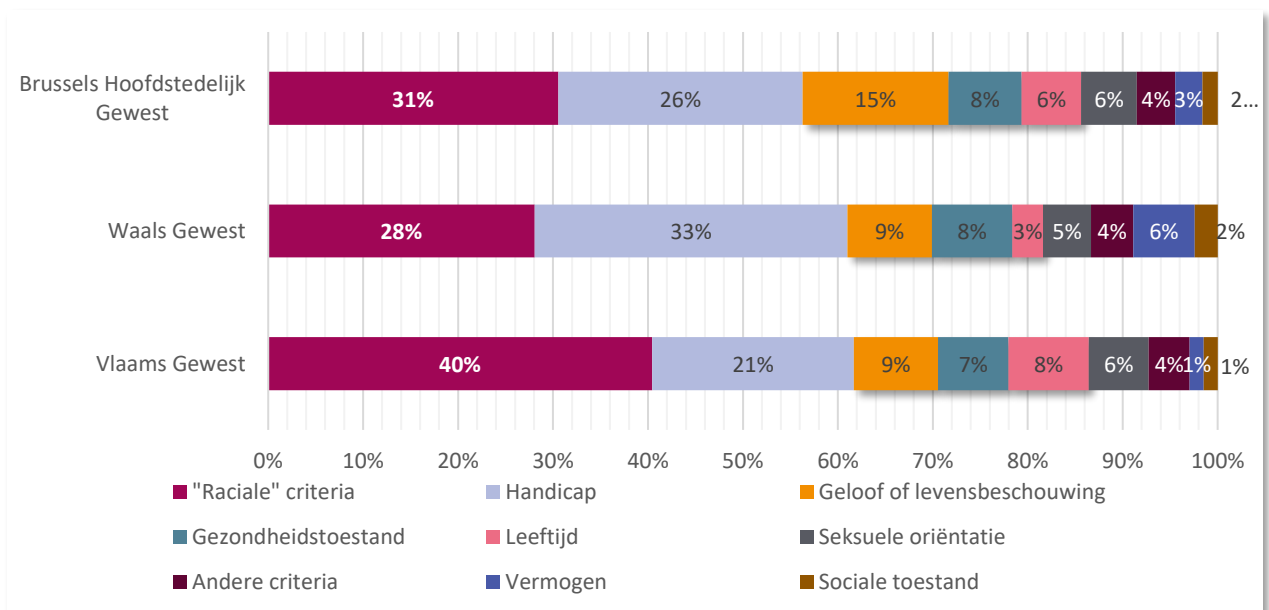
Grafiek 101: evolutie van de geopende dossiers per gewest – laatste 5 jaar

Grafiek 102: geopende dossiers 2023 per gewest en per maatschappelijk domein

Grafiek 103: geopende dossiers 2023 per gewest en per beschermd criterium

Opvallendste inzichten: domeinen en criteria in de verschillende gewesten

In het Waalse en Brusselse gewest bestaat de top drie domeinen uit werk, goederen en diensten en onderwijs. In Vlaanderen is dit werk, samenleving en goederen en diensten.

Het domein werk valt vooral in Brussel en Vlaanderen op. In Wallonië zien we een grotere proportie onderwijsdossiers in vergelijking met de andere gewesten, het vormt er de grootste proportie.

De 'raciale' criteria en handicap vormen in alle gewesten de grootste proportie dossiers. Vooral in Vlaanderen is de proportie dossiers 'raciale criteria' groot (40%).

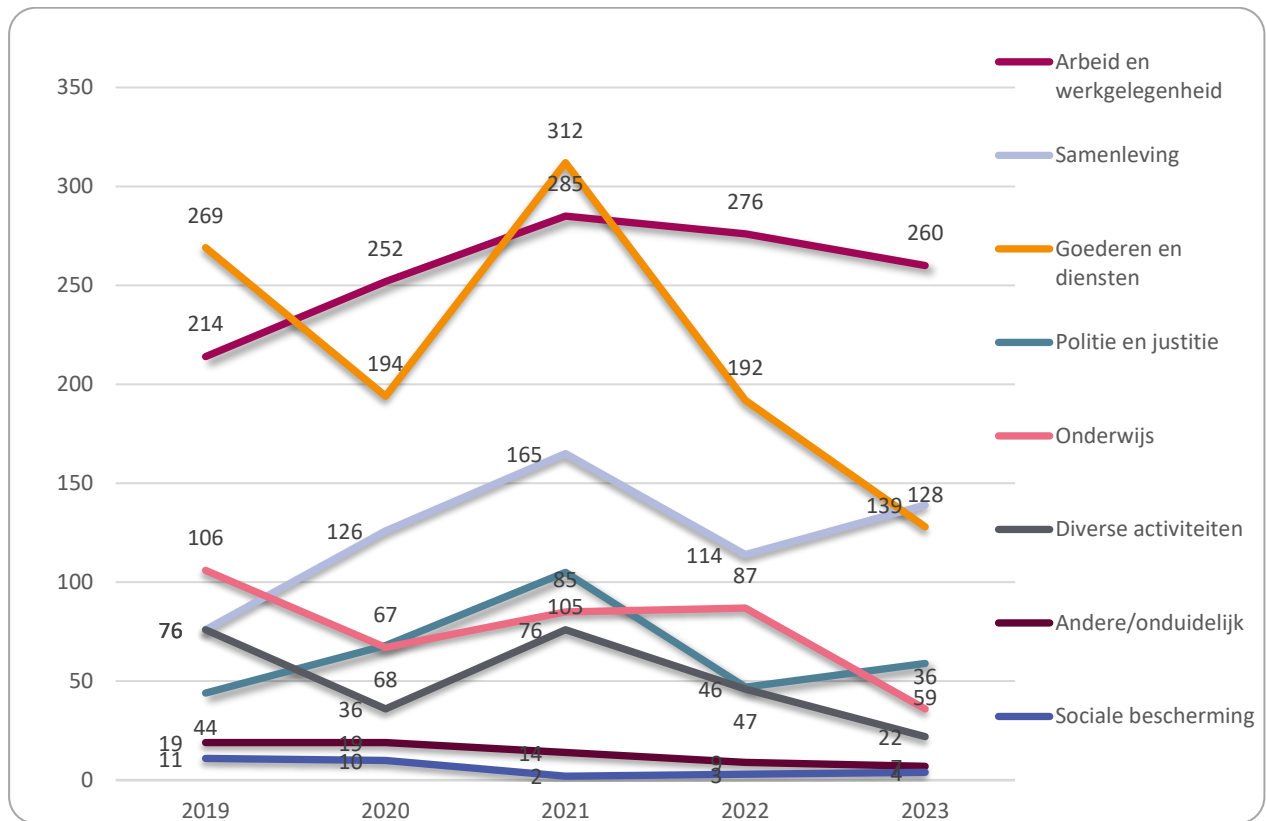
In Wallonië heeft het criterium handicap en vermogen een relatief groot aandeel in de dossiers in vergelijking met de andere gewesten.

In het Brusselse gewest zien we het grootste aandeel (zowel in absolute cijfers als in proportie) van dossiers geloof of levensbeschouwing.

Als we kijken naar de evolutie van de domeinen in de verschillende gewesten valt vooral de daling op in het aantal dossiers goederen en diensten in Vlaanderen en Wallonië. Zoals we in het hoofdstuk over **Goederen en diensten** kunnen lezen is de daling voornamelijk terug te vinden in de dossiers huisvesting.

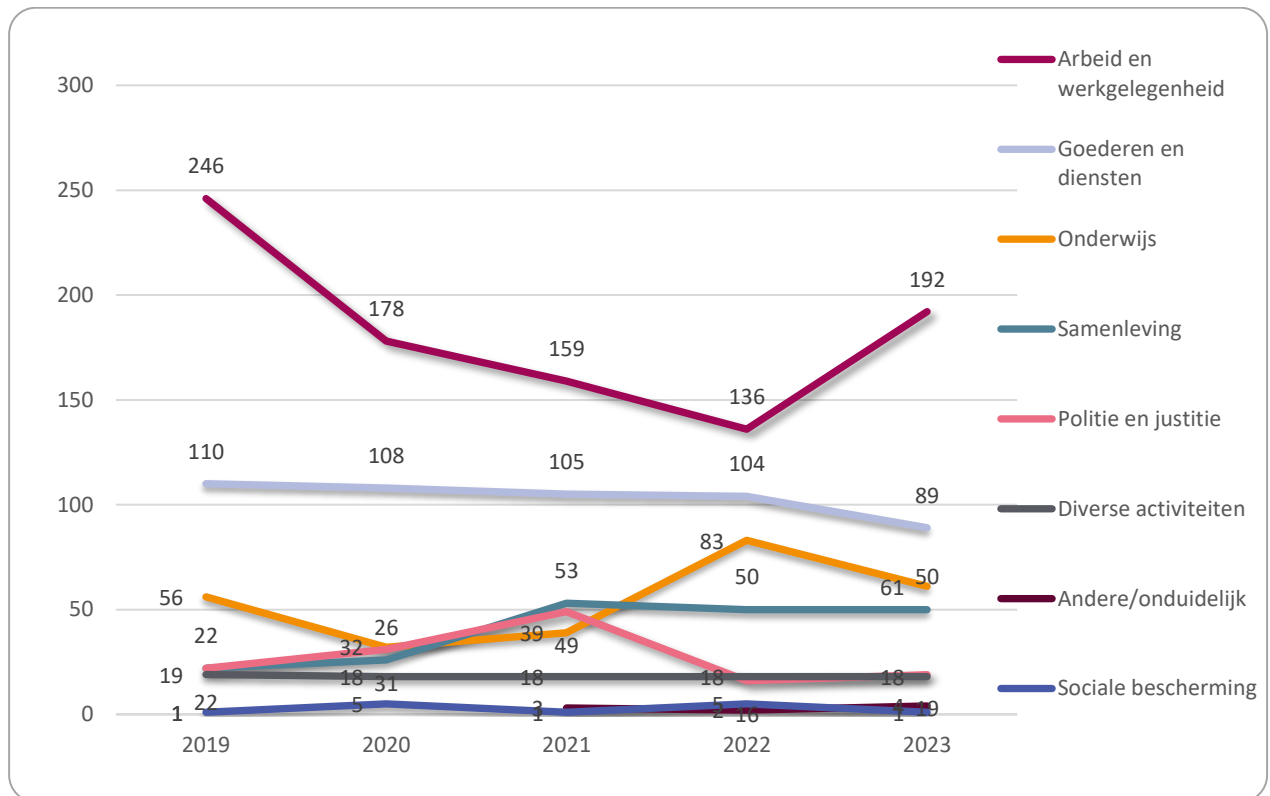
Voor Vlaanderen valt het te linken aan het verlies van de Vlaamse bevoegdheden rond huisvesting. Voor Wallonië gaat deze verklaring niet op. Een mogelijke verklaring ligt hier in de meldingsbereidheid. Heel vaak is de discriminatie moeilijk te bewijzen, tenzij via het uitvoeren van een zogenaamde praktijktest.

Grafiek 104: evolutie geopende dossiers per domein voor het Vlaamse gewest – afgelopen 5 jaar

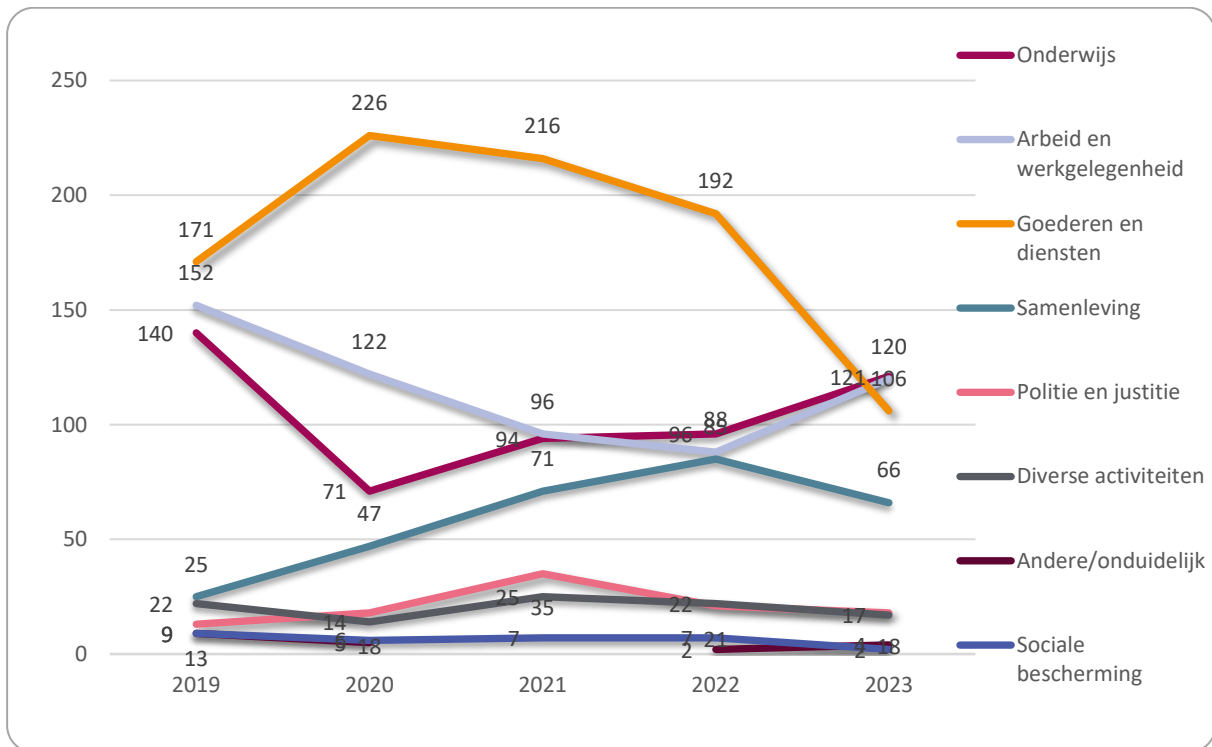
	2019	2020	2021	2022	2023
Arbeid en werkgelegenheid	214	252	285	276	260
Samenleving	76	126	165	114	139
Goederen en diensten	269	194	312	192	128
Politie en justitie	44	68	105	47	59
Onderwijs	106	67	85	87	36
Diverse activiteiten	76	36	76	46	22
Andere/onduidelijk	19	19	14	9	7
Sociale bescherming	11	10	2	3	4

Grafiek 105: evolutie geopende dossiers per domein voor het Brusselse gewest – afgelopen 5 jaar

	2019	2020	2021	2022	2023
Arbeid en werkgelegenheid	246	178	159	136	192
Goederen en diensten	110	108	105	104	89
Onderwijs	56	32	39	83	61
Samenleving	22	26	53	50	50
Politie en justitie	22	31	49	16	19
Diverse activiteiten	19	18	18	18	18
Andere/onduidelijk	1	0	3	2	4
Sociale bescherming	1	5	1	5	1

Grafiek 106: evolutie geopende dossiers per domein voor het Waalse gewest – afgelopen 5 jaar

	2019	2020	2021	2022	2023
Onderwijs	140	71	94	96	121
Arbeid en werkgelegenheid	152	122	96	88	120
Goederen en diensten	171	226	216	192	106
Samenleving	25	47	71	85	66
Politie en justitie	13	18	35	21	18
Diverse activiteiten	22	14	25	22	17
Andere/onduidelijk	9	5		2	4
Sociale bescherming	9	6	7	7	2

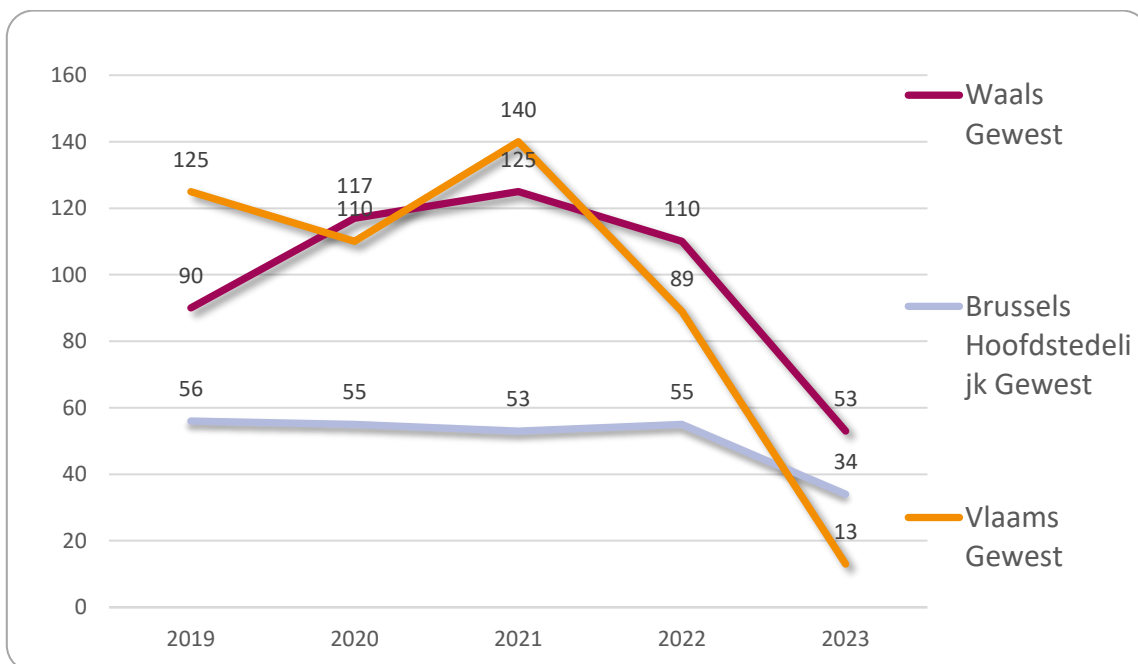
Focus op de dossiers huisvesting in de verschillende gewesten

Als we kijken naar de evolutie van de domeinen in de verschillende gewesten valt vooral de daling op in het aantal dossiers goederen en diensten in Vlaanderen en Wallonië. Zoals we in het hoofdstuk over **Goederen en diensten** kunnen lezen is de daling voornamelijk terug te vinden in de dossiers huisvesting. Als we inzoomen op de evolutie van de geopende dossiers huisvesting in de verschillende gewesten zien we in feite in alle gewesten een afname van de dossiers.

Voor Vlaanderen valt het te linken aan het verlies van de Vlaamse bevoegdheden rond huisvesting.

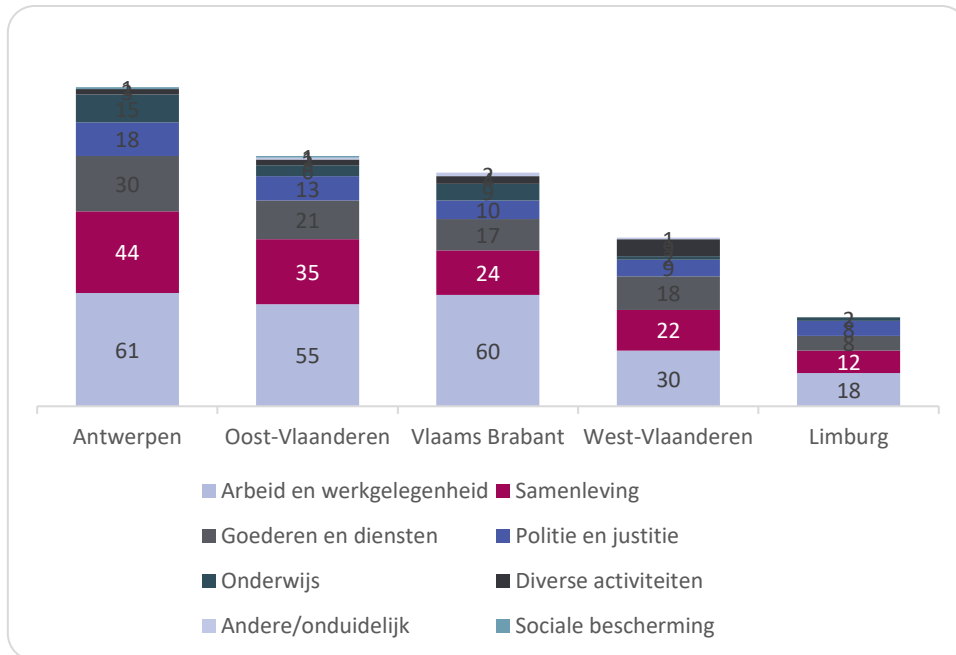
Voor Wallonië en Brussel gaat deze verklaring niet op. Een mogelijke verklaring ligt hier in de meldingsbereidheid. Heel vaak is de discriminatie moeilijk te bewijzen, tenzij via het uitvoeren van een zogenaamde praktijktest.

Grafiek 107: evolutie geopende dossiers huisvesting in de verschillende gewesten – afgelopen 5 jaar.

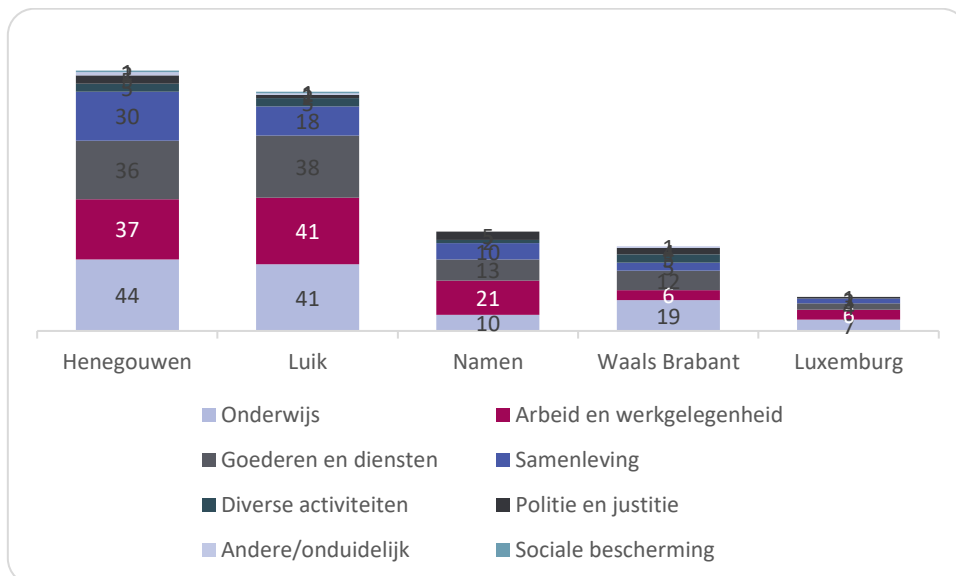

4.3.2 Dossiers per provincie

Grafiek 108: geopende dossiers 2023 per provincie in Vlaanderen en per domein

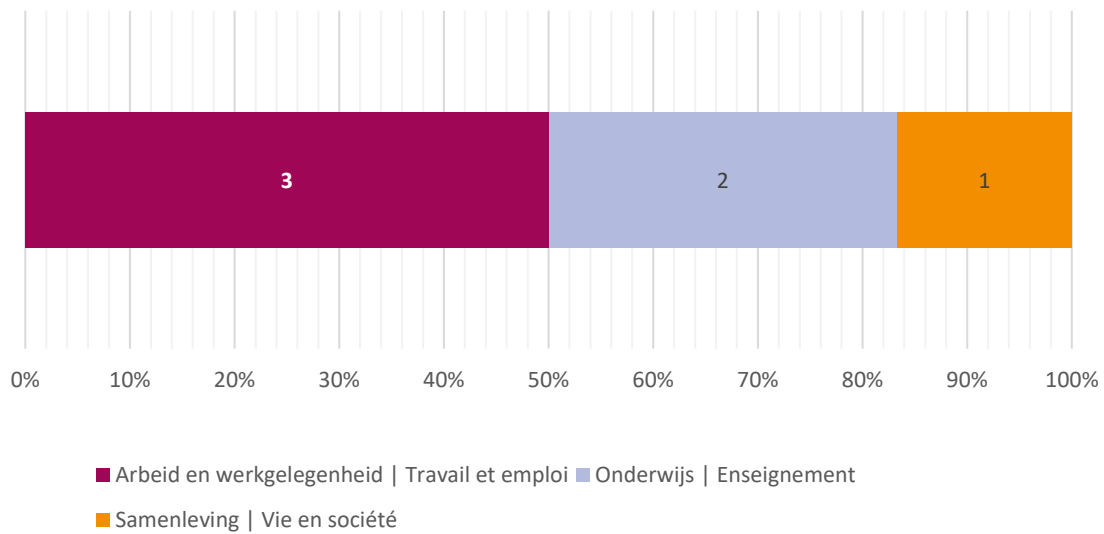
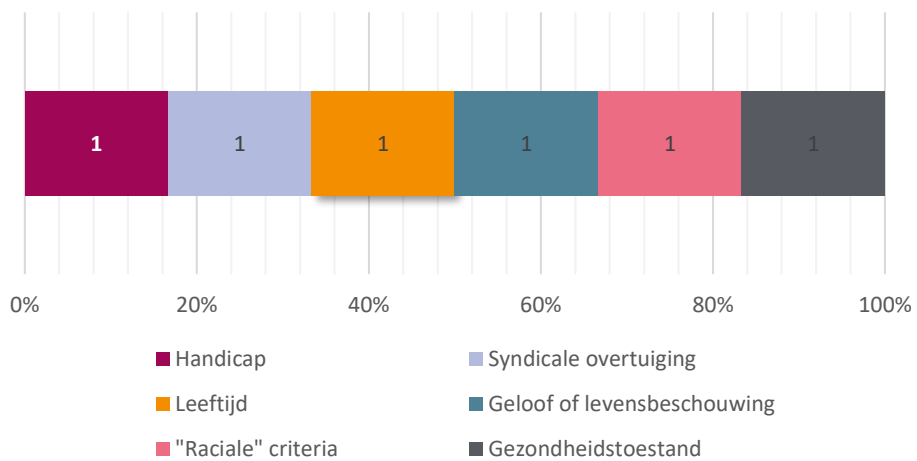
Grafiek 109: geopende dossiers 2023 per provincie in Wallonië en per domein

Grafiek 110: geopende dossiers 2023 in het Brussels hoofdstedelijk gewest per domein

Focus op dossiers in de Duitstalige gemeenschap

Unia opende in 2023 in totaal 6 dossiers die gelokaliseerd konden worden in de gemeenten van de Duitstalige gemeenschap. Hieronder weergegeven per maatschappelijk domein en per criterium.

Grafiek 111: geopende dossiers 2023 op het grondgebied van de Duitstalige gemeenschap – per domein**Grafiek 112: geopende dossiers 2023 op het grondgebied van de Duitstalige gemeenschap – per beschermd criterium**

4.4 Aard van de verboden gedragingen

Wat zijn de verboden gedragingen?

Discriminatie

Deze term omvat directe en indirecte discriminatie, opdracht tot discriminatie, pesterijen en het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap. De antidiscriminatiewetgevingen verbieden deze vormen van gedrag.

Een redelijke aanpassing is een concrete maatregel die zoveel mogelijk de negatieve effecten neutraliseert van een onaangepaste omgeving op de deelname van een persoon met een handicap aan het maatschappelijke leven.

Haatmisdrijven

Haatmisdrijven zijn misdrijven of wandaden waarvoor een strafverzwaring mogelijk is als een van de drijfveren haat, misprijzen of vijandigheid tegenover een persoon is wegens een van de beschermde criteria.

Het kan bijvoorbeeld gaan over moord, intimidatie, slagen en verwondingen, graffiti en beschadiging van roerende en onroerende goederen, aantasting van de vrijheid en de onschendbaarheid van de woning, misbruik van gezag ...

Haatboodschappen

Unia groepeert hieronder alle uitlatingen die aanzetten tot discriminatie, haat, geweld of segregatie tegenover een persoon of een groep wegens een van de beschermde criteria. Het gaat bijvoorbeeld over aanzetten tot haat, discriminatie of geweld, verbale en non-verbale beledigingen, dreigementen, negationisme, laster, misbruik van communicatiemiddelen ...

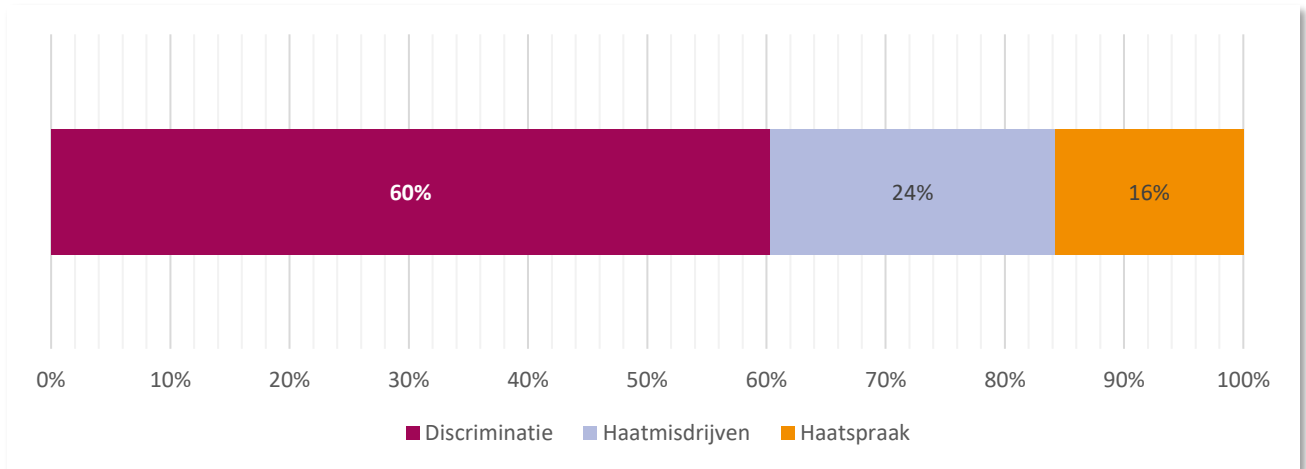
Het kan dus onder andere gaan om racistische, islamofobe, homofobe, antisemitische of negationistische uitlatingen die strafbaar zijn volgens de wet. Het gaat niet om uitlatingen die, ondanks hun schokkende of kwetsende aard, onder de vrijheid van meningsuiting vallen. Het geldt ook voor de bepalingen die het negationisme bestraffen.

Opgelet

Zoals vermeld in de methodologische opmerkingen kijken we bij de analyse van de verboden gedragingen naar de afgesloten dossiers. We maken in de cijfers weliswaar geen onderscheid in de gegrondheid van de verboden gedragingen. De cijfers zijn dus vooral indicatief voor het type dossier.

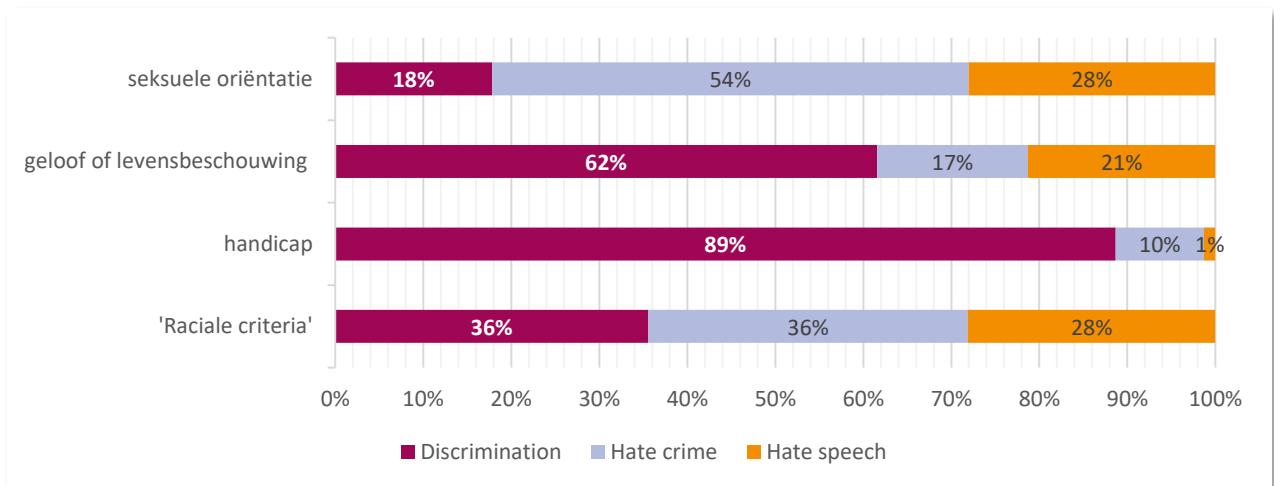
4.4.1 Overzicht van de verschillende verboden gedragingen in de dossiers

Grafiek 113: aantal afgesloten dossiers 2023 per type verboden gedraging

Verboden gedraging	Aantal dossiers
Discriminatie	1224
Haatmisdrijven	484
Haatspraak	321
Eindtotaal	2029

Grafiek 114: afgesloten dossiers 2023 per beschermd criterium (belangrijkste criteria) en per type verboden gedraging

Verboden gedraging	'Raciale criteria'	Handicap	Geloof of levensbeschouwing	Seksuele oriëntatie
Discriminatie	305	478	133	28
Haatmisdrijven	311	54	37	85
Haatspraak	241	7	46	44

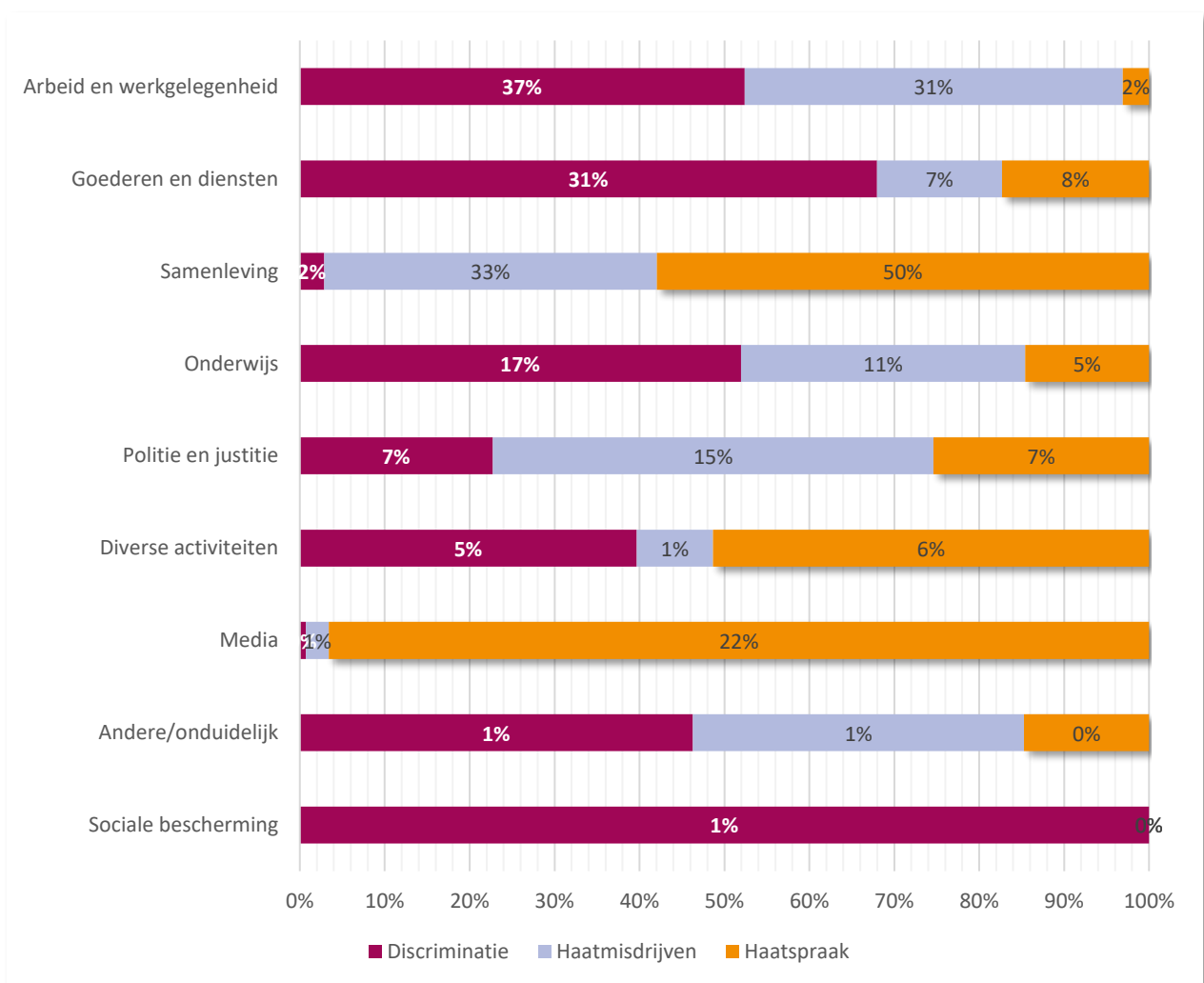
Opvallendste inzichten – de verboden gedragingen in onze afgesloten dossiers

Het grootste deel van de dossiers gaat over discriminatie gevolgd door haatmisdrijven en haatspraak.

Als we inzoomen op de beschermde criteria en domeinen zien we echter opvallende verschillen hierin.

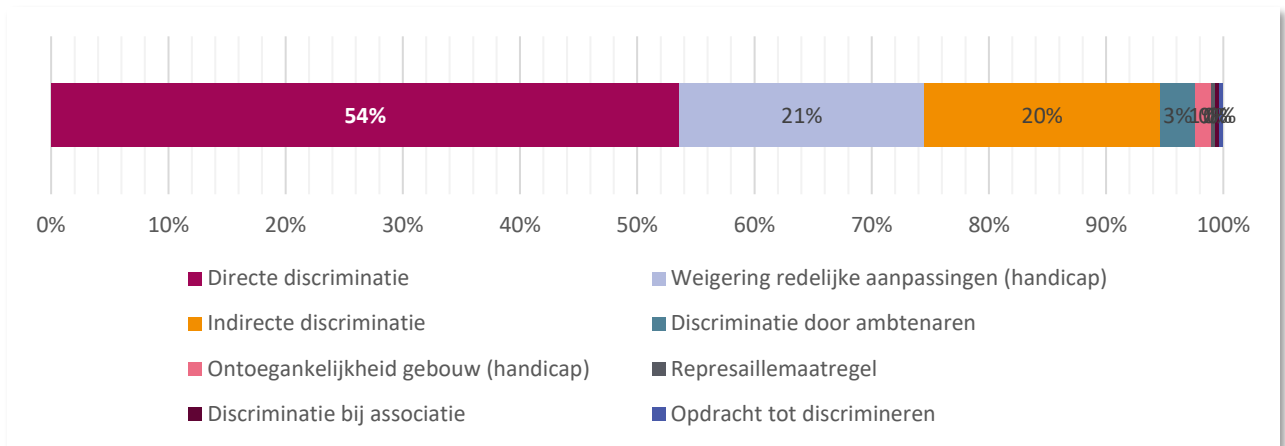
In de analyse van de domeinen en criteria van de dossiers wordt waar relevant in detail naar onderstaande statistieken verwezen.

Grafiek 115: afgesloten dossiers 2023 per domein en per type verboden gedraging

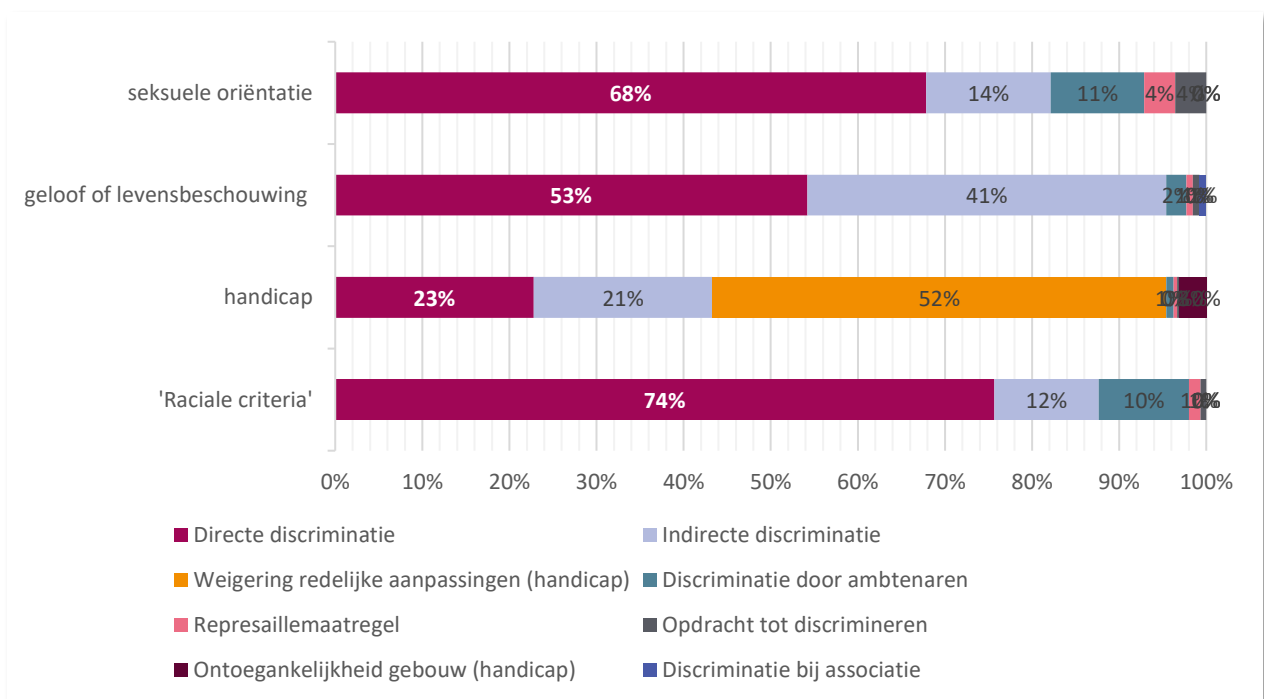

4.4.2 Dossiers discriminatie

Grafiek 116: afgesloten dossiers discriminatie 2023 – detail van het type discriminatie

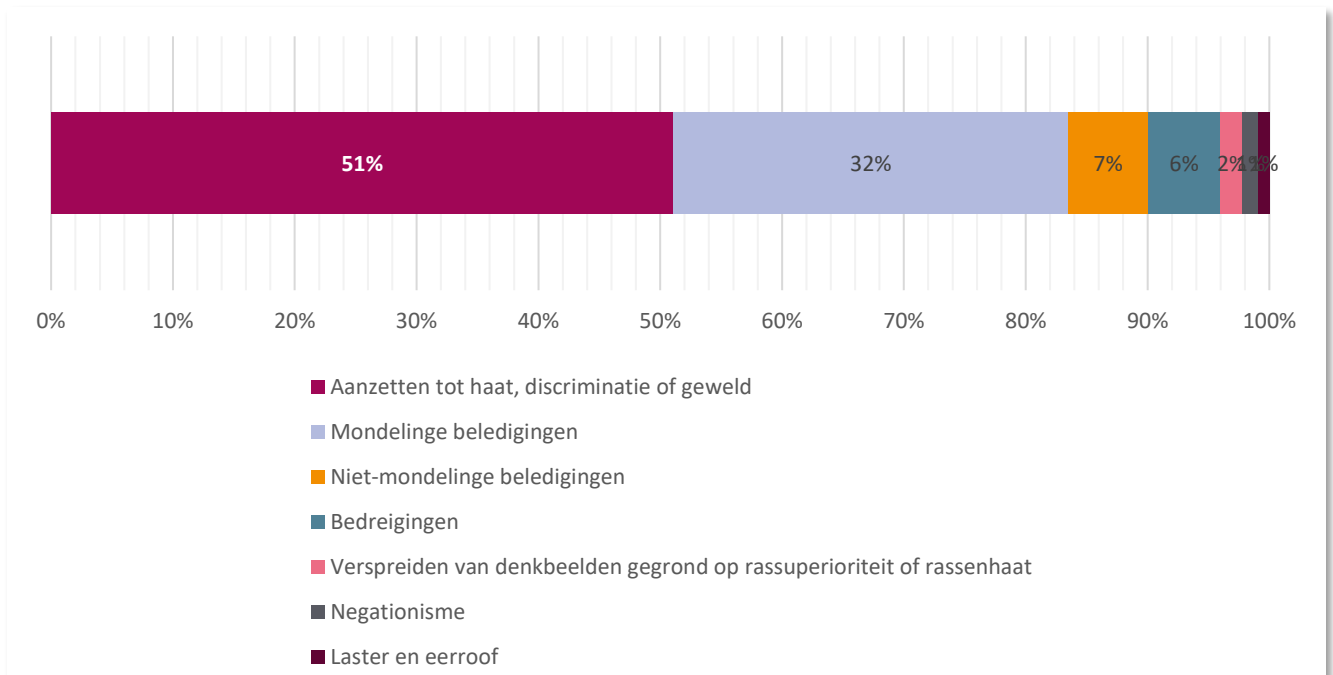

Grafiek 117: afgesloten dossiers discriminatie 2023 per beschermd criterium en per detail van het type discriminatie

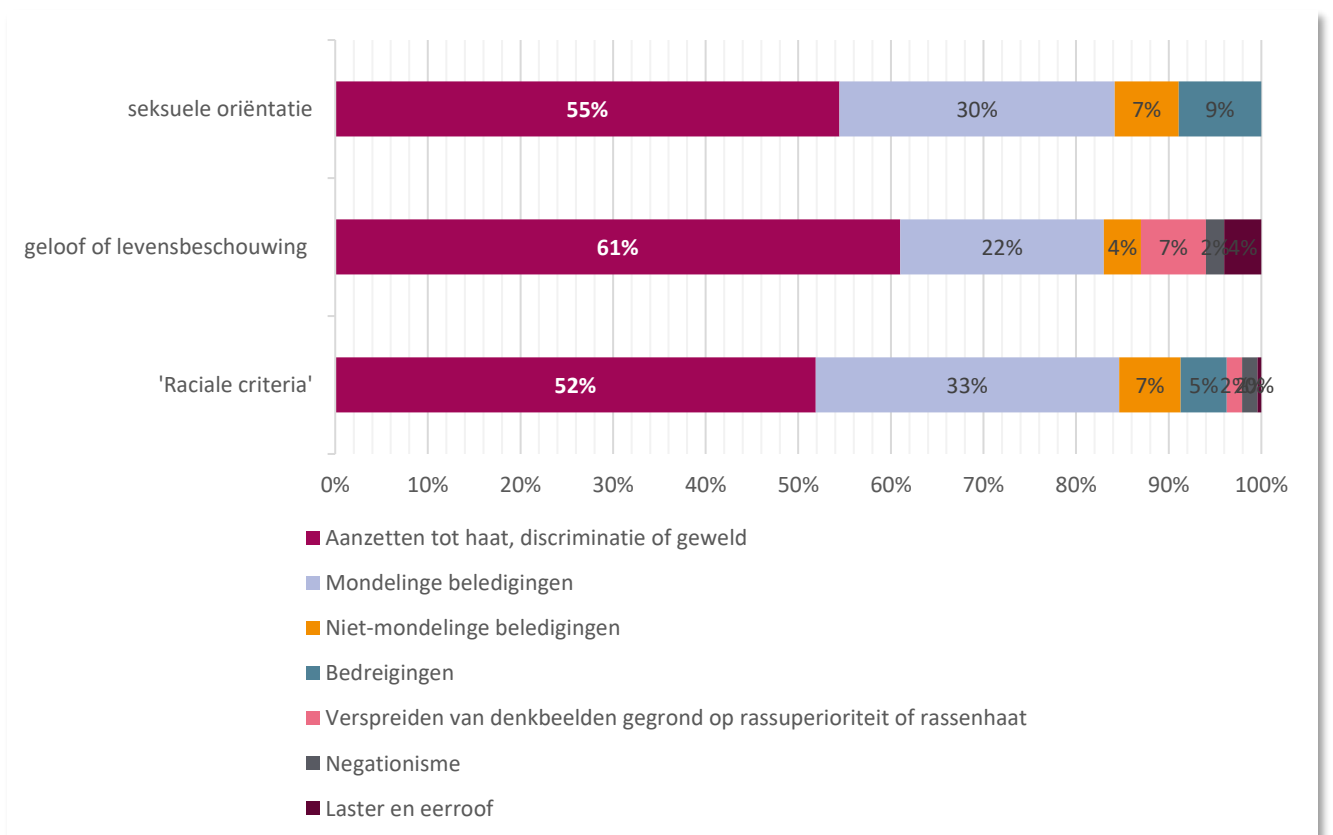

4.4.3 Dossiers haatspraak

Grafiek 118: afgesloten dossiers haatspraak 2023 – detail van het misdrijf

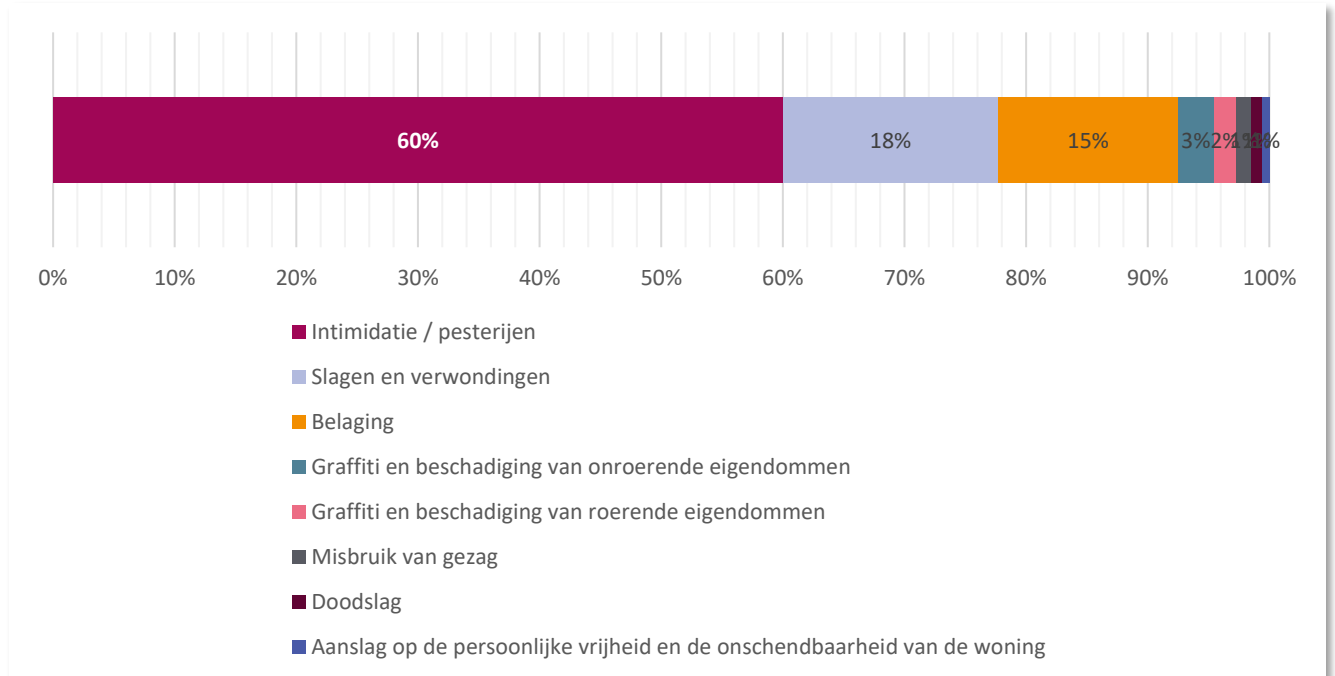

Grafiek 119: afgesloten dossiers haatspraak 2023 per criterium en per detail van het misdrijf

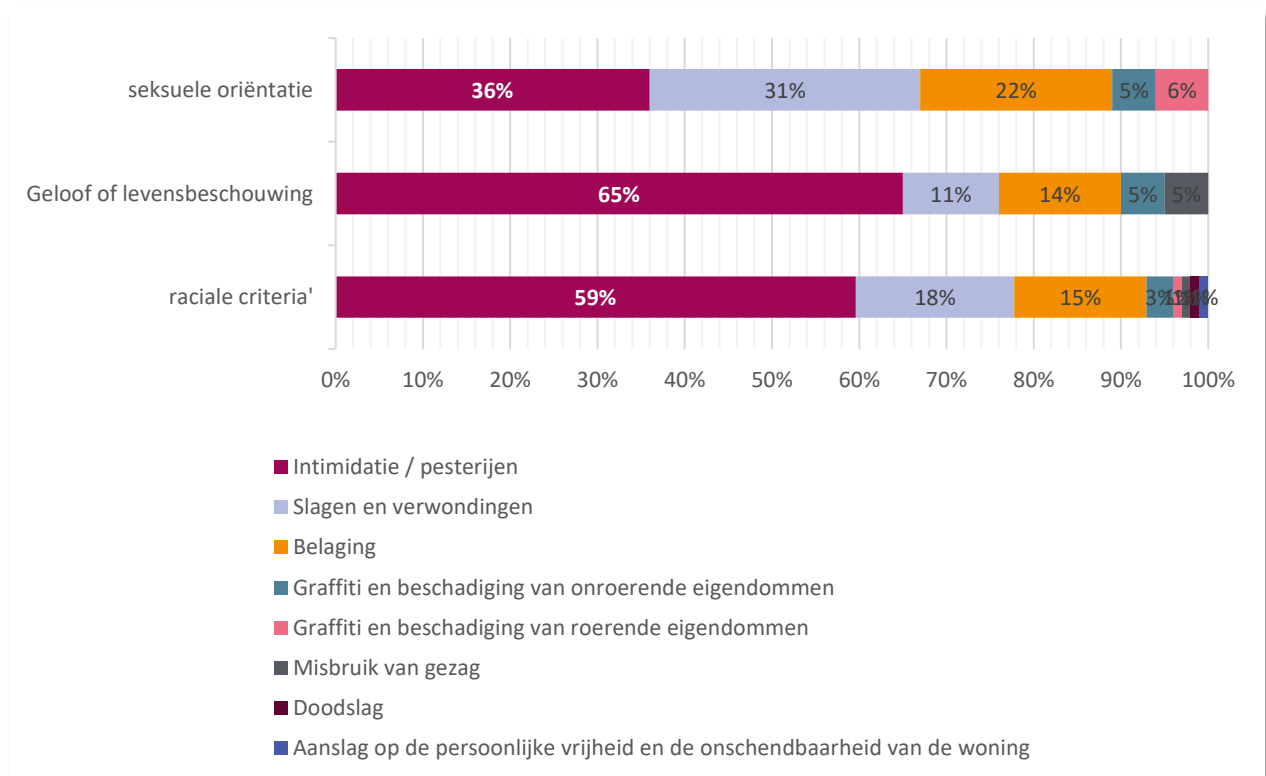

4.4.4 Dossiers haatmisdrijven

Grafiek 120: afgesloten dossiers haatmisdrijven 2023 – detail van het misdrijf

Grafiek 121: afgesloten dossiers haatmisdrijven 2023 per criterium en per detail van het misdrijf

4.5 Gegrondheid en resultaten

Opvallendste inzichten – de gegrondheid en resultaten van de afgesloten dossiers

In 2023 sloot Unia 2029 individuele dossiers af. Meer dan de helft daarvan werd als gegrond beschouwd in de zin van de wetgeving of er was een sterk vermoeden van discriminatie. In een aanzienlijk aandeel van de dossiers waren er te weinig elementen om de gegrondheid te kunnen beoordelen, wat de problematiek van de bewijslast illustreert.

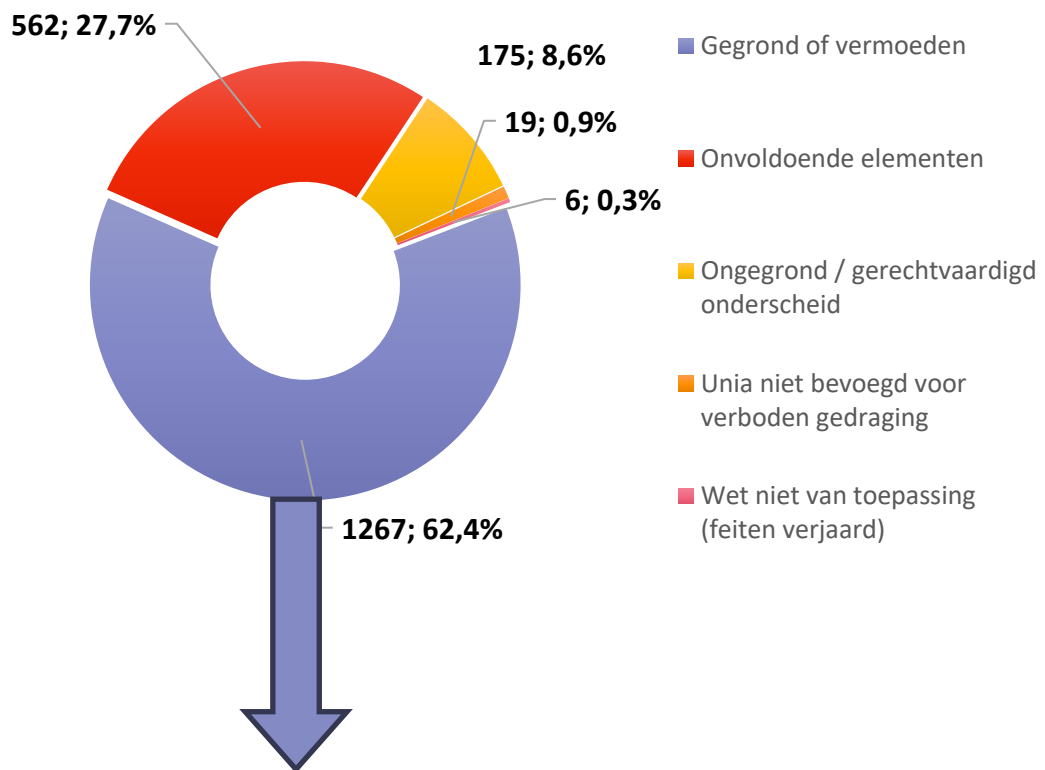
Andere dossiers werden afgesloten omdat na analyse bleek dat de discriminatie-aanklacht niet gegrond bleek, of het verschil in behandeling gerechtvaardigd kon worden. Het kan namelijk dat een verschil in behandeling is vastgelegd door een wet, of een legitiem doel nastreeft waarvoor de gebruikte middelen proportioneel en noodzakelijk zijn. In dat geval is er geen sprake van discriminatie.

Voor de gegronde dossiers vond Unia in 26,6% van de gevallen een buitengerechtelijke oplossing of onderhandeld resultaat. In 21,5% van de dossiers werd de melder individueel verder geholpen met een individuele analyse en advies. Samen zijn beide resultaten goed voor bijna de helft van de afgesloten dossiers.

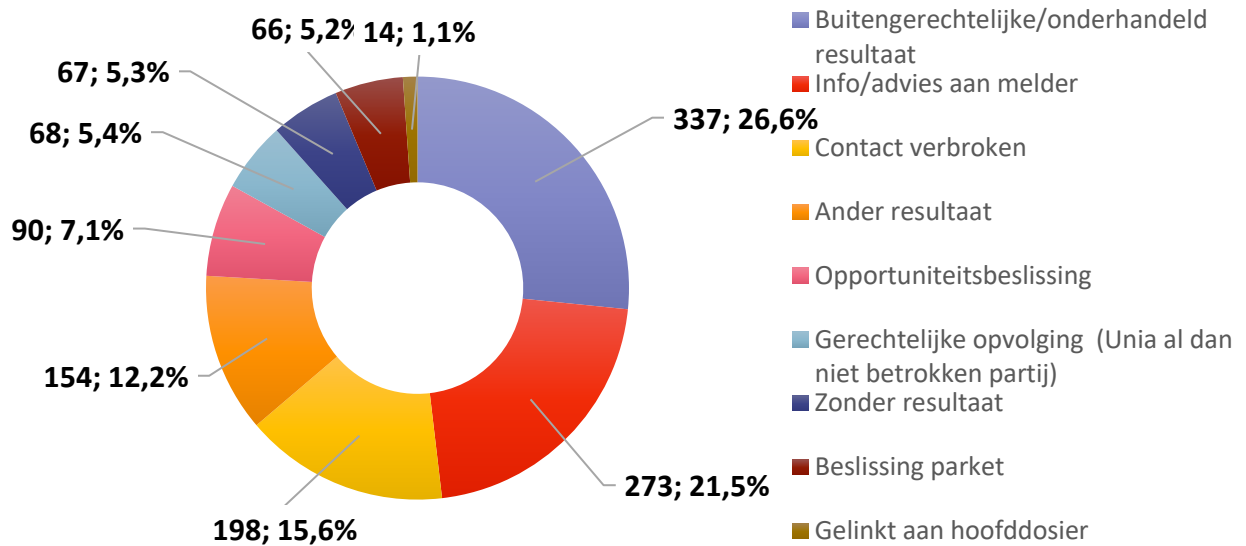
Sommige dossiers bleven uiteindelijk zonder resultaat omdat de melder geen gevolg gaf aan de eerste contacten (16,6%). In 13,5% van die dossiers gaf Unia een individueel advies of een aanbeveling. 2% van de dossiers kreeg een gerechtelijk vervolg (waarbij Unia al dan niet betrokken partij was).

In 68 dossiers (5,4%) werd naar de rechtbank getrokken. Een overzicht van de zaken waarbij Unia betrokken was is terug te vinden in het jaarverslag.

Grafiek 122: afgesloten dossiers 2023 – evaluatie van de verboden gedraging in de dossiers (n=2029)

Grafiek 123: afgesloten dossiers 2023 gegrond of vermoeden (n=1267) - afsluitresultaten

Wat betekenen de afsluitresultaten?

Voor de rapportage van 2023 hebben we de afsluitresultaten gehergroepeerd en verder vereenvoudigd in de meest relevante categorieën.

- **Buitengerechtelijk/onderhandeld resultaat:** Unia bekomt bijvoorbeeld een erkenning of herstel van de discriminatie en/of dwingt bepaalde structurele maatregelen af. Het kan hier ook gaan over dossiers waarbij Unia een advies, aanbeveling of herinnering aan de wet voor de vermeende aansprakelijke formuleert.
- **Info/advies aan melder:** na een individuele analyse wordt de melder geïnformeerd en het dossier afgesloten. De melder kan vaak verder met deze informatie aan de slag.
- **Contact verbroken:** het contact met de melder en/of vermeende aansprakelijke werd verbroken waardoor verdere opvolging niet mogelijk is.
- **Opportuniteitsbeslissing:** Unia sluit het dossier af en beslist om het niet verder individueel op te volgen. Voor sommige dossiers kiest Unia bijvoorbeeld bewust om de problematiek op structureel niveau op te volgen.
- **Gerechtelijke opvolging (Unia al dan niet betrokken partij):** het dossier werd overgemaakt aan de bevoegde rechtbank.
- **Zonder resultaat:** het dossier werd afgesloten zonder resultaat, bijvoorbeeld omdat het werd doorverwezen naar een andere organisatie.
- **Beslissing parket:** het dossier werd overgemaakt aan het parket en resulteert in een schikking/bemiddeling of seponering.
- **Gelinkt aan hoofddossier:** het dossier werd gelinkt aan één hoofddossier (dossier over dezelfde feiten)
- **Ander resultaat:** het dossier werd afgesloten op verzoek van de melder, het dossier is spontaan opgelost zonder verdere tussenkomst van Unia of er is sprake van een tuchtmaatregel door externe instantie.

**Interfederaal centrum voor gelijke kansen
en bestrijding van discriminatie en racisme**

Victor Hortaplein 40 • 1060 Sint-Gillis
T+32(0)2 212 30 00

www.unia.be